IOANNIS MARTINEZ DE RIPALDA

E SOCIETATE NOMINIS IESV

VVLPES CAPTA

PER

Theologos Sacræ Facultatis Academiæ Lovanienſis.

Immiſit in rete pedes ſuos, & in maculis eius ambulat. Iob. 18.

LOVANII,

Apud GEORGIVM LIPSIVM Sacræ Facultatis Bedellum. 1649.

De Mandato eiuſdem Sacræ Facultatis.

Isaiæ XXVIII. *Vers.* 14. & 15.

AVdite verbum Domini viri illusores, qui dominamini super populum meum, qui est in Hierusalem. Dixistis enim: percussimus fœdus cum morte, & cum Inferno fecimus pactum. Flagellum inundans cùm transierit, non veniet super nos: quia posuimus mendacium spem nostram, & mendacio protecti sumus.

IOANNIS MARTINEZ DE RIPALDA

E Societ. Nominis Iesu

VVLPES CAPTA
PER
Theologos Sacræ Facultatis Academiæ Lovaniensis.

VVLpes insidiosos, maximéque hæreticos significat, dolosos, fraudulentos, cauernosis anfractibus latentes & decipientes, odore etiam tetro putentes. Contra quem odorem dicit Apostolus, *Christi bonus odor sumus Deo in omni loco.* Istæ Vulpes significantur in Cantico Canticorum, vbi dicitur: *Capite nobis vulpes pusillas, exterminantes vineas*, latentes in cauernis tortuosis. Capite nobis, conuincite nobis. Capis enim eum, quem de falsitate conuincis. S. August. Enarrat. in Psal. 80. 2. Cor. 2. Cantic. 2.

Hoc verò ad Theologos Academicos maximè spectat, qui *positi sunt custodes in vineis.* Cantic. 1.

A magnis deinde Ecclesiæ Prælatis huius officij nostri admoniti sumus.

Cùm enim grandem IOANNIS A RIPALDA SOCIET. IESV *aduersus Baium & Baianos Librum, Coloniæ Agrippinæ apud Cornelium ab Egmondt & Socios*, id est, *Amstelrodami apud Ioannem Blauw* typis excusum, viderent Sociorum fauore & elogiis per omnium manus volare, & vnà audissent variis mendis erroribúsque maculosum, ac periculum esse, ne multi imprudentes, doctrinæ eius prauitate imbuerentur; monuerunt vt eum inspiceremus, & an talis esset qualis ferebatur, dispiceremus.

Fecimus: sed, vt in imminentis mali periculo solet, raptim & festinatò.

Maculas, inquam, non omnes, sed insigniores tantùm aliquot nudauimus; vnde de tota Libri turpitudine facilis coniectura & iudicium esset.

Inuidiosâ autem Baij ac Baianorum veste Theologos Louanienses, aliósque S. Augustini discipulos Ripalda induit, vt ante S. D. N. Innocentij X. & Ecclesiæ Catholicæ oculos, infami pompâ & publico ludibrio eos traducat.

Vnde antequam Libri ipsius errores & pessimam fidem publicæ luci exponamus, quales nos in cute, & sub falso illo Baianorum amictu simus, vno verbo præfari, ac toti Mundo notum facere, non abs re præsenti erit.

PROFESSIO FIDEI ET DOCTRINÆ

Theologorum Sacræ Facultatis Louaniensis, discipulorum Sancti Augustini.

NOs Sacræ Facultatis Louaniensis Doctores toti Orbi Christiano testatum facimus, nos Sacras Scripturas, Concilia, & SS. Patres eo sensu & modo recipere ac interpretari, quo Sancta Catholica & Romana recipit & interpretatur Ecclesia, quam veritatis Magistram esse agnoscimus.

Signanter verò Bullam Pij V. amplectimur, & obseruamus. Inter Sanctos autem Patres, more Maiorum nostrorum, S. August. (præsertim in materia gratiæ Dei & humanæ libertatis contra Pelagianos & Semipelagianos) Dei preunte lumine, & Ecclesiæ Romanæ ductu, exactè sequi, nec latum vnguem à vestigiis eius deflectere, vnicè studemus.

Belgicarum quoque Vniuersitatum, Louaniensis & Duacensis, à sexaginta iam circiter annis Censuras, aduersus P. Leon. Lessium & P. Ioan. Deckeriũ, aliósque Societ. S. Theologiæ Louanij & Duaci Professores: denique quidquid postea Clemens VIII. & Paulus V. in celebri Disputatione Romanâ, contra Lud. Molinam & sectatores eius censuerunt, exosculamur, & Dei gratiâ firmiter retinere conamur.

Quicumque de nobis aliter, pro mendacibus & calumniatoribus habemus; & si opus est, tales eos esse, publicè in iudicio contradictorio sustinebimus.

CAPVT I.

Falsa coniectura Ripaldæ, qua diuinat omnes propositiones in Bullâ Pij V. proscriptas, à Michaële Baio assertas fuisse.

INcipiamus ab iniuriâ, & nigredine, qua Ripalda, vltra verum & meritum, aspergit Michaëlem Baium doctissimum piissimúmque virum, & cum opinione sanctitatis An. 1589. vitâ functum, Sacræ Facultatis Theol. Louaniensis Doctorem & Professorem, insignis Ecclesiæ Collegiatæ B. Petri Louanij Decanum.

Aliquoties enim Ripalda repetit, *credendum esse, propositiones illas Bullæ Pij V. quæ in Libellis Baij impressis non reperiuntur, à Baio tamen constanter in lectionibus, aut in disputationibus publicis fuisse assertas.* Ripald. disp. 1. n. 17. disp. 4. n. 23. &c. Quod quàm sit falsum, ex Apologiâ Baij manuscriptâ, & litteris eius Romam ad Illust. quendam Cardinalem scriptis, quæ Louanii asseruantur, patet.

EPISTOLA MICHAELIS BAII.

„ REuerendissime & Illustrissime Cardinalis, non lubens interturbo den-
„ sissimas grauissimarum occupationum turbas, quibus non dubito Illustrissimam

» lustrissimam Gratiam Tuam quotidie distineri. Sed quia id quod scribere » constitui, non tantùm meam existimationem, sed & doctrinam pietatis, & » Sedis Apostolicæ reputationem videtur contingere, non me continui, quin » illud paucis aperirem.

» Ante annos 18. cùm primùm cœpi publicè & quotidie Sacram Theologiam » in Scholis nostris profiteri; partim ob hæreticos, qui nihil audire volunt, » nisi Scripturam Sacram, & veterum doctrinam Sanctorum; partim etiam ob » consortium cum optimo quodam & eruditissimo viro Ioanne Hessels, Sa- » cræ Theologiæ Professore, qui eandem docendi normam sequebatur: in » Lectione quam plusquàm 18. annos continuos, Deo me confortante, quoti- » die prosecutus sum, post lectionem Petri Lombardi, conatus sum Sacræ » Theologiæ studium statim reuocare ad Scripturam Sacram, & veterum Scri- » pta Sanctorum, Cypriani, Ambrosij, Hieronymi, Augustini, Leonis, » Prosperi, Gregorii, & similium, quos etiam hæretici saltem aliqua ex par- » te venerantur.

» Sicut autem qui Scotum sequuntur, nonnulla asserunt, quæ B. Thomæ, » aut Bonauenturæ studiosis minùs arrident; sic & dum nos totos ad horum » veterum, & præsertim D. Augustini, qui in tractandis quæstionibus omnium » diligentissimus fuit, imitationem formare conamur, & in lucem proferre, » quæ in illis videbantur abdita contineri; nonnulla occurrerunt, quæ aliter » assuetis minùs placuerunt; & iis potissimùm qui sine magno studio, id potiùs » sequendum putabant, quod apud plures receptum erat, quàm quod ex solis » Scripturæ sacræ fundamentis diligenti studio constituebatur; & suam repre- » hensionem interpretabantur, quidquid aliter, aut aliis verbis dicebatur, aut » disputabatur, quàm ipsi dicere, aut in suis Summariis Doctoribus legere » consueuerant.

» Hac occasione natæ sunt æmulationes, & à nonnullis, suppressis nomi- » nibus, in nostram reprehensionem excogitatæ, & quibusdam Magnatibus » ante septem vel octo annos oblatæ nescio quæ sententiæ, quas M. N Ioanni » Hessels & mihi impingebant; licet nonnullæ essent à sensu nostro alienissi- » mæ, nonnullæ verò nunquam à nobis neque in vnam, neque in alteram par- » tem disputatæ: omnes autem, aut saltem pleræque, eo artificio ab iis exco- » gitatæ, aut expressæ, vt vel ob solum sermonem suspectæ haberi possent; » præsertim apud eos, qui eiusmodi quæstionibus ex professo non incubuis- » sent.

» Respondimus tunc scripto, de quo hactenus nullam querelam audiuimus: » licet illud ante annos sex tradiderimus Reuerendissimo atque Illustrissimo » D. Granuellano, qui nobis sententias tradiderat.

» Cúmque putaremus vniuersa hæc iam dudum esse sopita (nam à pluribus » annis in Vniuersitate Louaniensi, nulla extitit huius rei mentio) occasione » quarundam contentionum, quæ circa id temporis, inter quosdam Fratres » Minores in Prouincia Flandriæ exortæ sunt; quorum alij, nobis insciis, Li- » bellos nostros allegabant, alii verò improbabant: pars vna, nobis nihil ta- » le suspicantibus, ad Confratres Hispanos, non tam collectis, quàm in alte- » rius partis accusationem à se excogitatis & propriis verbis expressis senten-

» tiis,recurrit. Per quos primum præiudicia,dein post multam & longam sollicitationem, etiam tempore Pij IV. Fel. record. incœptam, vt intelligo, tandem à Sanctissimo Domino nostro Pio V. obtinuerunt Bullam datam Kal. Octobr. Anno 1567. In qua damnantur 76. sententiæ. Quarum priores 60. aut circiter, tacito quidem nomine, attamen intelligentibus satis apertè expressæ significantur ex quibusdam Libellis meis; sicut & palàm & nominatim, in Congregatione Facultatis nostræ testatus est, qui Bullam ex commissione Reuerendissimi atque Illustrissimi D. Granuellani nobis exhibuit: recipiens ad se Libellos meos, qui adhuc apud Impressorem restabant, ac scripta D. Hessels iam defuncti; cum Libello quodam qui tunc imprimebatur. Reliquæ verò sententiæ nescio vnde sint desumptæ, &c.

Aperiant iam Ripalda & Ripaldani oculos, & videant quod superiùs narrat Baius: Nonnullas (ex Bullæ Pii V. damnatis propositionibus) esse à sensu suo & Doctoris Hesselij alienissimas: nonnullas verò ab ipso & Hesselio neque in vnam partem, neque in alteram partem disputatas: omnes autem, aut saltem pleraſque eo artificio ab aduersariis excogitatas, aut expressas, vt vel ob solum sermonem suspectæ haberi possent.

CAPVT II.

Noua & Paradoxa est interpretatio Bullæ Pij V. quâ Ripalda nullam propositionem, propter solius censuræ additæ aspertiatem, damnatam esse, sed omnes propter doctrinæ falsitatem proscriptas contendit.

» Controuersia est, *ait Ripalda*, an aliquæ propositiones solùm propter censuram, & non propter doctrinam à Pontificibus proscribantur.

» Sententiæ affirmanti, solùm propter immodicas censuras, quibus sententiæ probabiles infamantur, non verò propter doctrinam, plures assertiones in Bulla interdici, assentiunt Suarez Tom. 1. de Grat. Proleg. 6. c. 2. n. 14. Turrian. 1. p. select. Cent. 5. d. 6. & disp. 31. dub. 59. & Opusc. de Gratia tit. speciali de hac materia. Frequenter Vasquez 1. 2. d. 190. c. 18. referens pro eadem sententia Toletum, à se consultum Romæ.

» Mouentur, *addit Ripalda*, quia non est verisimile, à Pontificibus proscribi probabiles & receptas grauium & priscorum Theologorum opiniones, quæ nunc apud Catholicos Scholasticos frequentes & communes sunt.

Et postquam aliquot tales propositiones in Bulla Pij V. damnatas recensuisset, subdit: Quarum, & similium propositionum doctrina nunc etiam post hanc Bullam, in Scholis Theologorum frequens & communis est. Ripal. disp. 1. n. 24. 25.

Atque tamen genuinam & germanam esse hanc Bullæ interpretationem: Aliquas nempe in ea propositiones, ob solam censuræ asperitatem, quam Baius sententiis aduersariorum inurebat, fuisse à Pio V. proscriptas, Toletus, qui Anno

Anno 1580. Bullam Louanij Facultati Theologicæ intimauit, Vasquio Romæ testatus est.

» Sensum huius damnationis, *ait Vasquez*, prout à me explicatus est, con-
» tuli cum Illustrissimo D. Cardinali Franc. Toleto, cùm adhuc sacri Palatij
» Concionator & Theologus esset, Anno Domini 1586. Qui, vt dixi, pro
» hac Bulla & damnatione recipienda, Louanium missus fuit: eúmque pro-
» probauit & germanum esse dixit, propriáque manu subscripsit. Cuius sub-
» scriptionis exemplar apud me adhuc est. Vasq; 1. 2. disp. 190. c. 18.

Quid verò ad hæc Ripalda?

» Parti neganti, inquit, fauent alii: Quorum iudicium, & ego probo.

Quinam autem isti *alij*? Vnicum saltem citare, & sibi associare Ripalda debuit, ne ei diceretur, *Væ soli.* Eccles. 4.

Itaque opinio, quam sibi finxit Ripalda est ista: Propositiones quæ viden-» tur probabiles, & aliquo pacto sustineri possunt, non damnantur propter » censuram, sed propter earum doctrinam, in sensu proprio verborum ab as-» sertoribus intento. Ripald. d. 1. n. 28. Vnde hæc propositio 22. *Cum Pelagio sentiunt, qui textum Apostoli ad Rom.* 2. Gentes quæ legem non habent, naturaliter quæ legis sunt faciunt, *intelligunt de gentibus fidei gratiam non habentibus*, damnatur à Pio V. non propter censuræ asperitatem, vt Vasquez fortiter asserit; sed quia negat textum Apostoli intelligendum esse de gentibus fidei gratiam non habentibus, sed de fidelibus tantùm. » Quis autem dicat, in-» quit Vasquez, damnari sententiam huius Doctoris (Baij) in eo quòd ait » illud testimonium de gentibus fidelibus intelligendum esse; cùm sit senten-» tia S. Augustini, & omnium Patrum: cum quibus etiam est S. Thomas, vt » cap. 15. vidimus? Damnatur igitur acerba nota ob rationem quam diximus. Vasq. 1. 2. d. 190. c. 18.

Damnabitur quoque doctrina maximè Catholica huius propositionis quæ est 29. in Bullâ Pij V. Operi Ripaldæ præfixâ, quam Ripalda à sententia sequente separat, & per se stantem facit: *Non solùm fures ij sunt & latrones, qui Christum viam & ostium veritatis & vita negant; sed etiam quicumque aliunde, quàm per Christum in viam iustitiæ, hoc est, ad aliquam iustitiam conscendi posse dicunt.*

Item damnata erit doctrina istius propos. 28. *Pelagianus error est dicere, quòd liberum arbitrium valet ad vllum peccatum vitandum.* Quod de vitatione absolutâ, & victoriâ peccati, Vasquez & Ripalda accipiunt.

Hanc verò propositionem Vasquez recenset inter eas quæ ob solam censuræ contrariæ opinionis asperitatem sunt damnatæ. Citatque in eandem senten-» tiam non tantùm Toletum, sed etiam Bellarminum. Qui & ipse Louanii fuit, » inquit Vasquez, eo tempore, quo contentiones inter Doctores exortæ fue-» runt; & Romæ, cùm prædicta Bulla edita & confirmata fuit. Nihilominùs » neque contra opinionem quam docet de victoriâ tentationum (nam lib. 5. c. » 7. de grat. & libero arbitrio. *Magis consentaneè ad Scripturas & Patres loqui » eos, qui dicunt nullam tentationem sine Dei auxilio vinci posse*, docet Bellarmi-» nus) quidquam ex hâc Bulla sibi obiicit. Neque cùm docet, posse fieri aliquod

» quod bonum opus ex propriis viribus, fine auxilio gratiæ, auctoritate huius
» Bullæ id confirmat. Sciebat enim optimè eam ad hoc nihil roboris habere.
» Cùm tamen huius meminerit, & aliquas propositiones in illa damnatas ad-
» duxerit, cùm agit de merito, Tom. 3. lib. 5. de iustific. c. 12. Vasq. 1. 2. disp. 190. c. 18.

Ripalda verò illas, & omnes vniuersim, vt suprà diximus, propositiones, detersâ etiam asperitate censuræ, falsas in proprio verborum sensu, & falsitatis, vt minimùm, à Pio V. damnatas esse contendit.

Sed quidquid Ripalda se meliùs Bullam Pij intellexisse, & Baij Libellos diligentiùs quàm Vasquium legisse se iactet; nihil tamen causæ est, cur ei potiùs quàm Vasquio, Bellarmino, Toleto, & tot aliis Sociis ipso longè sapientioribus credere debeamus. Vnde autem ei tam duræ & rigidæ interpretationis in mentem venit?

Sine dubio, vt Doctores Louanienses, & S. Augustini sectatores, qui aliquas Bullæ Pij V. propositiones, seclusâ mordacitate censuræ contrariæ opinionis, veras esse dicunt, Baianos faceret. Nec pensi quidquam habet, quòd Socios suos Toletum, Bellarminum, Vasquium, Suarem, Turrianum, Mæratium, aliósque in eandem Baij fossam vrgeat & præcipitet; modò Louanienses, & S. Augustini discipulos in eâ simul iacentes videat. Imò eadem Louaniensium inuidiâ & odio, S. Augustinum (cuius innumera pænè testimonia Vasquez 1. 2. d. 189. c. 16. in suam sententiam colligit & accumulat) Baianum facit Ac denique tot Romanos Pontifices S. Augustino consentientes, & in primis Innocent. I. cùm ait, *Necesse esse, vt quo auxiliante vincimus, eo iterùm non adiuuante, vincamur,* Baianis annumerare Ripalda debebit.

CAPVT III.

Imposturæ per Ripaldam affictæ Theologis Louaniensibus, aliisque S. Augustini discipulis, in materiâ doctrinæ.

NOn satis fuit Ioanni Martinez de Ripalda, præsumptuosâ quâdam temeritate exoticam, & non minùs Sedi Apostolicæ præiudicialem, quàm communi Doctorum sententiæ repugnantem comminisci Bullæ Apostolicæ interpretationem; sed, vt speciosiùs quos sibi fingit aduersarios oppugnare posset, calumniosè etiam nobis, aliisque Diui Augustini discipulis affingere & imponere audet plurimas hæreticas, alitérque erroneas doctrinas, de quibus nobis nihil vnquam in mentem venit; quibusque contraria cùm verbo tum scripto quotidie auditoribus nostris inculcamus. Aliquas propterea in medium hîc proferemus, vt inde quam fidem Ripalda in cæteris mereatur, innotescere possit. Itaque

§. 1.

D*isp. 3. nu. 1.* Baianis, id est, Nobis aliisque doctrinæ Augustinianæ sectatoribus, imponit: » Quod asserat hominem & Angelum in statu inno-» centię potuisse perficere omnia opera meritoria fidei, charitatis & virtuium, » quæ naturæ lapsę sunt supernaturalia, per vires naturales liberi arbitrij » in creatione datas, quin ea donaret gratia Dei; eo sensu quo Pelagius assere-» bat sufficere ad illa agenda libertatem & facultatem naturalem.

N. 2. » Quòd similiter asserant potuisse hominem & Angelum in eo statu » per naturales vires arbitrij in iustitiâ perseuerare sine gratiâ illam donante, » eodem sensu quo Pelagius id docebat de naturâ lapsâ.

N. 4. » Quòd dicant adjutorium Dei ad opera meritoria & supernatura-» lia eo solùm esse verè & propriissimè gratiam: quamvis primæ hominis & » Angeli creationi debitum sit, quia ipsa creatio est gratiosa, & adjutorium » non est debitum ante voluntatem creandi, sed post illam: quemadmodum » est gratia homini viuere, sentire & intelligere.

Disp. 5. nu. 10. Quòd doceant gratiam status innocentiæ non distingui à gratia creationis. Verba sunt: » Cùm autem tandem vocum significatio re-» uelata fuit, & tota gratia ad creationis naturæ gratiam deuoluta, iam tum » res, tum voces doctrinam omninò Pelagianam redoluerunt, mihíque plausi » (*notate phrasim*) quod mea me non fefellit opinio: & quasi vulpeculâ ex-» tra latibulum deprehensâ, exclamaui cum Augustino lib. de natura & gra-» tia c. 51. Expressa est sententia quæ latebat, non est quemadmodum possit » abscondi; ideo Dei gratiæ tribuit non peccandi possibilitatem, quia eius » naturæ Auctor est, cui possibilitatem non peccandi inseparabiliter insitam » dicit.

Eâdem disp. nu. 27. & 28. » Quòd negent merita naturæ integræ esse ab-» solutè gratiam aut donum Dei.

Quod iterum repetit n. 53. in verbis: » Hæc calumniis plena sunt & à vero » longè aberrant, Suariùmque & Augustinum imposturis infamant. Suarium, » quia &c. Augustinum verò, quia imponunt perseuerantiam naturæ integræ » non esse gratiam & donum Dei, contra doctrinam Ecclesiæ damnantis Ba-» ium.

Disputat. verò 6. n. 5. » Itaque Baiani (ait) prædicantes necessariam gra-» tiam ad merita vitæ æternæ, non discrepant reipsa à Baio gratiam necessa-» riam negante.

Et n. 6. » Baius & Baiani gratiam Theologicam superadditam naturæ, non » solùm negant necessariam ad actus salutares & meritorios fidei, spei, & cha-» ritatis in naturâ integrâ, sed etiam ad perseuerantem eorum vsum & in iu-» stitia perseuerantiam obtinendam: vt homo & Angelus diuturnâ duratione » viatores adipisci possent Fœlicitatem æternam per merita, tanquam merce-» dem & coronam, absque accessione nouæ gratiæ superadditæ creationi na-turæ. Volens *discipulos Augustini ne quidem ad perseuerantiam, in statu naturæ integræ gratiam requirere.* Vnde *n. 4.* præmiserat: » Eo sensu volunt actus » salutares credendi, sperandi, diligendi Deum fieri facultate naturali arbi-

» trij in ſtatu naturæ integræ, quo Pelagius eos fieri in ſtatu naturæ lapſæ vo-
» luit, ſolâ facultate liberi arbitrij, abſque auxilio gratiæ.

Item: » Docent eos actus qui à natura lapſa fiunt auxilio gratiæ, fieri à na-
» tura integra viribus liberi arbitrii; ſupponentes doctrinam eſſe ſingularem
» & Scholaſticis inauditam, & nouam.

Ac *n. 3.* » Cùm gratiam eius auxilii explicant, proferunt indiſtinctam à
» gratiâ creationis, & cum ea omninò connexam, eique prorſus debitam. In
» quo reipſa à mente Baii nòn differunt.

Pergit tunc in ſplendido mendacio, & virulentâ calumniâ *n. 42.* ad obie-
ctionem quandam hoc modo reſpondendo? » Hæc obiectio mihi argumento
» eſt Baianos eaſdem, quas Pelagianos, vires tribuere naturæ ſecundùm ſe,
» ſecluſo peccato, ad merendum vitam æternam: eandémque gratiam Dei,
» quam Pelagius excluſit neceſſariam, ſcilicet à gratia creationis naturali
» diſtinctam, naturalíque conditioni naturæ ſuperadditam, eos excludere ad
» merendum neceſſariam. Itaque ante peccatum nihil differt Baiana à Pela-
» giana doctrina. Siquidem volunt ante peccatum veram eſſe Pelagianam do-
» ctrinam de viribus naturæ, ſine gratia Dei ſufficientibus ad merendum. Sed
» abſit à viris Catholicis tam erronea ſententia, & ab Auguſtino, Pelagiano-
» rum gladio, tanta infamia, quantam eius menti Baiani affingunt, &c. Abſit,
re verâ, Ripalda; ſicut longiſſimè abeſt à mentibus noſtris, quibus affingis
quod nunquam fuit, & Dei gratiâ, nunquam erit.

§. 2. *Quoad ſtatum naturæ lapſæ.*

PRo *ſtatu naturæ lapſæ* ex cerebro ſuo ſimiliter fingit Ripalda *diſp. 3. n. 12* eoſdem D. Auguſtini diſcipulos docere: » Gratiam non relinquere arbi-
» trio libertatem indifferentiæ ab bonum oppoſitam neceſſitati, ſed tantùm
» coactioni & violentiæ.

N. 13. » Gratiam non prouocare, allicere, & cooperari voluntati: eò quòd
» iuxta ipſos, *Pelagianæ phraſes ſunt, gratiam prouocare, allicere, cooperari*
» *voluntati.* Sed cuius Ripalda, aut quorum? quo loco? quâ occaſione? quo
ſenſu prolata? Verba à textu auulſa aliud ſæpè ſonant, quàm in ipſo textu.
Deſigna librum & locum vbi aliquis iſtorum, quos Baianos inuidioſè agno-
minas, iſta habet, & illicò oſtendemus te turpiter hallucinari, & falsò nobis
imponere.

§. 3. *Quoad ſtatum naturæ integræ & lapſæ.*

D*Iſput. 3. n. 16.* Calumniatur: » Baianos doctrinam Caluinianam & Pela-
» gianam ſimul de auxilio efficaci gratiæ complecti: quippè in ſtatu na-
» turæ integræ gratiam admittunt (ait) extrinſecè efficacem, cum omnibus
» abſurdis & Pelagianis ſequelis, quæ ſententiæ Ieſuitarum obiiciuntur, & à
» Ieſuitis refelluntur; in ſtatu verò naturę lapſæ, gratiam intrinſecè efficacem
» amplectuntur cum omnibus abſurdis & Caluinianis ſequelis, quæ in ſen-
» tentiam Dominicanorum torquentur & à Dominicanis refelluntur.

Diſp. 7. n. 109. » Eos in ſtatu naturæ lapſæ totum adſcribere ſoli gratiæ, &
» in ſtatu naturę integræ ſoli arbitrio, Caluinum & Pelagium amico fœdere
» coniungentes.

§. 4.

D*isp. 7. n. 11.* » Fingit eos cum gratia solummodò relinquere libertatem » à violentia & coactione.

Disp. 13. nu. 3. » Eos per omnia subscribere doctrinæ trium istarum pro- » positionum in Bulla Pii V. proscriptarum: *Quod voluntariè fit etiamsi neces- » sariò fiat, liberè tamen fit. Is libertatis modus qui est à necessitate, sub libertatis » nomine non reperitur in scripturis, sed nomen libertatis à peccatis.* Et, *Sola vio- » lentia repugnat libertati naturali.*

Eâdem distinct. nu. 5. postquam *n. 4.* præmiserat. » Itaque mentiti sunt » Baiani negantes eas propositiones à Michaële Baio in aliquo suorum Opus- » culorum tradi; subnectit: » Earum quidem sensus est, veram & propriam » libertatem posse cum necessitate operandi componi, solámque excludere » coactionem & violentiam, ideóque omnem actionem spontaneam & volun- » tariam, quamvis necessitate fiat & non possit non fieri, esse verè & propriè » liberam, nec libertatis nomine in sacris litteris libertatem à necessitate » significari. Quod etiam Baiani constantissimè profitentur, & fusissimè mu- » nire contendunt ex doctrina Augustini & priscorum Patrum ac Theologo- » rum, quorum eam esse sententiam indubitabile tradunt.

Sed vbi iterum, quo loco? Vnum saltem aliquem fictorum Baianorum suo- rum nominare debebat Ripalda, & librum, disputationem, aut quæstionem, in qua id fiat designare. Quod nec facit, nec facere potuit; quia reuera nemo inter Augustini discipulos ita desipit. Et tamen pergit & addit: » Quare has » propositiones ea solùm de causa damnatas volunt à Pontifice, quamvis ea- » rum doctrina vera sit; quia viam sternunt ad aliam, Baianorum opinione » falsam, & à Michaële Baio assertam, propositione 70. & 71. quâ *Baius mo- » tus concupiscentiæ verè liberos, & lege prohibitos pronunciat.*

O malitiam insignem, si quidem antonomasticus eius Baianus ab ipso visus in lib. 6. de Grat. Christi Saluat. c. 36! Ibi enim duas ex præfatis propositio- nibus sibi obijcit. Et respondet, fatetúrque ambas esse falsas & meritò dam- natas, discretè docens quod dictæ propositiones etiam à cæteris auulsæ, & de libertate generatim, sicut eas exposuit, intellectæ, per seipsas adhuc sine vlla interpretatione, vel mitigatione falsæ sint.

Eâdem disp. 13. n. 10. Baianos miseriùs errare docet, quàm Baium; » Quia » illi in statu naturæ lapsæ nullam agnoscunt moralem libertatem necessitati » oppositam, etiam sub auxilio gratiæ constitutam; siue cum homines benè, » siue cum malè operantur. Nam malè operantibus negant auxilium sufficiens » gratiæ, quo aut peccatum cauere, aut benè operari queant. Benè operanti- » bus verò talè Gratiæ auxilium necessarium profitentur, quo necessitas indu- » citur, & sola libertas violentiæ contraria relinquitur, nullâ superstite pote- » state antecedenti ad cohibendam actionem bonam. Baius verò nihil de » qualitate gratiæ auxiliantis naturam lapsam expressit, sed manifestum sup- » posuit, auxilium Gratiæ tale esse, cum quo tam benè, quàm malè operan- » tes retinere possunt libertatem necessitati oppositam. Itaque in eo in quo » à Baio dissentiunt, miseriùs Baiani, quàm Baius in errorem lapsi sunt.

Disp. 14. nu. 9. Eadem repetit, quæ ipsis in præcedentibus sæpiùs exprobrat hisce verbis: » Baiani cùm Baio tenacissimè tuentur actionem voluntariam, eo ipso quod non sit inuita & coacta sed voluntaria, esse prorsus liberam eâ libertate quæ ad imputabilitatem meriti aut demeriti necessaria est. Et postea *n. 10.* subjungit: » Id fatentur mirum & paradoxum fore Scholasticis recentioribus, clamant tamen, & contendunt esse in scriptis priscorum » Theologorum, & Ecclesiæ Patrum: præsertim Augustini, celebratissimum » & expressum: eòque trahunt ingentem copiam testimoniorum, quibus rem » persuadere nituntur.

Oportet ergo Ripaldam insigniter malitiosum esse, aut insigniter stupidum. Insigniter malitiosum, si suum per excellentiam Baianum propriis oculis legit & intellexit. Insigniter stupidum autem, si quidem legit, sed non aduertit testimonia illa ad quæ hîc alludit, ab eo in alium finem congeri. Idem enim per totum suum opus passim inculcat, *quod ad hoc vt actio aliqua libera sit, præter hoc quod est eam spontaneè seu voluntariè fieri, insuper etiam requiratur vt fiat deliberatè.*

Eâdem disput. n. 25. & sequent. Contendit Baianos: » Eodem sensu negare » arbitrium resistere & dissentire posse motioni gratiæ, quod id negat Cal- » uinus.

Disp 18. nu. 22. Iuxta eos liberum arbitrium extinctum esse, eò quòd doceant ex peccato Adæ iniectam nobis esse necessitatem quandam peccandi. Verba sunt: » At si naturæ humanæ ex peccato Adæ injecta esset necessitas peccandi, libe- » rum arbitrium peccato Adæ esset extinctum. Nam nulla superesset homini » libertas, secluso beneficio gratiæ diuinæ, neque ad bonum neque ad malum; » ad bonum quidem, quia seclusa gratia negatur à Baianis omnis potestas bo- » ni, quocirca etiam libertas boni vltrò ab eis conceditur extincta. Ad ma- » lum verò, quia asseritur injecta omnimoda necessitas peccandi, quæ peccan- » di libertati repugnat.

§. 5. *In materia peccatorum.*

D*Isp. 9. nu. 27.* Iisdem Augustini discipulis imponit, quòd iuxta ipsos, *concupiscentia præcurrens liberum voluntatis consensum, sit verè & propriè peccatum, ac à Deo suâ lege prohibitum.* » In specie, *ait*, testimonia Augustini » producemus & explanabimus, vbi contra Baium & Baianos nostrique sæ- » culi hæreticos, statuerimus concupiscentiam præcurrentem liberum volun- » tatis consensum non esse verè & propriè peccatum nec à Deo lege suâ prohi- » bitum.

Oportet quidem mendacem memorem esse sui. Sed Ripalda gnomes istius oblitus, in eam turpiter impingit. Nam suprà sub §. de Materia libertatis, in verbis citatis ex disp. 13. n. 4. dixerat: » Propositionem illam Baianorum » opinione esse falsam, *quæ statuit motus concupiscentiæ verè liberos & lege pro- » hibitos.* Hîc autem illis contrarium affingit. Tam inconstans & desultor est Ripalda.

Disp. 10. nu. 29. » Eos subscribere pestilento errori hæreticorum nostri » temporis, de libertate non necessaria ad peccandum.

§. 6. *In materia præceptorum.*

PAſſim per totam *Diſput. 23.* ſpecialiter autem *ſectione 2. & 3.* vti & paſſim per totum librum inculcat & reinculcat: » Baianos docere quod homi- » nes in natura lapſa ad impoſſibile obligentur.

Sed benè eſt quod in eo, vti & in pleriſque aliis, veteres Semipelagianorum obiectiones reſumat. Non eadem S. Auguſtino olim obiecerunt, lib. de Corrept. & Grat. cap. 6. & alibi, vti & Fauſtus lib. 2. cap. 11. Vnde quomodo calumniam iſtam à ſe repulit Auguſtinus, repellere poſſumus & nos.

§. 7. *In materia virtutum.*

D*Iſp. 3, nu. 19.* Iuxta ipſos, inquit, » Amorem concupiſcentiæ à chari- » tatis amore diſtinctum, quo Deum vt bonum noſtrum diligimus, non » eſſe virtuoſum ſed vitioſum. *Et n. 10.* » Amorem virtutis propter ſe non » eſſe honeſtum, ſed turpem. Præmiſerat etiam *n. 18.* Iuxta ipſos: » Virtu- » tes non aliter eſſe diuerſas, quàm diuerſitate & multiplicitate actuum chari- » tatis. Et conformiter poſtea *Diſp. 22. ſect. 1.* vult eos: » Nullam præter cha- » ritatem agnoſcere virtutem. Addens *num. 3.* » Eoſdem non diſtinguere vir- » tutes morales ex obiectis formalibus, ſed materialibus duntaxat.

§. 8. *In materia mortis Chriſti pro humano genere.*

D*Iſp. 23. n. 16.* dicit: » Baianos ſuſtinere *Chriſtum non fuiſſe mortuum pro omnibus hominibus, ideóque nec omnium fuiſſe Redemptorem, nec pro omnibus oraſſe.* Quaſi doctrinę Auguſtinianæ & Catholicæ ſectatores non firmâ fide tenerent quod ait Apoſtolus 2. ad Corinth. 5. *Vnus pro omnibus mortuus eſt,* Item *pro omnibus mortuus eſt Chriſtus.* Et de alio ſolliciti eſſent, quàm de ſenſu & modo quo hæc iuxta SS. PP. potiſſimùm autem iuxta SS. Auguſtinum, Proſperum, & Fulgentium exponi debeant.

§. 9. *In materia pœnitentiæ.*

D*Iſp. 3. n. 22.* Vnam Baianorum aſſertionem eſſe dicit: » Dolorem de » peccato conceptum ex timore gehennæ aut ex odio turpitudinis pec- » cati & non ex amore Dei, nullâ ratione diſponere hominem ad iuſtifica- » tionem, cum Sacramento pœnitentiæ conſequendam. Quod vt perſuadeat, ineptiſſimè verba quædam dicti ſui Baiani applicat: vt pote quæ aliud non important, quàm dolorem talem de peccato, ne quidem cum Sacramento ſufficere ad iuſtificationem, alio nullo interueniente. Quod an reprehenſionem aliquam mereatur, ruminent apud ſe qui pro Ripaldæ partibus ſtare volunt.

§. 10. *Circa infallibilitatem Sedis Apoſtolicæ.*

D*Iſp. 12. n. 3.* Poſtquam mendaci calamo præmiſerat: » Quæ probatio eò » conſtantior eſt, quò Baiani ingenuè fatentur, ſuam ab Eccleſia doctrinã » eſſe proſcriptam, & nihil aliud quod reſpondeant inueniant, quàm ſuam

» sententiam esse omninò Augustinianam, quam ipsa Ecclesia veneratur & » celebrat; atque adeò Bullas contra Baium absque examine doctrinæ Augu- » stinianæ editas, quod Theologi Scholastici eius prorsus ignorantes fuerint. » Quæ an sinceræ fidei responsio sit, iudicent viri Catholici. Vt nos tantò ma- » gis exosos apud Sedem Apostolicam totùmque populum Christianum red- » dat, fingere non veretur, nos tria magna absurda, de quibus nihil vnquam » somniauimus, Sedi Apostolicæ tribuere. Primò *eam sibi contradicentia do- cere*: nimirùm, *D. Augustini doctrinam in omnibus quæ de Gratia Dei contra Pelagianos scripsit esse tenendam, & doctrinam Baij per omnia Augustinianam esse respuendam.* Secundò, *In ijs quæ inter Augustinum & Pontifices Ecclesiæ contradicentia sunt, præferendam esse doctrinam quæ constiterit esse Augustini, ei doctrinæ quæ constiterit esse Sedis Apostolicæ.* Et tertiò, *Errorem potiùs Ecclesiæ iudicanti & definienti, vel ob defectū examinis, vel ob defectum scientiæ irrepsisse, quàm in eum incidisse Augustinum.* Cum insigni hoc epiphonemate, quod quàm magnus religionis & modestiæ cādidatus sit Ripalda, non obscurè indicat. *Tāta est Baianorum Religio atque modestia.* Et mox: » Quid nunc dicent, cùm » etiam post examinata & visa ipsorū scripta Vrbanus Papa VIII. Baij doctri- » nam tertiò damnauerit? Num etiam nunc ea quæ ipsis ab Augustino inuenta » & ponderata sunt, fuerunt in Ecclesia à Theologis ignorata? Deponant iam » Ecclesiæ iudicio proteruiam, aut palàm Ecclesiæ aduersarios se prodant.

Verùm non opus est, falsidice Ripalda, vt alterutrum faciamus. Tantum enim abest, vt proteruiam aliquam erga Sedem Apostolicam deponere debeamus; vt quidquid hactenus pro sententia D. Augustini de Prædestinatione, Gratia, Libero Arbitrio, & annexis pugnauimus; id ad tuendum infallibilitatem istius Sedis contra te tuique similes: qui illam ex insidiis aggredimini & per cuniculos subuertere nitimini, potissimùm fecerimus. Dùm enim doctrinam Molinæ, quæstioni olìm sub Clemente VIII. & Paulo V. subiectam, & nondum liberatam, Augustinianæ toties per Summos Pontifices, & Concilia generalia particulariaque approbatæ, præferre, & inter fidei dogmata collocare vultis; quò aliò collimatis? Deus etiam, vt confidimus, qui nos hactenus in fide Catholica & vera, miniméque fucata erga Sedem Apostolicam obedientiam conseruauit, conseruare quóque perget vsque in finem; pugnantes præsertim secundùm officij nostri in præsenti exigentiam: & parricidales pugiones manibus iratorum Ecclesiæ filiorum eripientes. Inter parricidales porrò pugiones, postremum locum tenere non debent imposturę illæ tuæ, Ripalda, quas iam pro parte aliqua recensuimus. Qui vt tibi tuísque efficaciùs securiúsque deinceps eximantur: Ecce *coram toto mundo bonâ & sincerâ fide declaramus: Nos nullam prorsus ex propositionibus aut sententiis præfatis, nobis à Ripalda calumniosè impositis vnquam tenuisse aut docuisse, nec in præsenti tenere aut docere; sed è conuerso, easdem omnes & singulas pro hæreticis, aut vt minimùm, pro valdè in Theologia erroneis, semper habuisse, & habere.* Rogamus etiam, vt si quis huic declarationi nostræ non plenam adhibeat fidem, vtpote Ripaldæ aut alterius alicuius auctoritati nimium deferens; præclarum illum Augustinianę

mentis

mentis interpretem, quem Ripalda vbique sub inuidioso Baiani nomine exagitat, consulere: & quid ille in rei veritate doceat, inuestigare dignetur. Inueniet enim eum planè opposita istis quæ Ripalda nobis imponit, ex Augustino suo tradere, & operosè inculcare. Ac luce meridianâ clariùs intelliget, spiritum qui Ripaldæ calamum in hoc infami opere direxit, non veritatis & modestiæ spiritum fuisse, sed mendaciorum & calumniarum. Quod aliàs non obscurè etiam præ se ferunt, efferata & prorsus exorbitantia, quibus in singulis ferè paginis nomini & æstimationi nostræ detrahere conatur, conuitia & probra. Exemplo sint hæc pauca.

Alia quædam Conuitia & Calumniæ Ripaldæ in D. Augustini discipulos.

Disp. 6. n. 5. » Baiani subdolè loquuntur, & mentem Baij vocibus catho-» licis dissimulant.

Disp. 12. n. 59. » Priusquam gradum promoueamus, nota ingenue lector » immodestiam, ne dicam furorem seu rabiem Baianorum in eos qui suis dog-» matibus contradicunt, cùm nec ipsi Augustino, quem vnicè Magistrum & » Doctorem prædicant, professione colunt, vbi eis quoquo modo repugnat, » parcere velint.

Disp. 12. n. 119. » Baiani osores Philosophiæ, illam solam amant quæ erro-» ribus plena est, & omnium Catholicorum doctrinæ contradicit.

Eadem disp. n. 147. » Vbique Baiani suam ignorantiam produnt, & cùm » Theologiam nunquàm didicerint, in Theologicas propositiones Scholasti-» cis frequentes velut in somnia incidunt.

Disp. 17. n. 91. » Baiani cæcutientibus oculis scripta Patrum legunt, & solis » voculis lectorem eludere volunt.

Disp. 17. n. 141. » Ostensum est Caluini doctrinæ Baianam per omnia con-» sentire (doctrinam scilicet de libertate consistente cum gratia prædeterminante.)

Disp. 17. n. 146. » Rursus deprehenditur Baianos eludere velle sacra testi-» monia Conciliorum & Patrum, necnon Scholasticorum omnium.

Disp. 19. n. 73. » Hæc mirum est blasphemari à Baianis, qui omnis Philo-» sophiæ & Scholasticæ Theologiæ ignorantes sunt, & de ignorantia glo-» riantur.

Disp. 23. n. 12. » Baianorum sententia omnibus Scholis Catholicis pere-» grina, & inaudita est.

Disp. 23. n. 11: » Baiani aliorum patrocinio & suffragiis destituti non sunt, » quia eis per omnia suffragantur hæretici nostri temporis; vt cernas, an ex » fontibus Augustinianæ doctrinæ, vt ipsi iactitant, an ex lacunis hæretico-» rum hæc sententia (de defectu scilicet gratiæ sufficientis quoad quosdam in » statu naturæ lapsæ) hausta sit?

Augiæ Stabulum purgare deberet, qui omnes huiusmodi in nos congestas sordes, ex conuitioso Ribaldæ libro conuerrere vellet. Vnde ad fidem quam Ripalda in Patribus citandis seruat, gradum faciemus.

CAPVT IV.

CAPVT IV.

De falsis Citationibus Ripaldæ.

QVod hæretici quemadmodum Scripturas Sacras, ita Sanctorum Patrum scripta deprauent & corrumpant, vt ea faciant seruire suis erroribus, haud miramur; quia ipsos ille spiritus agit & regit qui est Pater mendacij. Sed non possumus non vehementer admirari, etiam inter Catholicos Doctores inueniri, qui simile quid facere audeant, vt dogmatibus suis fidem apud imperitos concilient. Quod vt veritati Christianæ summè injuriosum, ita Christi Spiritui, qui est Spiritus veritatis, adeò est contrarium, vt nesciamus quomodo ab homine Christiano, qui veritatem amet & quærat, istud fieri possit. Facit tamen hoc Io. Martinez de Ripalda sparsim toto suo libro; & quidem tam densè, vt pleræque paginæ nigræ sint istis criminibus falsi. Torquet passim verba Sanctorum Patrum ad sensus manifestè alienos ab eo quem suis locis inspecta habere dignoscuntur: sæpissimè ea mutilat & truncat, vel aliter corrumpit, aliquid addendo aut demendo: dissimulat sæpius antecedentia vel consequentia, à quibus pendet intellectus loci quem citat; & quæ in textu Patrum magno interuallo distant, quasi immediatè sibi cohærerent, conjungit, atque hac arte non rarò reddens sensum alium quam in textu ipso verba discontinua habeant. Quorum omnium & singulorum exempla aliquot ex aliis innumeris selegimus, quæ hic infrà Lectori repræsentamus.

Fecimus autem hic duas columnas maioris claritatis gratiâ. Prima continet citationes Ripaldæ cum nostris animaduersionibus. Secunda continet verum & integrum Textum Patrum, quem Ripalda corrumpit, vel aliquam eius partem peruersè citat. Conferat Lector simul vtramque Columnam, & veris criminibus, non falsis calumniis Ripaldam à nobis onerari intelliget.

Falsificationes Textuum D. Augustini.

§. *1. Ripalda accipit verba disputantis pro sententia resoluentis.*

RIPALDA DISPVT. 5. N. 44.

» AVgustinus de Spiritu & littera c. 33. *ait Ripalda*, voluntatem eredendi noluit ita esse purè Dei donum, vt non sit etiam opus arbitrij liberè recipientis illud: *Si autem dixerimus huiusmodi voluntatem non esse nisi donum Dei, metuendum est, ne infideles non immeritò, sed iustè excusari videantur: ideo non credidisse, quòd dare illis Deus istam noluit voluntatem.*» Igitur vt excusatio sit vana, dicendum est, Deum illis quantum est » ex se cum auxilio gratiæ voluntatem

AVGVST. LIB. DE SPIRIT. ET. LIT. CAP. 33.

SEd consequens est paululùm quærere, vtrum voluntas illa qua credimus etiam ipsa Dei donum sit: an ex illo naturaliter insito libero adhibeatur arbitrio. Si enim dixerimus eam non esse donum Dei, metuendum est ne existimemus inuenisse nos aliquid quod Apostolo increpanti & dicenti: Quid enim habes quod non accepisti? Si autem accepisti, quid gloriaris quasi non acceperis? respondere possimus: ecce habemus voluntatem credendi quam nō accepimus: ecce vbi gloriamur quod nō acceperim°.

Si

» tem dedisse, sed illos pro suo arbi- » trio noluisse recipere. Itaque potest » meritum esse donatum & acceptum » à Deo, quamvis auxilium donans » possit Arbitrio non recipiente fru- » strari. Hactenus Ripalda.

Vbi ex opposita disputatione Augustini hæc verba: *si autem dixerimus* &c. citat tanquam sententiam resolutiuam; cum manifestum sit esse verba disputantis, non resoluentis. Proponuntur enim tanquam argumentum pro prima parte quæstionis quam ibi mouet August. vnde sicut argumenta

Si autem dixerimus etiam huiusmodi voluntatem non esse nisi donum Dei, rursus metuendum est, ne infideles atque impij non immeritò, se veluti iustè excusare videantur, ideo non credidisse, quod dare illis Deus istam noluit Deus voluntatem. . . . .

Prius igitur illud dicamus & videamus vtrum huic satisfaciat Quæstioni &c.

quæ D. Thomas in suis articulis præmittit corpori, non continent sententiam D. Thomæ; ita nec ista verba citata à Ripalda continent hoc loco sententiam D. Augustini.

Insuper in istis verbis citatis præter alias varias particulas Ripalda omittit particulam *veluti*, ante *iustè*; cùm tamen non omnino æquiualeant hæc duo: *iustè excusari*, & *veluti iustè excusari*.

Eodem modo quo hîc, hallucinatur iterum Ripalda disput. 24. nu. 47. vbi verba Augustini disputantis lib. de corr. & grat cap. 10. accipit tanquam verba decernentis: & insuper textum corrumpit: quem locum propterea hic subjungimus.

§. 2.

RIPALDA DISPVT. 24. N. 47. EX AVGVST.

Sed illud magis quærendum, operosiusque tractandum est, quomodo respondeamus eis, qui dicunt EVM (primum hominem) PECCASSE, ET DESERTOREM BONI FVISSE. *Non ergo habuit in illo bono perseuerantiam: & si non habuit, non vtique accepit. Quomodo enim & accepisset perseuerantiam, & non perseuerasset? porrò si propterea non habuit, quia non accepit, quid ipse non perseuerando peccauit, qui perseuerantiam non accepit? Nec enim dici potest ideo non accepisse, quia non est discretus à massâ perditionis gratiæ largitate: nondum quippe erat illa in genere humano perditionis massa antequam peccasset.* Sic Ripalda hunc

AVGVST. DE COR. ET GRAT. C. 10.

Sed illud magis quærendum, operosiusque tractandum est, quomodo respondeamus eis, qui dicunt: Si in illa rectitudine in qua sine vitio factus est, habuit perseuerantiam, procul dubio perseuerauit in ea. Et si perseuerauit, vtique non peccauit, nec illam suam rectitudinem Deumque deseruit. Eum autem peccasse, & desertorem boni fuisse, veritas clamat. *Non ergo habuit in illo bono perseuerantiam, & si non habuit, non vtique accepit. Quomodo enim & accepisset perseuerantiam, & non perseuerasset? Porrò si pro-*

hunc locum citat. Et immediatè subjungit: » Planè etiam hîc perseueran- » tiam Adami supponit, *Augustinus*, » accipiendam à Deo donante illam.

Vult autem Ripalda probare ex isto loco Augustinum, nullum discrimen essentiale statuisse inter adjutoria gratiæ data Adamo in statu naturæ integræ, & inter ea quæ in statu naturæ lapsæ dantur nobis ad perseuerandum.

Vbi primùm attende Lector, quomodo Ripalda hunc locum Augustini mutilet & corrumpat, circa initium post hæc verba: *Quomodo respondeamus eis qui dicunt*: Insuper quomodo truncet in fine pendentem adhuc sententiam, omittens hæc verba: *ex quo tracta est origo vitiata.*

Deinde perpende an ista verba quæ hîc vrget pro se Ripalda: *Porrò si propterea non habuit, quia non accepit* &c. non sint verba Augustini obiectionem tantùm proponentis; non autem ex

pterea non habuit quia non accepit, quid ipse non perseuerando peccauit, qui perseuerantiam non accepit? Neque enim dici potest ideo non accepisse, quia non est discretus à massa perditionis, gratia largitate. Nondum quippe erat illa in genere humano perditionis massa antequam peccasset, EX QVO TRACTA EST ORIGO VITIATA.

Huic quæstioni responsionem mox subjungens Augustinus: *Quapropter saluberrimè confitemur*, inquit, *quod rectissimè credimus, Deum Dominumque rerum omnium qui creauit omnia bona valde, & mala ex bonis exoritura esse præsciuit, & sciuit magis ad suam omnipotentissimam bonitatē pertinere etiam de malis benefacere quàm mala esse non sinere; sic ordinasse Angelorum & hominum vitam, vt in ea priùs ostenderet, quid posset eorum liberum arbitrium, deinde quid posset suæ gratiæ beneficium, iustitiaque iudicium &c.*

animi sui sensu decernentis vel supponentis; id quod Ripalda dicit.

Denique vt videas quanta sit hîc cæcitas Ripaldæ, arripe librum Augustini, & perlege ea quæ isti disputationi pro resolutione subjungit & prosequitur vsque ad finem capitis duodecimi, latissimum discrimen statuens, & lucidissimè explicans, inter adjutorium perseuerantiæ, quo primus homo ante lapsum perseuerare poterat, si voluisset; & adjutorium quo in hoc statu naturæ lapsæ iusti perseuerant. In qua doctrina Augustini velut clarissimo sole Ripalda prorsus caligat, & tenebras illi offundere hîc tentat: sicut & ante tentauit Disp. 5. n. 53. vtens eodem planè discursu, & cum eadem verborum Augustini corruptione.

Similiter iterum caligat Ripalda Disp. 7. n. 48. citans hæc verba Augustini de Corrept. & Grat. cap. 10. *Deum sic ordinasse Angelorum, & hominum vitam, vt in ea priùs ostenderet, quid posset eorum liberum arbitrium, deinde quid posset suæ gratiæ beneficium.* Dicit enim Augustinum ibi eodem mòdo loqui de Angelorum ac de lapsorum hominum perseuerantia, & inter vtrosque omninò parem constituisse ordinationem. Quod adeò clarè falsum esse liquet ex iis quæ tum in isto, tum in sequentibus capitibus docet Augustinus, vt cæcus sit qui non videat.

§. 3.

RIPALDA DISP. 5. N. 46. EX AVGVST.

SEd post illam ruinam maior est misericordia, quando & ipsum liberum arbitrium LIBERVM *est à seruitute, cui dominatur cum morte peccatum.* Hoc loco Ripalda post, *arbitrium*, substituit *liberum* pro *liberandum*.

AVGVSTINVS ENCHIRID. CAP. 106.

SEd post illam ruinam maior est misericordia, quando & ipsum liberum arbitrium LIBERANDVM *est à seruitute, cui dominatur cum morte peccatum.*

Ibidem paulò infrà mutilat Augustini Textum lib. de Corrept.& Grat.cap. 11. omittendo hæc verba Apostoli intermedia: *Infelix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis huius? Gratia Dei per Iesum Christum Dominum nostrum.* An fortè Ripalda nos quantumvis infirmos libentiùs audit liberos dici, quàm liberandos, quia gratiæ sufficienti omnibus, iuxta Ripaldam, semper præsenti magis fauet, liberos nos dici, quàm liberandos?

§. 4. *Mutilat Textum, vt ipsius proposito meliùs congruat.*

RIPALDA DISP. 7. N. 104. EX AVG. DE SPIRITV ET LITTERA.

COnsentire autem vocationi, vel ab ea dissentire, propriæ voluntatis est, quæ res non solùm non infirmat quod dictum est: Quid habes quod non accepisti? Verùm etiam confirmat. Accipere quippe & habere anima non potest dona, de quibus hoc audit, nisi consentiendo; ac per hoc accipere & habere vtique accipientis & habentis est.

Mutilat hunc Textum Ripalda omittendo hæc verba intermedia: *Ac per hoc quid habeat, & quid accipiat, Dei est.* Cur verò istam partem Ripalda omisit, nisi vt verisimiliorem redderet collectionem, quà ex isto loco Augustini colligere conatur gratiam quâ interiùs mouemur à Deo ad credendum vel benè agendum, sic relinqui in potestate arbitrij nostri, vt possimus illi sic dissentire, vt cum illa componamus dissensum? Quam collectionem suam Ripalda intelligeret aliam esse à mente Augustini isto loco, si perpenderet hæc quæ immediatè ibidem subiungit Augustinus: *Iam si ad illam profunditatem scrutandam quisquam nos coarctet; cur illi ita suadeatur vt persuadeatur, illi autem non ita: duo sola occurrunt interim quæ respondere mihi placeat: O altitudo diuitiarum! &, nunquid iniquitas apud Deum? Cui responsio ista displicet, quærat doctiores, sed caueat ne inueniat præsumptores.* Quæ verba apertè indicant, quòd vni persuadeatur, vt consentiat, alteri non; in causam altiorem, quàm in arbitrii volubilis determinationem, referendum esse.

AVGVSTINVS DE SPIRITV ET LITTERA CAP. 34.

COnsentire autem vocationi Dei, vel ab ea dissentire, sicut dixi, propriæ voluntatis est. Quæ res non solùm non infirmat, quod dictum est: Quid enim habes quod non accepisti? Verum etiam confirmat. Accipere quippè & habere anima non potest dona, de quibus hoc audit, nisi consentiendo: AC PER HOC QVID HABEAT, ET QVID ACCIPIAT DEI EST: *Accipere autem & habere, vtique accipientis & habentis est.*

§ 5. *Omittendo negationẽ facit sensum contradictoriũ sensui Augustini.*

RIPADDA DISP. 10. N. 26. EX LIB. I. RETRACT. CAP. 13.

QVamuis & illa quæ immeritò non voluntaria peccata dicuntur, quia vel à nescientibus, vel à coactis perpetrãtur, non omninò possunt sine volũtate cõmitti, quoniam & ille qui peccat ignorans, VOLVNTARIE VTIQVE PECCAT, *quod cùm faciendum non sit, putat esse faciendum.* Ita citat hunc locum Ripalda, vt ex eo probet D.

AVGVSTINVS. LIB. I. RETRACT. CAP. 13.

QVamuis & illa quæ NON *immeritò non voluntaria peccata dicuntur, quia vel à nescientibus vel à coactis perpetrantur, non omninò possunt sine voluntate committi: quoniam & ille qui peccat ignorans*, VOLVNTATE VTIQVE FACIT, *quod cùm faciendum non sit, putat esse faciendum.*

Augustinum sentire non esse verè & propriè peccata, ea quæ fiunt contra ius naturæ ex inuincibili ignorantia: cuius oppositum satis apertè docet Augustinus eodem loco. Sed Ripalda vt hunc locum aptet suo proposito, omittit negationem quam habet Augustini Textus ante *immeritò*, & sic reddit Ripalda sensum istius partis contradictorium sensui Auctoris. Et ne benignè interpretemur negationem istam prætermissam esse per incuriam Typographi, obstat Ripalda, mox post citata à se verba inculcans & repetens: » Vbi expen» de, inquit, *illa quæ immeritò non voluntaria peccata, dicuntur*; vt intelligas » ab Augustino censeri *immeritò* dici peccata quæ voluntaria non sunt, quia » non sunt propriè peccata quæ sunt inuoluntaria. Vides hîc Lector manifestam Imposturam Ripaldæ: quâ iterum eodem modo grauat Augustinum Disp. 18. n. 39. & insuper vtroque loco velut cœcus & contra seipsum pugnans, pro eo quod Textus Augustini habet: *voluntate vtique facit*, substituit, *voluntariè vtique peccat.*

§. 6. *Torquet verba Augustini apertè contra Textum.*

RIPALDA DISPVT. 9. N. 63. EX LIB. 5. CONT. IVL. CAP. 7.

Ripalda asserit Augustinum concessisse Iuliano quòd libido sit homini naturalis, etiam secluso peccato. Ad quod probandum adducit

AVGVSTINVS LIB. 5. CONTRA IVLIANVM CAP. 7.

CVm igitur libidinem & naturalem esse, & vinci posse, ambo dicamus; vtrùm bonum vincamus, an malum, ipsa inter nos vertitur quæstio.

locum Augustini qui est in altera columna, & mox subdit: » En Augustinus » concedit Iuliano, libidinem homini esse naturalem, eo sanè modo, quo à » Iuliano asserebatur naturalis, scilicet secluso peccato, ex sola ipsa constitutione naturæ.

Sed imponit hic iterùm manifestè Ripalda Augustino, vt euidentissimè demonstrant hæc quæ istis verbis à Ripalda citatis, vix tribus lineis interjectis præmittit Augustinus: *Quod autem nunc agitur, naturalem esse libidinem, & ego dico, quia cum illa nascitur omnis homo; & tu multò ampliùs, qui dicis, quòd cum illa sit conditus primus homo.* Quæ verba Ripalda vel non aduertit, vel neglexit. Ex quibus tamen clarissimè liquet Augustinum istis verbis quæ statim

ſtatim ſubjunxit, & citantur à Ripalda, non intelligere libidinem homini eſſe naturalem eo modo quo dicebat Iulianus. Quia Iulianus dicebat libidinem eſſe naturalem, *quòd cum illa ſit conditus primus homo*, aſſerens illam ex principiis naturæ, non ex peccato ortam: Auguſtinus verò eam naturalem dicebat, *quia cum illa naſcitur omnis homo*, ſiue, quia ineſt à natiuitate, ſed contracta ex peccato Adæ, non autem ex ipſa conditione naturæ. Vnde mox ſubjungit Auguſtinus, de eadem libidine loquens: *Adhuc non euigilas, vt intelligas naturam non eſſe, ſed vitium, contra quod virtute pugnamus?* Quibus verbis Auguſtinus iterum ab Impoſtura Ripaldæ ſe liberat.

§. 7. *Magno interuallo diſtantia peruersè coniungit.*

RIPALDA DISPVTATIONE. 14. NVM. 51.

» AVguſtinus de ſpiritu & littera » cap. 31. *ait Ripalda*, ex profeſ» ſo diſputans, verùm fides ſit in no» ſtra poteſtate, ſeu libertate, poſt » multa concludit: *Profectò fides in poteſtate eſt. Sed cùm poteſtas datur, non neceſſitas imponitur, vt cùm Dauid Saülis occidendi poteſtatem acce» piſſet maluit parcere quàm ferire.* Er» go poteſtas libera credendi exclu» dit neceſſitatem oppoſitam indiffe» rentiæ non credendi, ſicut poteſtas » occidendi Saülem in Dauid relicta, » fuit ſoluta à neceſſitate occidendi, » & indifferens ad non occidendum. » Hæc Ripalda; ſed peſſimâ fide.

Primò námque, ea quæ in Textu Auguſtini magno interuallo diſtant, Ripalda in ſua citatione tanquam immediatè ſibi cohærentia conjungit. Nam inter iſtam partem: *Profectò fides in poteſtate eſt*, & hanc: *ſed cùm poteſtas datur* &c. interjacent apud Auguſtinum nouemdecim lineæ. Secundò, cùm hæc ſententia: *ſed cùm poteſtas datur* &c. prolata ſit ab Auguſtino im-

AVGVST. LIB. DE SPIRIT. ET. LIT CAP. 31.

PRobat Auguſtinus hoc capite fidem eſſe in noſtra poteſtate: & poſtquam dixiſſet hoc quemque in poteſtate habere: *quod ſi vult, facit: ſi non vult, non facit*, paulò poſt ſubiungit.

Vide nunc vtrùm quiſque credat, noluerit: aut non credat ſi voluerit. Quod ſi abſurdum eſt: Quid eſt enim credere niſi conſentire verum eſſe quod dicitur? Conſenſio autem vtique volentis eſt: PROFECTO FIDES IN POTESTATE EST. *Sed ſicut Apoſtolus dicit; non eſt poteſtas niſi à Deo.*

Ac deinde multis interiectis de mala voluntate, & poteſtate malam voluntatem exequendi, & ſpeciatim de poteſtate Pilati ad crucifigendum Chriſtum, & Chriſti reſponſo: *Non haberes in me poteſtatem, niſi data eſſet tibi deſuper*, ſubjungit Auguſtinus: SED CVM POTESTAS DATVR, NON NECESSITAS VTIQVE IMPONITVR. VNDE *cùm Dauid Saülis occidendi poteſtatem accepiſſet, malui parcere quàm ferire.*

mediatè ad declarandum, quòd licet poteſtas crucifigendi Chriſtum fuerit Pilato data, non tamen propterea impoſita fuerit ei neceſſitas id agendi, Ripalda iſtam ſententiam citat tanquam prolatam immediatè ad declarandam indifferentiam voluntatis ſub gratia conſtitutæ ad volendum & nolendum credere. Quò etiam trahit exemplum Dauidis tanquam allatum

Augustino etiam proximè ad eundem finem, & insuper mutat interpunctionem Textus, & particulam *vnde* in *vt*, hâc arte efficiens, vt maiori verisimilitudine videatur dictum Dauidis exemplum, proximè allatum ab Augustino ad probandam prædictam voluntatis indifferentiam. Denique fallitur hîc Ripalda non satis distinguens voluntatem, & potestatem, & non intelligens Augustinum hoc loco tantùm loqui de ea necessitate quæ non obedit voluntati, siue, vt eam describit idem Augustinus lib. *5.* de Ciuit. cap. *10.* *quæ non est in nostrâ potestate, sed etiamsi nolumus*, *efficit quod potest.* Quod & in aliis locis pluribus Ripaldæ accidit, vt mox iterum notamus.

§. *8. Vrget Textum contra ea quæ sequuntur.*

RIPALDA ITERVM DISPVT. 14. NVM. 51.

EX hoc opposito loco probat iterum Ripalda libertatem ab omni necessitate solutam esse debere. Vnde verbis istis Augustini à se citatis immediatè subdit: » En quoties, *inquit*, » remouet necessitatem à libertate, quæ coronam mereatur, & quàm » constanter doceat eam nullo necessitatis vinculo adstrictam esse debere. Sed hîc hallucinatur Ripalda non attendens ad ista quæ ibidem statim

AVGSVTINVS LIB 5. DE CIVIT. DEI CAP. 10.

QVod ait (Pelagius) *à memorato dictum esse Presbytero* Hieronymo; *liberi arbitrij nos condidit Deus, nec ad virtutem, nec ad vitia necessitate trahimur; alioquin vbi necessitas, nec corona est, quis non agnoscat? quis non toto corde suscipiat? quis aliter conditam humanam neget esse naturam? sed in rectè faciendo, ideo nullum est vinculum necessitatis, quia libertas est charitatis.*

subdit Augustinus: *Quod autem ex vitiis natura, non ex conditione natura sit quædam peccandi necessitas, audiat homo, atque vt eadem necessitas non sit, discat Deo dicere: De necessitatibus meis educ me.* Quibus verbis manifestè docet Augustinus hominem in statu naturæ corruptæ pati aliquam necessitatem ad malum, si gratia Dei ipsi desit. Et propterea locum Hieronymi sibi obiectum à Pelagio, intelligit Augustinus de naturâ nostrâ provt à Deo primùm & sine vitio condita est. Deinde (quod Ripalda iterum non aduertit) loquitur hîc Augustinus de eâ necessitate quæ voluntati nostræ non obedit, vt supra dicebamus: qualis non est ista determinatio ad volendum bonum, quam Deus per suam gratiam operatur in nobis prædeterminando nostram voluntatem: vt manifestè indicant ista verba Augustini: *Sed in rectè faciendo, ideo nullum est vinculum necessitatis, quia libertas est charitatis:* quæ, iuxta Augustini doctrinam variis in locis ab eo traditam, etiam in Beatis locum habent; in quibus tamen voluntatis non manet proximè indifferens ad amandum Deum & non amandum, vt etiam docet Ripalda.

§. *9. Imponit iterum Augustino apertè contra Textum.*

RIPALDA ITERVM DISP. 14. N. 51.

ALio rursus testimonio Augustini probat Ripalda voluntates nostras

AVGVST. LIB. 5. DE CIVIT. DEI. C. 10.

NEc illa necessitas formidanda est, quam formidando, Stoïci laboraue-

225

nostras, siue libertatem nullo necessitatis vinculo adstringi.» Item, *inquit*, » lib. 5. de Ciuit. cap. 10. Scribit » Augustinus : *Stoicos in his causis, quas sub necessitate esse noluerunt, posuisse voluntates nostras, ne videlicet non essent liberæ, si subderentur necessita-* » *ti.* Quod Augustinus, *addit Ripal-* » *da*, non improbat, sed plaudit.

Examina Lector alteram columnam, in qua expressimus integrum Augustini Textum, vt Imposturæ Ripaldæ meliùs apparerent. Vide imprimis, vbi plaudat Augustinus, & an probet quod Ripalda ei imponit: voluntates scilicet nostras sub nulla necessitate esse posse saluâ libertate. Refert primò Augustinus sententiam Stoicorum, & rationem ipsorum: ac deinde (quod Ripaldam falsitatis arguit) vt ostendat non omnem necessitatem libertati contrariam esse, distinguit necessitatem in duas species: quarum prima est quæ facit vt res non sit in potestate nostra, siue *quæ etiamsi nolumus efficit quod potest*, qualis est necessitas moriendi: & hanc fatetur Augustinus aduersam libertati. Altera est : *secundùm quam dicimus necesse esse, vt ita sit aliquid vel ita fiat*, non tamen efficit quod potest etiamsi nolumus: & de hac dicit Augustinus non esse formidandum, ne nobis auferat libertatem voluntatis. Quam distinctionem necessitatis Ripalda satis aduertit (nam disput. *16. nu. 56.* eam explicat, suo tamen, non Augustini sensu) sed illam hic callidè dissimulat, vnam tantum partem Textus ita citando, & vrgendo, vt hinc Lector non aliud apprehendat, quàm quod omnem necessitatem absque discrimine Augustinus isto loco remoueat ab humanis voluntatibus.

rauerunt causas rerum ita distinguere, vt quasdam substraherent necessitati, quasdam subderent: itaque in his quas esse sub necessitate noluerunt, posuerunt etiam nostras voluntates, ne videlicet non essent liberæ, si subderentur necessitati. Si enim necessitas nostra illa dicenda est, quæ non est in nostra potestate, sed etiamsi nolumus, efficit quod potest, sicut est necessitas mortis: manifestum est voluntates nostras, quibus rectè vel perperam viuitur, sub TALI *necessitate non esse. Multa enim facimus, quæ si nollemus, non vtique faceremus. Quò primitus pertinet & ipsum velle. Nam si volumus, est: si nolumus, non est. Non enim vellemus si nollemus. Si autem illa definitur esse necessitas, secundum quam dicimus necesse esse, vt ita sit aliquid, vel ita fiat, nescio cur eam timeamus ne nobis libertatem auferat voluntatis. Neque enim & vitam Dei, & præscientiam Dei sub necessitate ponimus, si dicamus, necesse esse Deum semper viuere, & cuncta præscire.*

Quod iterum Ripalda simili arte facit *Disp. 18. n. 30.* vbi enim Augustinus habet: *Si enim necessitas nostra illa dicenda est, quæ non est in nostra potestate, sed etiamsi nolumus, efficit quod potest, sicut est necessitas mortis: manifestum est voluntates nostras quibus rectè vel perperam viuitur, sub* TALI *necessitate non esse:* Ripalda omissis prioribus, & deinde in verbis quæ citat suppressa voce, TALI (quæ clarè ostendunt Augustinum ibi agere de certa specie necessitatis, non de qualibet) posteriorem partem istius sententiæ quasi absolutè positam, & vt ab Augustino de qualibet necessitate assertam, hunc in modum citat: *Manifestum est voluntates nostras quibus rectè vel perperam viuitur, sub necessitate non esse.* Quis non simili arte quidlibet imponat Sanctis Patribus, cum aliquo colore veritatis, maximè apud imperitos?

§ 10

§. 10. *Inserit verba sua textui Augustini.*

RIPALDA DISPVTATIONE 18. NVM. 28.

Q*Vi motus si culpa deputatur, voluntarius est*, & in potestate voluntatis, *in eoque similis est illi motui, quo deorsum* &c.

Et infrà :

Propterea quid opus est quærere, vnde iste motus existat, cum eum, non nisi animi, & voluntarium atque in nostrâ positum potestate, *& ob hoc culpabilem esse fatemur, vt eo motu improbato atque cohibito voluntatem nostram ad fruendum sempiterno bono, ab* amore *temporalium conuertamus.*

Ita hos duos textus citat Ripalda variè mutilatos, & vtrique inserit sua verba, primo quidem hanc partem: *Et in potestate voluntatis*: secundò autem hanc partem, *atque in nostra positum potestate.*

AVGVSTINVS LIB. 3. DE LIBERO ARBITRIO CAP. I.

Q*Vi motus si culpa deputatur*, vnde qui dubitat, irrisione dignus tibi visus est, non est vtique naturalis sed voluntarius: *in eoque similis illi motui quo deorsum lapis fertur* &c.

Et paulò infra.

Propterea quid opus est quærere, vnde iste motus existat quo voluntas auertitur ab incommutabili bono ad commutabile bonum, *cum eum non nisi animi, & voluntarium, & ob hoc culpabilem esse fateamur*, omnisque de hac re disciplina vtilis ad id valeat, *vt eo motu improbato atque cohibito, voluntatem nostram ad fruendum sempiterno bono à* lapsu *temporalium conuertamus.*

Quod existimamus ipsum ideo fecisse, vt faciliùs persuaderet Lectori, quòd omnis motus voluntarius debeat esse indifferens ad opposita: nam vbicumque audit nomen *potestatis*, contendit importari potestatem moralem, quæ sit indifferens ad opposita.

§. 11. *Capit obiectionem pro sententia resolutiua, & ei coniungit alia verba valde distantia.*

RIPALDA DISPVTATONE 23. NVM. 117.

SEmper præsentem esse homini eam gratiam quâ præcepta implere possit, probat Ripalda: » Quia alioquin oppositum agens, quod sine » gratia vitare non potest, minimè » peccaret, vt ipse Augustinus tra- » dit, *inquit*, lib. de Nat. & Grat. » cap. 67. *Quæcumque ista causa est voluntatis, si non potest ei resisti, sine peccato*

AVGVSTINVS LIB. DE NAT. ET GRAT. CAP. 67.

V*Eniamus ad nos: Iterum, inquit* (obiectio est Pelagij) *Augustinus Episcopus in libris de libero arbitrio: quæcumque ista causa est voluntatis, si non potest ei resisti, sine peccato ei ceditur: si autem potest, non ei cedatur, & non peccabitur. An fortè fallit incautum? ergo caueat ne fallatur. An tanta fallacia est, vt caueri omnino*

peccato ei cedatur: si autem potest, non cedatur, & non peccabitur. An fortè fallit incautum? Ergo caueat, ne fallatur. An fallacia est vt caueri omnino non possit? Si ita est, nulla ergo peccata sunt. Quis enim peccat in eo, quod caueri nullo modo potest? Peccatur autem: caueri igitur potest. Sine ergo immineat tentatio, siue insit, caueri potest. Ex quibus immediatè infert Ripalda:

no non possit? Si ita est, nulla ergo peccata sunt. Quis enim peccat in eo quod caueri nullo modo potest? Peccatur autem, caueri igitur potest. Agnosco, verba mea sunt, sed etiam ipse dignetur agnoscere superius cuncta quæ dicta sunt &c.

Et post multa:

Siue ergo immineat, siue insit, caueri potest.

» Ergo qui peccat agens opus prohibitum, præditus est gratia sufficienti, quâ
» illud cauere possit.

Sed ista Ripaldæ collectio nititur multis fallaciis. Nam imprimis verba ista postrema: *Siue ergo immineat* &c. quæ Ripalda immediatè connectit prioribus, distant ab his apud Augustinum sedecim integris lineis. Deinde verba ista priora proponuntur hîc ab Augustino tanquam sibi obiecta à Pelagio ex lib. 3. de Libero arbitrio, quæ Ripalda citat tanquam assertiuè hoc loco posita. Et quàmvis Augustinus dicat hîc se ista verba pro suis agnoscere, ad ea tamen sic respondet; vt eius responsio planè euertat collectionem Ripaldæ. Vbi quod hanc responsionem aggrediens, Pelagio dixit Augustinus, posset respectiuè dici & Ripaldæ: *Agnosco, verba mea sunt, sed etiam ipse dignetur agnoscere superiùs cuncta quæ dicta sunt.* Inter quæ vnum est istud cap. præcedenti: *Quod autem ex vitiis naturæ, non ex conditione naturæ sit quædam peccandi necessitas, audiat homo, atque vt eadem necessitas non sit, discat Deo dicere: De necessitatibus meis educ me.* Item illud cap. 22. *Nec cogitat præuaricatorem legis quàm dignè lux deserat veritatis; quâ desertus vtique fit cæcus, & plus necesse est offendat* &c.

Porrò cuipiam mirum videri potest: cur Ripalda hunc locum Augustini: *Quæcunque ista causa est voluntatis* &c. citauerit ex libro de Natura & Gratia. vbi tantùm per modum obiectionis factæ à Pelagio ponitur; & non potiùs ex libro tertio de Libero Arbitrio cap. 18. Vbi ab Augustino absolutè asseritur. Sed causa in promptu est: quia nimirum in hoc libro de Libero Arbitrio Augustinus istis verbis suis immediatè subijcit: *Et tamen etiam per ignorantiam facta quædam improbantur, & corrigenda iudicantur, sicut in diuinis auctoritatibus legimus. Ait enim Apostolus: Misericordiam consecutus sum, quia ignorans feci. Ait & Propheta: Delicta iuuentutis, & ignorantiæ meæ ne memineris. Sunt etiam necessitate facta improbanda, vbi vult homo rectè facere, & non potest* &c. *Sed hæc omnia hominum sunt, ex illa mortis damnatione venientium: Nam si non est ista pœna hominis, sed natura: nulla ista peccata sunt:* quæ omnia collectioni Ripaldæ apertè aduersantur.

§. 12. *Designat Ripalda varia loca Augustini, imponens ei contrarium eius quod in iisdem locis Augustinus docet.*

DIsputat. 9. nu. 24. Ripalda dicit Augustinum lib. 1. contra duas Epistolas Pelagianorum cap. 10. lib. 6. contra Iul. cap. 10. vel potius 23. doce-

re Paulum isto loco ad Rom. 7. *Nunc autem iam non ego operor illud* &c. non suam propriam iusti, sed alienam peccatoris personam induere. Cuius oppositum vtroque isto loco expresse docet Augustinus, ibidem retractans quod alibi aliter ante docuerat.

Item Disput. 18. nu. 35. citat cap. 65. & 67. lib. de Nat. & Grat. & cap. 10. lib. 5. de Ciuit. Dei: Insuper caput 14. lib. de Vera Religione, & caput 1. cum seqq. lib. de perfect. Iustitiæ: Vbi dicit Augustinum admittere quod hæc definitio peccati ab eo tradita lib. de duabus animabus: *Peccatum est voluntas retinendi vel consequendi quod iustitia vetat, & vnde liberum est abstinere*, conueniat omni propriè dicto peccato, etiam naturæ lapsæ. Quod D. Augustinus nullo istorum locorum docet, sed potiùs ex illis ipsis locis contrarium sentire conuincitur. Videat Lector & iudicet, & simul conferat caput 14. libri de Vera Religione cum cap. 13. lib. 1. Retract. vbi explicat Augustinus locum ad quem Ripalda hic respicit.

Credendum est autem Ripaldam in lib. de Perfect. Iustitiæ cap. 1. & seqq. accepisse pro verbis Augustini obiectiones Cœlestij Pelagij, in quibus ibi contendit Cœlestius peccata, à nobis nullâ necessitate committi, sed semper caueri posse; alioquin non fore peccata. Cui reponit Augustinus cap. 2. *Respondemus vitari posse peccatum, si natura vitiata sanetur gratiâ Dei per Iesum Christum Dominum nostrum. In tantum enim sana non est, in quantum id quod faciendum est, aut cæcitate non videt, aut infirmitate non implet.* Et cap. 4. *Per arbitrij libertatem factum vt esset homo cum peccato; sed iam pœnalis vitiositas subsecuta ex libertate fecit necessitatem. Vnde ad Deum fides clamat: De necessitatibus meis educ me. Sub quibus positi, vel non possumus quod volumus intelligere, vel quod intellexerimus, volumus nec valemus implere.* Item cap. 6. *Peccatum est autem cùm vel non est charitas quæ esse debet, vel minor est quàm debet, siue hoc voluntate vitari possit, siue non possit: quia si potest, præsens voluntas hoc facit; si autem non potest, præterita voluntas hoc fecit: & tamen vitari potest, non quando voluntas superba laudatur, sed quando humilis adiuuatur.* Quid clariùs contra plerasque Ripaldæ Imposturas circa varia loca Augustini, à nobis hactenus repræsentatas? Sed videamus quomodo tractet alios Patres.

§. 13. Falsificationes Textus D. Hieronymi.

Imponit Hieronymo mutilando Textum

RIPALDA DISPVT. 20. NVM. 23.

PRobat hic Ripalda ex opposito loco Hieronymi, Gentes etiam Infideles naturaliter ea quæ legis sunt fecisse, iuxta illud Pauli ad Rom. 2. *Gentes quæ legem non habent, naturaliter quæ legis sunt faciunt.* » Apostolum,

HIERONYMVS IN CAP. 24. ISAIÆ AD ILLVD: quia transgressi legem sunt &c.

A*Vdiant Iudæi, qui se solos legem accepisse Domini gloriãtur, quòd vniuersæ primùm Gentes, totusque orbis naturalem acceperit legem*; Et idcirco postea lex data sit per Moysen

» Ium, *inquit Ripalda*, eo eloquio » comprehendisse Gentes etiam Infi- » deles, assertor est Hieronymus ad » caput 24. Isaiæ, dicens: *Audiant Iudæi, qui se solos legem accepisse gloriantur, quod vniuersæ primùm Gentes, totusque orbis naturalem acceperit legem. De qua Apostolus loquitur: cum enim Gentes legem non habent* &c. ita Ripalda.

Moysen, quia prima lex dissipata est. *De qua Apostolus loquitur: Cum enim Gentes quæ non habent legem, naturaliter ea quæ legis sunt, faciunt, isti legem non habentes, ipsi sibi sunt lex, qui ostendunt opus legis scriptum in cordibus suis.*

Sed manifestè fallitur, & fallit suo more. Non enim dicit hoc loco D. Hieronymus vniuersas Gentes ea quæ legis sunt, fecisse; sed dicit vniuersas naturalem legem accepisse, quod à priori longè differt. Nihilominùs, vt Lector apprehenderet D. Hieronymum censuisse, quod etiam istud prius, nempe *ea quæ legis sunt, fecisse*, Apostolus tribuerit Gentibus quoque Incredulis, Ripalda mutilauit Textum, omittendo hæc verba intermedia: *Et idcircò postea lex data sit per Moysen, quia prima lex dissipata est.* Quibus verbis apertissimè significat Hieronymus, legem naturalem datam vniuersis Gentibus, obseruatam ab illis non fuisse, nec eas quæ legis sunt fecisse. Deinde quod D. Hieronymus ista verba Pauli: *Gentes quæ legem non habent, naturaliter ea quæ legis sunt faciunt* &c. non extendat ad Gentes incredulas, manifestum est ex his quæ istis verbis Pauli immediatè subjungit: *qui igitur has leges obseruauerint, præmia consequentur.* Hinc enim liquet Hierronymum ista verba Pauli: *Ea quæ legis sunt, faciunt*, intelligere de obseruatione legis fructuosa & meritoria: qualis non potest esse, nisi ex fide.

§. 14. Falsificationes Textus D. Ambrosij.

Imponit hìc Ambrosio quòd suprà Hyeronymo, & corrumpit Textum.

RIPALDA DISPVTATIONE 20. NVM. 24.

PRobat etiã Ripalda ex D. Ambrosio illud Pauli: *Naturaliter ea quæ legis sunt, faciunt*, etiam ad Gentes infideles pertinere: locum ita citat.

Lex autem gemina est, naturalis, & scripta. Naturalis in corde, scripta in tabulis. Omnes ergo sub lege, sed naturali. Sed non est omnium, vt vnusquisque sibi sit lex. Ille autem sibi lex est, qui facit sponte, quæ legis sunt, & in corde suo scriptum opus legis ostendit. Primum natura ipsa boni operis magistra

AMBROSIVS LIB. DE FVGA SÆCVLI CAP. 3.

LEx autem gemina est, naturalis & scripta. Naturalis in corde, scripta in tabulis. Omnes ergo sub lege, sed naturali. Sed non est omnium, vt vnusquisque sibi sit lex. Ille autem sibi lex est, qui facit sponte quæ legis sunt, & in corde suo scriptum opus legis ostendit.* Habes quæ bona legis sint, quæ tamen non solùm scire vel audire perfunctoriè, sed etiam facere debemus. Non enim auditores

stra est. Scis non furandum, & furaris, non adulterandum, & adulteras. Quibus verbis, Ripalda censet Ambrosium luculenter exprimere, Paulum, sicut suo sermonem legem naturalem omnibus hominibus communem cōprehendit, ita etiam sub eis, qui *ea, quæ legis sunt, faciunt*, omnes homines, quibus natura magistra est, siue credentes, siue non credentes comprehendisse.

Sed hîc iterum fallax & falsus est Ripalda. Quod vt Lector videat, conferat primò citationem Ripaldæ cum vero Textu Ambrosij in 2. columna, & aduertat quomodo istum Textum mutilet circa medium, omittendo aliquot lineas quæ ipsi aduersantur. Deinde quomodo rursus in fine eundem Textum mutilet & corrumpat. Denique examinet, an in isto Textu Ambrosius vel leuiter insinuet, illud Pauli: *naturaliter ea quæ legis sunt, faciunt*, dictum esse etiam de Gentibus incredulis, quod Ripalda asserit ab Ambrosio luculenter hîc doceri. Quod tam procul distat à vero, vt oppositum sit manifestum. Perpendenda sunt ista verba Ambrosij: *Sed non est omnium, vt vnusquisque sibi sit lex. Ille autem sibi lex est, qui facit sponte quæ legis sunt, & in corde suo scriptum opus legis ostendit*; ac deinde ea quæ subjunguntur, & Ripalda omisit: vbi Ambrosius monet nos ea quæ sunt legis, non tantum scire, sed etiam facere debere; & quod factores legis iustificabuntur: quæ omnia clamant D. Ambrosium verba ista Pauli: *naturaliter ea quæ legis sunt, faciunt*, intelligere de factione salutari & cōducente ad salutem, adeóque ista pertinere dumtaxat ad Gentes fideles.

ditores legis iusti sunt apud Deum, sed factores legis iustificabuntur. Cognouisti etiam quæ mala sint. *Primum natura ipsa boni operis magistra est. Scis non furandum*, & seruum tuum si furtum tibi fecerit, verberas: & si quis ad vxorem tuam affectauerit, persequendum putas. Quod ergo in aliis reprehendis, ipse committis? qui prædicas non furandum, furaris? qui dicis non adulterandum, adulteras?

§. 15. Falsificationes Textus Hilarij.

Fallit Lectorem, mutilando & truncando textum.

RIPALDA DISPVTATIONE 18. NVM. 60.

» Hilarius, *ait Ripalda*, ad Psal. » 2. *Tunc loquetur ad eos in ira » sua*, sic explicat: *Vnicuique nostrûm libertatem vitæ, sensumque permisit, non necessitatem in alterutrum affigens. Quid enim honoris ac præmij, bonitatis necessitas mereretur?* » Argue, *subdit Ripalda*, à contrario: Nam si necess-

HILARIVS IN PSAL. 2.

Nam vnicuique nostrum libertatem vitæ sensusque permisit, non necessitate in alterutrum affingens, vt vnumquemque ex natura bonum, malumvè esse lex cogeret: sed qui nos per beneuolentiam vtendæ beatitudinis suæ creasset, profectum nobis ad

» necessitas deturbat à nostris operi-
» ribus bonitatem moralem, meri-
» tum, honorem, & præmium; pari-
» ter quòque moralem malitiam, de-
» meritum, vituperationem, & sup-
» plicium. Ita Ripalda.

ad id meritum vitæ innocentis, honestæque constituit. *Quid autem honoris ac præmij bonitatis necessitas mereretur*, cùm malos nos esse visquædam nobis conserta non sineret?

Sed iterum malâ fide. Mutilat enim Textum Hilarij, & truncat in fine, ne Lector aduertat de qua necessitate Hilarius hîc loquatur. Qui imprimis loquitur de necessitate quæ sit nobis à Deo insita cum ipsa natura, non autem de ea quæ fit tantùm ex peccato contracta: deinde loquitur de necessitate coactiua (qualem Manichæi asserebant) quæ voluntatem sic in partem vnam agit, vt eripiat ei dominium sui actus: sicut vtrumque manifestè declarant ista circa initium per Ripaldam suppressa: *Vt vnumquemque ex natura bonum, malumve esse lex cogeret* &c. Et deinde ista in fine ab eo truncata: *Cùm malos nos esse vis quædam nobis conserta non sineret*, Quod autem possit esse aliqua necessitas, quæ non sinat nos malos esse, saluis libertate & merito, in bonis operibus nostris, patuit in Christo qui mereri potuit, & tamen non poterat peccare. Similiter quod possit esse quædam necessitas contracta ex peccato, quæ saluis libertate & morali malitia ac vituperio in operibus nostris, non sinat nos bonos esse, si fortè ex peccati præcedentis merito gratia Dei nobis desit, patet exemplo Dæmonum & omnium damnatorum, qui in malo sunt ita obdurati, vt non possint bonum velle. Pergit Ripalda fallere in eadem materia.

§. 16. Falsificationes Textus D. Chrysostomi. *Mutilat Ripalda Textum, & æquiuocationem facit.*

RIPALDA DISPVTATIONE 17. NVM. 81.

PRobat Ripalda ex Chrysostomo Christum nullam habuisse necessitatem moriendi: siue indifferētis fuisse voluntatis ad volendū & nolendū mori, » Eam indifferentiam, *inquit*, » testatur Chrysostomus ad Hæb. 12. » Hom. 28. illa verba: *Proposito sibi* » *gaudio sustinuit crucem confusione* » *contempta*, sic exponens: *Hoc est, licebat illi nihil pati, si voluisset. Erat igitur arbitrii illius, si voluisset, non venire ad crucem. Potestatem quippe habeo, inquit, ponere animam meam, & potestatem habeo iterum sumendi eam.* Igitur qui nullam habuit necessitatem vt crucifigeretur, crucifixus est propter nos.

D. CHRYSOSTOMVS HOM. 28. IN C. 12. AD Hæbr. ad illud: *Proposito sibi gaudio sustinuit crucem.*

HOc est licebat illi nihil pati, si voluisset. Non enim peccatum fecit, neque dolus inuentus est in ore ipsius, sicut & ipse dixit in Euangelio: Venit princeps mūdi huius, & in me non habet quicquam. *Erat igitur arbitrii illius si voluisset, non venire ad crucem. Potestatem quippe habeo, inquit, ponere animam meam, & potestatem habeo iterum sumendi eam.* Si *igitur qui nullam habuit necessitatem vt crucifigeretur, crucifixus est propter nos*, quantò magis nos iustum est omnia fortiter tolerare?

Quæ postrema verba vrgens Ripalda: » Omnem, *inquit*, excludit necessita-» tem moriendi, cùm nullam admittit, atque adeò etiam indifferentiæ con-» trariam.

Hîc rursus infidelis est Ripalda, iisdem ferè modis, quibus iam proximè antè. Primò enim truncat in fine sententiam, & suppressâ notâ conditionali, mutat sensum. Secundò, quod præcipuum est, omittit circa initium hæc verba: *Non enim peccatum fecit, neque dolus inuentus est in ore ipsius, sicut & ipse dixit in Euangelio: Venit princeps mundi huius, & in me non habet quicquam:* ne iterum Lector aduertat de qua necessitate hoc loco sit sermo. Verba enim ista continent rationem istius quod infert Chrysostomus: *Igitur qui nullam habuit necessitatem vt crucifigeretur* &c. Et proinde declarant Chrysostomũ hîc agere de necessitate illa moriendi, cuius causâ est peccatũ: quæ vel est indigentia qua indiget quis mori vt peccatum suum expiet, vel reatus pœnæ, vel etiam ineuitabilis moriendi necessitas, qualem nos ex peccato Adami contraximus, & superare non possumus, quantumvis velimus. Quas omnes moriendi necessitates Christo, qui nullum peccatum fecit, abfuisse Chrysostomus hoc loco docet, non tangens illam difficultatem: An humana Christi voluntas sic fuerit indifferens ad volendum, & nolendum mori, vt supposito iam præcepto moriendi à Deo Patre ipsi imposito, & spectatis omnibus rationibus ac motiuis quæ suadebant & ipsum inclinabant, vt pro humani generis Redemptione mortem amplecteretur, potuerit equidem nolle mori. Vnde impertinenter & simul dolosè Ripalda hunc locum Chrysostomi adfert; ad probandum indifferentiam voluntatis ad volendum & nolendum, necessariam esse ad libertatem.

§. 17. Falsificationes Textuum D. Prosperi.

Corrumpit Textum, & imponit Prospero sententiam Cassiani Semipelagiani, quam Prosper impugnat.

RIPALDA DISPVTATONE 8. NVM. 202.

PRobat Ripalda proximè subiecto testimonio Prosperi, nobis inesse virtutes naturales, per quas absque auxilio gratiæ operamur opera virtuosa & moraliter bona, sed inutilia ad salutem. *Nunquid virtutum semina, quæ naturaliter habebamus inserta, opitulatione sua excitauit in nobis? Sed ait 2. Petri 1. qui nunc omnia nobis, quæ ad vitam æternam, & pietatem donauit.* Quibus verbis ita corruptè citatis statim Ripalda subijciens suam interpretationem: » Ex-

D. PROSPER CONTRA COLLATOREM CAP. 29.

BEatus Petrus Apostolus: Gratia vobis, *inquit*, & pax adimpleatur in recognitione Domini nostri Iesu Christi, qui nunc omnia nobis diuina virtute sua, quæ ad vitam & pietatem pertinent, donauit. *Nunquid ait*: Qui virtutum semina, quæ naturaliter habebamus inserta, opitulatione sua excitauit in nobis? *Sed ait*: Quæ nunc omnia nobis quæ ad vitam & pietatem pertinent, donauit. *Quod dicendo, cuius virtutis initium in natura posuit, quod non ab eo collocatũ sit, qui cuncta donauit.* » cludit,

 229

„ cludit, *inquit*, teſtimonio Petri, ab opitulatione, & auxilio gratiæ virtu-
„ tes naturales, & eas ſolas, quæ ad vitam conferunt æternam, refert ad
„ illam.

Admiranda hîc eſt Ripaldæ hallucinatio, aut certè peſſima fides. Imponit enim Proſpero id quod Proſper iſto loco manifeſtè impugnat. Agit enim ibi D. Proſper contra Collatorem, qui dicebat ineſſe omni animæ naturaliter virtutum ſemina, beneficio Creatoris inſerta. Verba Collatoris ſunt: *Dubitari ergo non poteſt, ineſſe quidem omni animæ naturaliter virtutum ſemina, beneficio Creatoris inſerta: ſed niſi hac opitulatione Dei fuerint excitata, ad incrementum perfectionis non poterunt peruenire.* Quam Collatoris ſententiam refellere incipiens D. Proſper: *Si dubitari non poteſt*, inquit, *ineſſe omni animæ naturaliter virtutum ſemina beneficio creatoris inſerta: ſolus Adam præuaricatus eſt, & in peccato eius nemo peccauit* &c. Ac deinde poſtquam eandem ſententiam multis argumentis toto cap. 27. & 28. impugnaſſet, illam cap. 29. impugnans teſtimonio B. Petri, interrogat? *Nunquid ait* (nempe D. Petrus) *qui virtutum ſemina quæ naturaliter habebamus inſerta, opitulatione ſua excitauit in nobis?* ſubaudi, *minimè. Sed ait: qui nunc omnia nobis quæ ad vitam & pietatem pertinent, donauit. Quod dicendo* &c. At Ripalda in tanta luce caligans, amputatis ex Textu Proſperi duabus particulis, *ait*, & *qui*, locum hunc ita citat & vrget, tanquam ſi Proſper ibi ſentiret, & aſſereret naturaliter nobis ineſſe virtutum ſemina: quod ipſum impugnat Proſper per tria capita.

Turpiùs adhuc hallucinatur Ripalda circa alterum locum eiuſdem Proſperi, quem huic ſubijcimus.

§. 18.

D. Prosper Carmine de Ingrat. cap. 10.

Cap. 10. *NVnc igitur, quoniam quid noſtris diſplicuiſſet,*
Oſtenſum eſt: quàm ſana fides ſit veſtra, pateſcat.
Gratia quà Chriſti populus ſumus, hoc cohibetur
Limite vobiſcum, & formam hanc adſcribitis illi:
Vt cunctos vocet illa quidem, inuitetque, nec vllum
Præteriens, ſtudeat communem adferre ſalutem
Omnibus, & totum peccato abſoluere mundum.
Sed proprio quemque arbitrio parere vocanti:
Iudicioque ſuo motâ ſe extendere mente
Ad lucem oblatam, quæ ſe non ſubtrahat vlli:
Sed cupidos recti iuuet, illuſtretque volentes.
Hinc adiutoris Domini bonitate magiſtrâ
Creſcere virtutum ſtudia, vt quod quiſque petendum
Mandatis didicit, iugi ſectetur amore.
Eſſe autem edoctis iſtam communiter æquam.

Libertatem

Libertatem animis, vt cursum explere beatum
Persistendo queant: finem effectumque petitum
Dante Deo, ingeniis qui nunquam desit honestis.
Sed quia non idem est cunctis vigor, & variarum
Illecebris rerum trahitur dispersa voluntas,
Sponte aliquos vitiis succumbere, qui potuissent
A lapsu reuocare pedem, stabilésque manere.
Cap. 11. *Iam quia summatim, vt potuit, sententia vestra*
Decursa est: Dic vnde probes quòd gratia Christi
Nullum omnino hominem de cunctis qui generantur
Prætereat, cui non regnum, vitamque beatam
Impertiri velit? &c. Hactenus Prosper.

Ripalda Dispvt. 23. Nvm. 84.

Ex præcedentibus Versibus arripit sententiam Semipelagianorum pro sententia Prosperi & Catholicâ.

» Rvrsus mens Augustini, *ait Ripalda*, & veritas nostræ doctrinæ (*de* » *Gratia sufficienti omnibus hominibus communi*) colligitur manifestè ex » scriptis discipulorum eius. Perpetuus, *inquit*, in ea asserenda fuit Prosper » gratiam Dei omnibus hominibus generalem deprædicans. Quod postquam conatus est Ripalda ostendere ex pluribus testimoniis Prosperi contra mentem ipsius expositis, subdit nu. 87. » Ex quibus indubitatum est, *inquit*, con- » stantem fuisse Prosperi mentem in asserenda gratia auxiliante Dei purè suf- » ficienti; quippè omnibus etiam non coöperantibus communi. Quod rursus, » *ait*, pulchrè cecinit lib. de Ingratis cap. 10. differens de Gratia quam Eccle- » sia Catholica profitetur.

Vt cunctos vocet illa quidem, invitetque, nec vllum
Præteriens, studeat communem afferre salutem
Omnibus, & totum peccato absoluere mundum.
Sed proprio quemque arbitrio parere vocanti:
Iudicioque suo motâ se extendere mente
Ad lucem oblatam, quæ se non subtrahat vlli:

Quibus versibus Prosperi exultabundus, & cum magno applausu mox Ripalda subijcit: » Audis gratiam Dei cunctos vocare, nullum præterire, nulli sub- » trahi, & in omnium arbitrio, eius obedientiam constitui; ideóque inobe- » dientiam ad culpam deputari?

Quis hîc iterùm non admiretur Ripaldæ cæcitatem? Attende tu Lector ad istos versus Prosperi, quos suprà citamus, & perspicies quàm enormiter Ripalda erret. Refert enim ibi Prosper & describit toto c. 10. sententiam aduersariorum, quam Ripalda pro sententia Prosperi rapit. Refert Prosper quid

Semipelagiani de Gratia & Libero arbitrio sentirent; Ripalda dicit Prosperum ibi disserere de Gratia quam Ecclesia Catholica profitetur. Refellit Prosper cap. 11. & seqq. sententiam istam quam cap. 10. descripserat: Ripalda eandem sententiam suam facit. Si ergo ista est Ripaldæ sententia, quæ ibidem à Prospero describitur; Ripalda cum Semipelagianis sentit.

§. 19. Falsificationes Textuum Fulgentij.

Accipit verba in obiectione aduersariorum posita, pro verbis Fulgentij.

RIPALDA DISPVTATIONE 8. NVM. 198.

FAllitur etiam sæpiùs, vel fallit Ripalda cùm citat B. Fulgentium; & potissimè vbi ex eo probare conatur, dari aliqua opera virtuosa & moraliter bona, quæ sine adiutorio gratiæ fiant tum à fidelibus, tum ab infidelibus: quas Ripaldæ falsitates ostendemus per aliquot exempla hîc subjecta.

Primum est hoc loco, vbi citat tanquam Fulgentij verba: *Nullus est qui naturaliter possit aliquid boni velle, quod pertinet ad vitam æternam.* Ex quibus immediatè Ripalda infert: » Ergo bonum est quòd possit naturaliter velle, non pertinens ad vitam æternam.

Vbi Ripalda bis fallitur: Primò circa suum antecedens, dum citat verba aduersariorum tanquam verba Fulgentij ab eo hîc asserta: Nam licet ista sententia: *Nullus est qui naturaliter* &c. verissima sit, non tamen asseritur hoc loco à Fulgentio, sed refertur tantùm tanquam pars objectionis ab aduersariis factæ: sicut secunda columna clarè demonstrat. Quam objectionem dicit Fulgentius se mirari, & postea diluit. Secundò fallitur Ripalda circa stupidam consequentiam, quam ex dictis verbis facit. Aliud quippe est, bonum velle; aliud, bonum bene velle: primum posse hominem naturaliter sine adjutorio gratiæ, nemo ambigit; posse verò posterius absque auxiliante Dei gratia, D. Augustinus negat. Contra quem nihil & ridiculè concludit Ripalda ex verbis supra citatis.

FVLGENTIVS LIB. DE INCARNAT. ET GRAT. CAP. 21.

MIramur autem quosdam dicere: Si volentes Deus facit vt velint credere, nullus autem est qui naturaliter posset credere in Filio Dei, aut aliquid boni velle quod pertinet ad vitam æternam, cur ergo non facit omnes velle, cùm non sit personarum acceptor Deus? *Ex quibus verbis quæ litteris vestris indita sunt* &c.

§. 20. *Non intelligit Fulgentiũ, & ad prauum sensum verba eius trahit.*

RIPALDA DISPVT. 20. N. 70.

» MEntem Augustini, *quòd dentur ante fidem opera moraliter* » *bona expertia omnis malitiæ*, probât, » *ait*

FVLGENTIVS IBIDEM. C. 17.

OMnésque vnanimes, *vno ore in Beati Petri sententiam transierunt, dicentes*: Ergo & Gentibus

 Deus

» *ait Ripalda*, discipulorum testi-
» monia Fulgentius de Incarnatione
» & Gratia cap. 17. sic habet: Ergo & Gentibus Deus pœnitentiam ad vitā dedit. *Act. 2. Nempe cùm ipse Saluator noster, propriæ vocis imperio humanam conuertit voluntatem dicens:* Pœnitemini & credite Euangelio. *Claret tamen, quia vt homo in Deum credere incipiat, à Deo accipit pœnitentiam ad vitam, ita vt omninò credere non possit, nisi pœnitentiam dono Dei miserantis acceperit.*
» En pœnitentia præuia, *ait Ripalda*,
» prouidetur Gentibus medium ad
» suscipiendum fidem, quæ eatenus

Deus pœnitentiam ad vitam dedit. *Nempe cùm ipse Saluator noster propriæ vocis imperio humanam conuenit voluntatem dicens:* Pœnitemini & credite Euangelio. *Claret tamen, quia vt homo in Deum credere incipiat, à Deo accipit pœnitentiam ad vitam, ita vt omnino credere non possit, nisi pœnitentiam dono Dei miserantis acceperit.* Quæ est autem pœnrtentia hominis, nisi mutatio voluntatis? Deus ergo qui homini pœnitentiam dat, ipse mutat hominis voluntatem &c.

» in potestate Gentium constituta est, quatenus suorum scelerum pœnitentes
» in iustificationem & fidem perueniant. Ergo ante fidem præcedit pœniten-
» tia, quâ disponantur Infideles ad fidem. Hæc Ripalda.

Vbi primò in Textu Fulgentij pro *conuenit*, substituit *conuertit*. Et deinde collectione istâ quam ex verbis Fulgentij facit, multis inuoluit se erroribus. Si enim hæc eius collectio intelligatur de pœnitentia aliqua naturali antecedente fidem, per quam Infideles disponantur ad fidem & iustificationem, & per quam fides ponatur in eorum potestate, collectio illa ad Pelagianismum pertinet, & injuriam infert Fulgentio, qui loco isto citato manifestè loquitur de pœnitentia quam Deus misericorditer per gratiam suam homini inspirat. Si verò intelligatur dicta collectio de pœnitentia supernaturali, & ex interiori motione Spiritus Sancti profecta; hæc non præcedit fidem, sed sequitur, iuxta Concilium Trident. sess. 6. cap. 6. vbi inter actus quibus homines impij liberè mouentur & disponuntur ad iustitiam, non pœnitentiam, sed fidem primam statuit.

Sed quid collectio Ripaldæ intellecta de pœnitentia quam Deus nobis inspirat, faciet ad præsentem difficultatem, in qua de operibus per solas naturæ vires factis quæstio est? Isti enim contra quos Ripalda antè citata Fulgentij verba vrget, non negant in istis qui in Christum nondum credunt, vel perfectam Dei fidem non habent, & eatenus Infideles sunt, inueniri quandoque opera omnis malitię expertia, quæ ex illuminatione diuina velut inchoatione quâdam fidei, & ex Spiritus Sancti transitorio impulsu, voluntates eorum tangente oriantur. Quòcumque ergo Ripalda hìc se verterit, hærebit in luto.

Denique, vt Fulgentium ab omni impostura Ripaldæ liberemus, quando Sanctus Fulgentius dicit, quòd homo *credere non possit nisi pœnitentiam dono Dei miserantis acceperit*, non loquitur de pœnitentia quæ est detestatio scelerum commissorum, vt Ripalda peruersè intelligit: sed pœnitentiam vocat

quam-

quamcumque mutationem voluntatis, & potissimè illam quâ homo incipit bonum velle, prout seipsum explicat, verbis à Ripalda citatis immediatè subjungens: *Quæ est autem pœnitentia hominis: nisi mutatio voluntatis?* &c. Qualis mutatio tunc etiam fit cùm is qui nolebat vel non volebat credere, iam incipit velle credere, etiamsi peccata sua nondum detestetur: de qua credendi voluntate agit hoc loco Fulgentius, & multis probat (quò etiam diriguntur verba quæ citat Ripalda) illam non esse ex nobis; sed ex Deo. Vnde rursus patet quàm imperitè colligat Ripalda ex prædicto loco Fulgentij, in Infidelibus ante fidem inueniri opera moraliter bona: puta detestationem scelerum; cùm pœnitentia de qua potissimè Fulgentius ibi loquitur, sit ipsa voluntas credendi; quæ ex communi omnium Doctorum sensu ad fidem pertinet.

§. 21. *Corrumpit & mutilat Textum, & confundit legem cum Iustitia legis.*

RIPALDA IBIDEM NVM. 72. ET DISPVT. 8. NVM. 250.

» FVlgentius cap. 27. de Iustitia » legis ait, *inquit Ripalda: Potest esse naturaliter & in corde Iudæorum, & in corde Gentium, quæ tamen sine fide Christi non iustificat sectatores suos, Hæc vtique fuit in Paulo, quando fuit Incredulus, secundum æmulationem persequens Ecclesiam Dei, & secundum iustitiam, quæ ex lege est, conuersatus sine querela.* Quibus immediatè subjungit Ripalda: » Cernis, *inquit,* » iustitiam legis naturalem in corde » Iudæorum atque Gentilium inutilem ad iustificandum sine fide &c.

FVLGENTIVS IBIDEM CAP. 27.

ILla quæ lex factorum est, quæ hominem iustificare non potest; quia ex operibus legis non iustificabitur omnis caro, potest quidem naturaliter esse, & in corde Gentilium, & in corde fidelium Iudæorum: quæ tamen sine fide Christi nullatenus iustificat sectatores suos, sed eos tenet vinculo impietatis obstrictos. *Hæc vtique fuit* in corde Pauli, *quando fuit Incredulus, secundum æmulationem persequens Ecclesiam Dei, & secundum iustitiam, quæ in lege est, conuersatus sine querelâ.*

Hîc iterum magna est hallucinatio Ripaldæ, & multæ corruptelæ Textus per eum citati. Fulgentius dicit legem naturaliter esse in cordibus tam Gentiliũ quàm Iudæorũ. Ripalda intelligit hoc dictum de iustitia legis, siue de operibus quæ iuxta legis præscriptum absque fide fiunt. Fulgentius habet, *potest quidem naturaliter esse & in corde Gentilium, & in corde fidelium Iudæorum.* Ripalda inuertens ordinem & mutilans verba: *potest esse naturaliter & in corde Iudæorum, & in corde Gentilium.* Fulgentius: *in corde Pauli.* Ripalda: *in Paulo.* Fulgentius ait: *Nullatenus iustificat.* Ripalda: *non iustificat.* Fulgentius addit: *sed eos tenet vinculo impietatis obstrictos.* Ripalda hæc omisit, videns illa sibi apertè repugnare, dum scilicet locum Fulgentij quem citat, intelligit de iustitia, siue operibus legis, & ex eodem loco probat tam in Gentilibus quàm Iudæis fuisse sine fide aliqua opera moraliter bona & absque labe. *Sed eos tenet vinculo impietatis obstrictos.* Hoccine

est Sanctorum Patrum verba tractare ea fide, qua Doctores Catholici debent? Videat Lector cap. 5. §. 16. vbi circa alium locum Fulgentij plures Ripaldæ errores ostenduntur.

§. 22. Falsificationes Textus S. Bernardi. *Obtrudit Bernardo sua propria verba.*

Ripalda disputatione 14. num. 55.

IN materia libertatis & gratiæ vix vllus inter Patres apertiùs Ripaldæ repugnat quàm Bernardus. Quem Ripalda cupiens sibi amicum reddere, attexuit sub eodem charactere sua verba verbis Bernardi; hoc modo eum citans: *Est verò ratio data voluntati, vt instruat illam, non vt destruat. Destrueret autem, si necessitatem ei vllam imponeret, quò minus liberè pro arbitrio sese volueret, sine in malum consentiens appetitui, siue in bonum gratiam sequens. Ergo sine vllo vinculo necessitatis voluntas se potest voluere, vt sequatur gratiam, atque vt gratia dissentiens, consentiat appetitui.* In qua citatione hæc conclusio: *Ergo sine vllo vinculo necessitatis voluntas se potest voluere vt sequatur gratiam, atque vt gratia dissentiens, consentiat appetitui:* Verba sunt Ripaldæ, non Bernardi; quæ Ripalda velut ingenij sui fœtum, cum mutilatione & truncatione veri Textus Bernardi, Bernardo supponit; & immediatè post exclamat: » Quid expressius pro libertate inimica necessitati, cum ideo eam destrui necessitate doceat, quia libertas ad consensum & dissensum volubilis & indifferens est.

Bernardus tract. de Grat. et Lib. Arbit.

EST verò ratio data voluntati, vt instruat illam, non destruat: destrueret autem, si necessitatem ei vllam imponeret, quo minùs liberè pro arbitrio sese volueret, siue in malum consentiens appetitui, aut nequam spiritui, vt sit animalis, non percipiens, vel certè & persequens ea quæ sunt Spiritus Dei: siue ad bonum gratiam sequens, & fiat spiritualis, quæ omnia dijudicans ipsa minimè iudicetur.

Hic Ripalda omnem fidem perdit, & duo crimina falsi simul committit: vnum, sua verba pro verbis Bernardi Lectori obtrudendo: alterum, veri Textus Bernardi sensum corrumpendo, dum scilicet adiecto verbis Bernardi consequente tanquam illato à Bernardo, trahit verba Bernardi tanquam antecedens ad sesunm istius consequentis; quo significatur vt Ripalda exponit, quod libertas voluntatis etiam sub gratia constitutæ, ad consensum & dissensum volubilis sit & indifferens; alioquin voluntatem non fore liberam: qui sensus à mente Bernardi prorsus est alienus, & ex diametro repugnat doctrinæ quam hoc eodem libro Bernardus diuersis locis tradit.

E quibus vnus est iste: *Sicut cœlestis Angelus, aut etiam Deus ipse permanet liberè bonus, & propria videlicet voluntate, non aliqua extrinseca necessitate: sic profectò Diabolus æquè liberè in malum corruit, & persistit, suo vtique voluntario nutu, non alieno impulsu. Manet ergo libertas voluntatis, vbi etiam fit captiuitas mentis, tam plena quidem in malis, quàm & in bonis, sed in bonis ordinatior.* Et post multa: *Nemo proinde putet ideo dictum liberum arbitrium, quod æquà inter bonum aut malum potestate aut facultate versetur, cum cadere per se quidem*

se quidem potuerit, non autem resurgere, nisi per Domini Spiritum. Alioquin nec Deus, nec Angeli Sancti, cum ita sint boni vt non possint esse & mali: nec prauaricatores item Angeli, cum ita sint mali, vt iam non valeant esse boni, liberi arbitrij esse dicuntur. Et paulò infra: *Caeterum nec Deus caret libero arbitrio, nec Diabolus; quoniam quòd ille esse non potest malus, non infirma facit necessitas, sed firma in bono voluntas, & voluntaria firmitas: quodque is quod non valeat in bonum respirare, non aliena facit violenta oppressio, sed sua ipsius in malo obstinata voluntas, ac voluntaria obstinatio.* Quibus & aliis pluribus locis dum agnoscit Bernardus veram libertatem in Dæmonibus, qui tamen non possunt iam bonum velle, & in Angelis Beatis, qui non possunt malum velle, sed ad bonam voluntatem & Dei amorem determinati sunt: Item etiam in Deo, qui *permanet liberè bonus*, vt Bernardus ait, & cuius voluntas tam *firma in bono* est vt non tantùm non possit malum velle, sed etiam nequeat quod rectum & iustum est non amare: manifestum fit Bernardum non requirere ad libertatém voluntatis, vt ipsa cum iisdem prærequisitis sit volubilis & indifferens ad bonum & malum, vel ad duo opposita.

Cùm ergo Bernardus remouet necessitatem à voluntate libera, non de qualibet necessitate loquitur, sed de necessitate coactiua aut brutali, quæ potentiam sic agit, vt eripiat ei dominium sui actus, & non sinit vt voluntas iudicio rationis directa seipsam pro suo beneplacito moueat in actum, consentiendo gratiæ cùm ab ea præuenitur, & inclinatur in bonum; vel consentiendo sensuali appetitui, aut malo spiritui, cùm ab iis ad malum sollicitatur. Quam Bernardi mentem apertè demonstrant loca iam à nobis citata, & alia plura eiusdem libri: eundémque sensum locus à Ripalda citatus Lectoris animo, Bernardi magis quàm Ripaldæ Philosophiâ imbuto, facilè ingenerabit, si integer repræsentetur, & demantur ea quę Ripalda infideliter illi attexuit.

§. 23. *Mutilat Textum & sensum peruertit, dissimulando sequentia.*

RIPALDA DISPVT. 20. NVM. 42.

LIbrum de Amore Dei qui exstat inter Opera Bernardi, etiam pro se rapit Ripalda. Ex quo pro operibus ante fidem ex omni circumstantia moraliter bonis citat hanc sententiam: *Philosophi mundi huius olim iustitiam coluerunt & affectu amoris, & effectu operis, in tantum vt diceretur ab eis: Oderunt peccare boni virtutis amore.* Vnde infert Ripalda suo sensu:
» Ergo Infideles amore virtutis ode-
» runt peccatum, & iustitiam colue-
» runt.

Quis

BERNARDVS VEL FORTE GVILIELMVS ABBAS LIB. DE AMORE DEI CAP. 8.

P*Hilosophi mundi huius olim eam* (iustitiam) *coluerunt & affectu amoris & effectu operis, in tantum vt diceretur* DE EIS *ab eis: Oderunt peccare boni virtutis amore. Sed conuincuntur iustitiam non amasse, qui non amauerunt te, à quo fons & origo, & in quem finis & recursus veræ iustitiæ; & sine quo omnes iustitiæ hominum, sicut pannus menstruatæ: Non enim habebant fidem quæ per dilectionem operatur, licet affectatum quendam amorem,*

& opera

Quis hic lectâ istâ sententiâ sic à Textu per Ripaldam auulsâ, & Ripaldæ collectioni assentiens, non statim credat Philosophos istos Gentiles, magnos sanctos fuisse, qui nimirum iustitiam coluerint, & affectu amoris, & effectu operis; & consequenter amore virtutis peccatum oderint, vt Ripalda colligit? Sed vide Lector alteram columnam, & perlege ea quæ citatæ isti sententiæ immediatè ab eodem Auctore subijciuntur, quibus & Ripaldæ fallaciam prodit, & Philosophis istis omnem sanctitatis larvam detrahens, docet in illis non fuisse verum amorem virtutis. Nam *conuincuntur*, inquit, *iustitiam non amasse* (nempe propter ipsammet iustitiam, & idcircò nec amasse quod iustum & rectum est propter iustitiam, seu æquitatem & rectitudinem) *qui non amauerunt te*, Deum scilicet, qui est ipsa æquitas & rectitudo, relucens in istis naturæ legibus, quas omnium mentibus inscripsit: *Et sine quo omnes iustitiæ hominum, sicut pannus menstruatæ*, id est, peccati sordibus resperfæ. Et *licet affectatum quendam amorem*, quo quærebant iusti videri & suspici ab hominibus, *& opera quædam haberent honestatis*, id est, secundùm se, & ex obiecto suo honesta, tamen *quia ex fonte veræ iustitiæ non prodibant*, sed illa viribus suis arrogabant, *nec in veræ iustitiæ finem ibant*, per verum Dei amorem, sed ea per affectum humanæ laudis aut vanæ gloriæ ad seipsos retorquebant, ideò ista sic operantes *tantò desperatiùs errabant, quantò fortiùs extra viam currebant.* Quomodo ergo iustitiam isti coluerunt, aut peccatum oderunt virtutis amore, vt Ripalda ex verbis à se citatis, dissimulando proximè sequentia, fallaciter colligit? Qui insuper mutilauit verba ista quæ citat, omittendo hanc partem, *De eis*, quæ non frustrà ab Auctore adjecta est. Videtur enim ista phrasis, *in tantum vt diceretur de eis ab eis*, duo nobis innuere. Primum, quod dictum istud: *Oderunt peccare boni virtutis amore*, Philosophi isti Gentiles ex quadam mentis elatione sibi ipsis attribuerint: secundum, quòd licet istud in ipsis locum habuerit iudicio hominnm, qui vident ea tantùm quæ exteriùs apparent; non tamen iudicio Dei, qui intuetur cor, & animi intima quæque introspiciens, videt in quem scopum affectus vniuscuiusque colliment.

& opera quædam haberent honestatis, quæ quia ex fonte veræ iustitiæ, non prodibant, nec in veræ iustitiæ finem ibant, tantò desperatiùs errabant, quantò fortiùs extra viam currebant. Via enim patet Christus tuus, qui dixit: Ego sum via, veritas, & vita.

§. 24. Falsificationes Textus D. Thomæ.

Ripalda obtrudit Diuo Thomæ sua verba, sicut suprà Diuo Bernardo.

RIPALDA DISPVTATIONE. 23. NVM. 108.

DAri omnibus gratias sufficientes ad salutem probat Ripalda ex D. Thoma, quem hoc modo citat: *Deus non deficit in agendo, quod est necessarium ad salutem. Non solùm electis, sed etiam reprobis.* Vbi iterum sua verba partem

D. THOMAS I. P. Q. 49. ART. 2. AD 3.

DEus non deficit ab agendo quod est necessarium ad salutem.

 233

partem Textus facit, & ea Lectori obtrudit pro verbis D. Thomæ. Hæc enim postrema: *Non solùm electis, sed etiam reprobis*, D. Thomas non habet, sed addita sunt à Ripalda: quâ additione corrumpit etiam sensum verborum D. Thomæ. Nam D. Thomas ibi loquitur tam de salute naturali, quàm supernaturali, & de salute omnium rerum creatarum, vt doctrina istius Articuli, & obiectio ad quam istis verbis respondet, manifestè declarant. Ripalda verò eadem verba per suam additionem imperitè restringit ad salutem supernaturalem hominum.

Sensus quippè responsionis S. Thomæ hic est: Quandoquidem tunc tantum absentia causæ agentis dicatur causa defectus, quando debebatur præsentia, & Deus nunquam cùm rebus debetur, subtrahat influxum, ipse proinde non sit propriè loquendo, causa defectuum, ex hoc solo, quod non facit; sicuti nauta est causa submersionis nauis quam non gubernat: adeóque non sequi, quod si Deus suo influxu est causa salutis omnium rerum, sit etiam causa omnis perditionis & mali, influxum suum auxiliumve negando.

Multa alia loca D. Thomæ sparsim per totum suum librum Ripalda torquet contra mentem eiusdem Sancti Doctoris, vel ea mutilat aut truncat, sicut circa Textus Patrum superiùs ostensum est ipsum fecisse. In cæteris etiam Scholasticis citandis non meliori fide vtitur, quàm cum D. Thoma, vel Sanctis Patribus: sed illos nunc præterimus, partim ne prolixiores simus, partim quia facilè quisque intelliget eum, qui in Sanctis Patribus tractandis infidelis fuit, fidelem non fuisse in tractandis Doctoribus Scholasticis.

Præterimus etiam eâdem de causâ multos alios Patres quorum verba peruersè Ripalda citat & corrumpit, sicut istorum quos supra produximus. Quos autem Auctores & cuius notę alios Ripalda in doctrinæ suæ patrocinium aduocet, porrò videamus.

CAPVT V.

Ripaldæ praxes à Christiana sinceritate alienæ deteguntur: Prima Suspectos vel Apocryphos Authores pro classicis venditandi. Secunda hęreticos sub nomine Orthodoxorum Patrum obtrudendi: Tertia vnicos Auctores in plures multiplicandi.

§. I. PROŒMIALIS.

Non mirum si Ripalda viuis in angulo mundi degentibus calumniatur, qui Patribus vita functis, sed per Bibliothecas vbique dispersis imponere non veretur: imitans in hoc veteres Semipelagianos, à Cœlestino Papa ideò cum indignatione repressos.

RIpaldæ zelus & calumniandi libido non se cohibuit, quin vnà nobiscum venerandam Patrum canitiem incesseret. Quod equidem nos ob id diuinitus prouisum confidimus, vt tam impudenter de nobis mentienti discredant, qui Ecclesiæ Proceres nobiscum defamatos perspexerint. Neque enim vsque adeo humanæ intelligentiæ caligat obtutus, aut ab Ecclesiæ filiis spiritus

tus

tus discretionis abscessit, vt non videant, multò esse facilius calumniari de hominibus in mundi angulo degentibus, quàm de Patrum opusculis per Bibliothecas vbique dispersis. Veruntamen, vt olim martyr Cyprianus admonuit: a Zelus terminum non habet: » Et vide quid Cyprianus ibidem superiùs præmiserat: » Zelo excæcante sensus nostros, atque in ditionem suam » mentis arcana redigente: Dei timor spernitur, magisterium Christi negli» gitur: iudicij dies non prouidetur: inflat superbia, exacerbat sæuitia, per» fidia præuaricatur, impatientia concutit, furit discordia, ira feruescit: nec se » iam potest cohibere vel regere, qui factus est potestatis alienæ. Hinc Domi» nicæ pacis vinculum rumpitur, hinc charitas fraterna violatur, hinc adulte» ratur veritas, vnitas scinditur, ad hæreses atque schismata prosilitur». Quæ quidem sublatentis zeli liuorisque symptomata quàm crebrò in Ripaldani Syntagmatis serie sese ingerant, partim ex dictis præcedentibus liquet, partim ex mox subijciendis liquebit. Congruè autem accidit, vt quorum imitatus est Ripalda sensum, hæreditaret & zelum: veterum nimirum Semipelagianismi procursorum, de quibus in Epist. ad Gallicanos Episcopos scribens Papa Cœlestinus cap. I. cùm præmonuisset: » Vt vitentur huiusmodi, qui laborant per terras aliud quàm ille noster iussit agricola seminare », mox subdidit: » Nec tamen mirari possumus, si hæc erga viuentes hi nunc tentare » audent, qui nituntur etiam quiescentium fratrum memoriam dissipare ». Quid porrò Ripalda erga Louanienses Theologos iam viuentes ausus sit tentare, in præcedentibus patuit: nunc quomodo memoriam quiescentium in cœlo Magistrorum nisus sit dissipare, breuiter perstringemus.

a Cyprian. lib. de zelo & liuore.

Vide suprà c. 4. & hic inferiùs §. 15.

§. 2. *Ripalda Discipulos Augustini calumniosè agnominat* Baianos, *quos Petauius eius Socius petulcè vocat* Armacanos. *Ripalda Ruffini imitator, & ob id* Grunnius *iustè appellatus.*

SAnctos igitur Patres in cœlo quidem iam olim quiescentes, sed tamen per mundi Bibliothecas in scriptis suis viuentes, eadem fide tractat Ripalda, qua pridem Ruffinus Aquileiensis Monachus, Hieronymi ob id stylo confixus. Et quanquam pro eo quod Ripalda nos agnominat *Baianos*, quemadmodum & eius Socius Petauius *Armacanos*, retaliando possemus eum vocare *Molinianum*, vel fortè aliquid amplius, contenti tamen nunc erimus vocabulo *Grunnij*, quod præfato Ruffino indidit olim Hieronymus; Repetentes ac Ripaldæ accommodantes illud eiusdem Hieronymi de veteri suo Grunnio: b » Miserabilis Grunnius, qui ad calumniandos Sanctos viros aperuit os » suum, linguamque suam docuit mendacium: Sixti Pythagorici hominis » gentilissimi, vnum librum interpretatus est in Latinum, diuisitque eum in » duo volumina; & sub nomine Sancti Martyris Sixti, vrbis Romanæ Episco» pi, ausus est edere. Agnoscat igitur nouus Grunnius in prodromo isto suo ausum suum, & erubescat de obtruso lectoribus suis Pelagio hæresiarchâ pro Augustino & Hieronymo, Ambrosiastro Pelagiano pro Ambrosio Catholico, Massiliensibus Semipelagianis pro Prospero & Fulgentio gratiæ patronis, aliisque

b Hieron. lib. 4. Cõment. in c. 22. Hieremiæ.

aliisque sectariis pro Doctoribus Orthodoxis. Audiat præterea ex eodem Hieronymo aliud præcursoris sui Ruffini facinus à se in suo opere iteratum: c" Nec » mirum, *ait ille de Ruffino*, si gentilem Philosophum in Martyrem & Romanæ » næ vrbis Episcopum transtulerit; cùm Eusebij quoque Cæsariensis primum » pro Origene librum, Pamphili martyris vocabulo commutarit; vt faciliùs » tali laudatore libros impiissimos Periarchon Romanis conciliaret auribus». Et in proemio dialogorum aduersus Pelagianos: » Ruffinus, *inquit*, non vni » vrbi, sed orbi blasphemias Origenis & Periarchon libros quantum in se fuit, » intulit: ita vt Eusebij quoque primum librum defensionis Origenis, sub nomine » mine Pamphili martyris ederet». Et in Epist. ad Ctesiphontem cap. 2.» Librum » brum primum, *inquit*, sex librorum defensionis Origenis, Eusebij Cæsarien» sis, quem fuisse Arrianum nemo est qui nesciat, nomine Pamphili martyris » prænotauit: quò scilicet egregia illa quatuor Origenis Periarchon volumi» na Latinis infunderet auribus». Ostendamus nunc quomodo nouus Grunnius hocce veteris Grunnij facinus iterauerit; vt pateat quàm congruè eius portet vocabulum, cuius imitatur piaculum. Ripalda itaque disp. 18. n. 66. ad probandum, non esse necessitatem peccandi sine gratia, obtrudit Lectori librum istum defensionis Origenis, Pamphili martyris nomine prænotatum: *Pamphilus martyr*, inquit, *in Apologia pro Origene in Sect. 3. quæ incipit. Qui de nato, ex persona Origenis scribit, Non nos necessitati esse subiectos* &c. Nec est quod respondeatur, veterem Grunnium transtulisse in Latinum prædictum Eusebij librum, & insuper nomine Pamphili martyris prænotasse ipsum: Ripaldam verò non nisi in hoc postremo eum fuisse imitatum. Non enim ob id veterem Grunnium culpat Hieronymus, quod Apologeticum Eusebii pro Origene in Latinum transtulerit: sed quod *nomine Pamphili martyris prænotauerit*. Ac per hoc Ripalda veterem Grunnium imitatus est in illo ipso facinore, quod Hieronymus illi improperauerat. Nec denique est quòd pro nouo Grunnio excusando allegetur ipsius Hieronymi authoritas, dicentis de Pamphilo martyre. d » Scripsit, antequam Eusebius Cæsariensis scriberet, Apo» logeticum pro Origene». Nam & hoc ipsum à vetere sibi Grunnio obiectum Hieronymus diluit, agnoscendo se eiusdem Grunnii fraude deceptum: e »De tuo codice, *ait ei*, quasi Pamphili exemplar accepimus. Credidi Chri» stiano, credidi Monacho: non putaui tantum sceleris à te posse confingi». Consimili strophâ idem ipse Grunnius, & ex ipso hæresiarcha Pelagius, Augustinum decepit, obtrudendo ei præmemoratum Sixti Pythagorici librum, sub nomine Sixti Papæ & martyris, vt videre est lib 2. Retract. cap. 42. Vnde verendum nobis fuit, ne Ripalda similibus suis strophis quamplurimos imperitos deciperet, & in suas partes à veritate abduceret, cùm constet, celeberrimos illos Ecclesiæ Doctores, Hieronymum & Augustinum, olim fuisse consimili artificio deceptos.

c Hieron. l. 6. comm. in cap. 18. Ezechielis.

d D. Hier. l. de Scriptor. Eccles. c. 75

e Hieron. l. 3. Apolog. contra Ruffinum c. 4. Vide Aug. lib de Nat. & Grat. c. 64.

§. 3. *Ripalda sua dogmata reprobatorum Auctorum suffragiis fulcit: signanter Ruffini, Eusebij, & Origenis.*

NEque verò Hieronymi in Origenem, eiúsque fautores Ruffinum & Eusebium, toties iteratæ censuræ absterruêre Ripaldam, quo minùs hos ipsos in sui dogmatis patrocinium accerseret. Ruffinum quidem disputat. 20.

n.82. Eusebium verò Disp.8.n.214. & Disp.14.n. 72.94.122.& 146.& Disp.15. n.45.& Disp.16.n.71.& Disp.17.n.84.& Disp.18.n.58.& Disp.19. n.16. Ipsum denique Origenem, f » Pelagiani erroris (Hieronymo teste) principem », Disp.14.n.71.& 86. & Disp.15.n. 42. & quidem ex illis ipsis Periarchon libris, quos Hieronymus superiùs relatus *Impiissimos* vocat atque *Blasphemos*. Et quanquam Hieronymo pro immani piaculo exprobrauerit hæresiarchæ Pelagio, g » Doctrina tua Origenis ramusculus est » : adeò tamen Ripaldæ istud non est piaculum, vt operosè contendat, doctrinam suam esse Origenis ramusculum. Vnde cùm Disp.15.n. 42. pro astruenda libertatis indifferentia ad opposita, Origenem ex lib.1.& 3. Periarchon,& ex libro 2. aduersùs Cellum, & ex Homil. 4. in Cantica allegasset, subsequenter euasionem præclusurus adjunxit: *Nec refert, Origenis scripta erroribus esse respersa. Quia nullus Patrum, & Scriptorum, qui eos diligentissimè notarunt, retulit inter eos doctrinam de indifferentia ad libertatem necessaria.* Quod quidem & nos verum esse fatemur, si intelligatur de indifferentia à Catholicis agnita : pernegamus autem, si de indifferentia à Ripalda, post mundi Philosophos & veteres gratiæ hostes conficta. Nam, vt de cæteris sileamus, Angelicus certè Doctor temeritatem Ripaldanę jactantiæ coarguit, vbi ait : h » Solus Deus potest mouere voluntatem per » modum agentis absque violentia. Hinc est quod dicitur Prouerb. 21. » *Cor Regis in manu Domini, & quòcunque voluerit inclinabit illud*: & ad » Philipp.2. *Deus est qui operatur in nobis & velle & perficere pro bona voluntate.* » Quidam verò non intelligentes qualiter motum voluntatis Deus in nobis » causare possit absque præiudicio libertatis voluntatis, conati sunt has au» ctoritates malè exponere : vt scilicet dicerent, quòd Deus causat in nobis » velle & perficere, in quantum dat nobis virtutem volendi; non autem sic, » quòd faciat nos velle hoc vel illud: sicut Origenes exponit in 3. Periarchon, » liberum arbitrium defendens contra auctoritates prædictas ». Si Ripalda & eius Socij huic Angelici Doctoris attestationi acquiescerent, non solùm ab Origenis defensione, sed etiam à Catholicæ doctrinæ impugnatione desisterent. Quid est enim quod maiori animositate & obstinaciâ aduersùs nos hodie propugnant, quàm *quòd Deus causet in nobis velle & perficere, in quantum dat nobis virtutem volendi; non autem sic, quod faciat nos velle hoc vel illud?* Et tamen Angelicus Doctor iam citatus apertissimè testatur, quòd Origenes sic senserit *in 3. Periarchon, Liberum arbitrium defendens* CONTRA AVCTORITATES PRÆDICTAS. Quid est ergo quòd jactantissimus Ripalda Disp. proximè citata Sect.11. eandem ipsam de libertatis indifferentia sententiam ipsi Angelico Doctori obtrudere satagit, quam superiùs Sect. 6. Origeni attribuerat in 3. Periarchon; vbi Angelico Doctore attestante, *Liberum arbitrium defendit contra auctoritates prædictas?* An fortè dicturus est, Angelicum Doctorem maluisse liberum arbitrium cum Origene contra scripturas defendere, quàm ab Origene desciscere?

f Hieron. Epist. ad Ctesiph. c.2

g Hieron. ibid.

h D. Tho. l. 3. contra Gentes c. 88. & 89. Prou. 21. 1. Phil. 2, 13.

§. 4. *Origenes cum Patronis suis, Pontificum ac Synodorum auctoritate damnatus, à Ripaldæ Sociis nihilominùs defensus: & cur?*

SI Ripaldam non deterruit auctoritas Hieronymi, libros Periarchon censentis *impiissimos*; cur saltem non deterruit Romani Cocilij sub Gelasio

habiti

habiti decretum, quo reprobatur Origenes cum vniuersis suis fautoribus, à B. Hieronymo pridem reprehensis? Inuenisset ibi de præcursore suo Ruffino scriptum: » Quoniam B. Hieronymus eum in aliquibus de arbitrij libertate notauit: illa sentimus, quæ prædictum B. Hieronymum sentire cognoscimus: & » non solùm de Ruffino, sed etiam DE VNIVERSIS, quos vir sæpiùs memoratus, » zelo Dei, & fidei religione reprehendit ». Inuenisset & de Origene ibidem immediatè subtextum: » Item Origenis nonnulla Opuscula, quæ vir Beatissimus Hieronymus non repudiat, legenda suscipimus: reliqua autem omnia » cum auctore suo dicimus esse renuenda ». Quærimus nunc, quonam ex his membro Ripalda velit comprehendi libros Periarchon, toties à se in patrocinium sui dogmatis accitos? Si primo: reclamabit apertè Hieronymus, eos reprobans vt *impijssimos* & *blasphemos*. Si secundo: quâ fronte in nos auctoritatem eorum torquet, quos Romana Synodus decernit *cum suo auctore esse renuendos*? Nec verendum existimamus, ne ab hac Synodali censura quisquam fidelium se sinat abduci, auctoritate vel argutiis Iesuitæ Halloix, cuius pro Origenis defensione volumen sub idem tempus cum Ripaldano syntagmate prodiit: quinimò confidimus, quemlibet verè Catholicum cum Cardinale Baronio potiùs exclamaturum: i » Miratus sum vehementer, post damnationem Origenis » ab Anastasio Papa Pontificiâ auctoritate inflictam, post eiusdem reprobationem in Sexta Synodo pronunciatam, post tot antiquorum Patrum in idipsum conspirantes sententias; adhuc recentiores quosdam ausos esse pro eodem nouas edere Apologias, & auctoritate totius Catholicæ Ecclesiæ iudicatas sæpiùs controuersias denuò temerè excitare ». Et sanè haud leuis aut vana est suspicio, Origenis defensionem idcircò à Sociis hâc tempestate fuisse susceptam, vt suis dogmatibus patronum è veteribus ab omni sinistra opinione purgatum conquirerent. Nam, vt scitè Tertullianus aduertit: k » Quibus fuit » propositum aliter docendi, eos necessitas coëgit aliter disponendi instrumenta doctrinæ ».

i Baron. T. 2. Annal. ad an. Christi 256. nu. 40. Vide Bellar. lib. de Scriptor. Ecclesiast. in Origene.

k Tertul. l. de præscript. c. 38.

§. 5. *Gennadij Massiliensis patrocinium Ripalda implorat: quem fuisse Semipelagianum nemo passim ignorat.*

Nunc ad alios transeamus, quorum auctoritatis pondere Ripalda nos premere, & sua sensa nititur fulcire. In his est Gennadius Massiliensis Presbyter, quem nominatim allegat disp. 8. n. 198. & 206. & Disp. 19. n. 11. Innominatim verò tanquam auctorem libri *De Ecclesiasticis dogmatibus* Disp. 15. n. 75. & Disp. 24. n. 72. & 85. Quod igitur ad Gennadium nominatim allegatum spectat, reponimus Ripaldæ censuram sui consodalis Theophili Raynaudi in hæc verba: l » Gennadius ex Cassiani & Fausti laudibus, Prosperi autem rejectione, non obscurè se prodit Semipelagianum ». Addimus & huic similem Cardinalis Bellarmini, de Gennadio in libro de Scriptor. Eccles. dicentis: » Scripsit librum de Viris Illustribus, in quo suspicionem non paruam reliquit suæ » non rectæ fidei: Laudauit enim Cassianum & Faustum, qui Semipelagiani » fuerunt; & Sanctum Prosperum depressit, qui pro gratia Dei contra Pelagiũ » fortissimè dimicauit ». Addimus denique hanc Cardinalis Baronij in Annalibus Ecclesiasticis: m » Quod ad Gennadij doctrinam spectat; ipsum aliquando, æquè ac Faustum, impugnando Pelagium fauisse Pelagianis erroribus, qui

l Theoph. Rayn. Defens. Valer. c. 7. §. 5. Vide Gennad. lib. de Viris Illust. c. 84. & 85.

m Baron. Tom. 6. annaliũ ad an. 490. n. 45. Vide Possevinũ in apparatu Sacro in Gennad.

» qui eius scripta accuratè perlegerit, intelliget ». Quod denique ad librum de Ecclesiasticis dogmatibus, ab eodem Ripalda sine auctoris nomine allegatum, attinet; reponimus illud, quod ab octingentis circiter annis Ecclesia Lugdunensis in libro aduersùs Ioannem Scotum cognomento Erigenam prodidit: » Hominem absque laboris sui studio ad Deum peruenire non posse, non est » Catholicum sed Pelagianum. Inuenitur in libello, cuius titulus Dogmatum » Ecclesiasticorum, quædam talis definitio: sed omninò, vt alia nonnulla in » eodem libello, Pelagiani erroris est. Et ideò quicunque eum propter alia » quædam vtilia legit, cùm huiusmodi ibi sensus inuenerit, meminerit sollici-
1. Thessal. 5. 21. » tè Apostoli dicentis: *Omnia probate, quod bonum est tenete* ». Sed quàm fuerit immemor Apostolici huius documenti Ripalda, videamus. Citat ille ex dicto libello caput 21. & 44. quorum prius Semipelagianum est: posterius tametsi sanum, infideliter tamen à Ripalda citatur. Ad marginem prioris ab octoginta iam ferè annis hanc notam adscripserunt Louanienses Theologi. » Cautè legendum est caput, contra quod subijcitur antidotum »: Vbi audis antidotum, virus agnosce. Sed quod illud antidotum? Triginta nimirum capita proximè sequentia, descripta partim ex Epistola Cœlestini Papæ ad Episcopos Gallicanos, partim ex Canonibus Synodorum Carthaginensis & Arausicanæ. Monuit hoc post Louanienses Cardinalis Baronius ad annum proximè ex ipso citatum n. 46. vbi de Gennadiano illo opere Ecclesiasticorum dogmatum loquens ait: » Quæ à capite 21. eiusdem Commentarij vsque ad 52. interjacent, » non esse Gennadij, sed Gennadij correctoris, optimè obseruauit doctissima » Schola Louaniensis ». E numero interiacentium iterum capitum est alterum illud à Ripalda truncatè citatum; quod integrum coincidit cum Canone 7. Synodi Arausicanæ. Quem Canonem Ripalda superiùs disp. 8. n. 194. nominatim citauerat, sed similiter truncatum. Vtrobique quippe de medio amputauit hanc clausulam, *Sine salutari, id est, Euangelicæ prædicationi consentire*: quâ videbat feriri doctrinam suam de fide naturali, haustam ex Molina in Concordia q. 14. art. 13. disp. 7. & seq. Tota verò Ripaldæ isto loco intentio inanitur & eliditur per Canonem 22. eiusdem Synodi Arausicanæ, qui transcriptus est ex August. Tract. 5. in Ioannem sub initium.

§. 6. *Cassianum & Faustum Ripalda allegare non audet: quorum tamen sensa Ennodij Ticinensis verbis expressa obtrudit. Vbi obiter de Clemente Alexandrino, Tertulliano, & Lactantio.*

SEd cùm tantam Ripalda posuerit operam in coaceruandis auctoribus de Pelagianismo conuictis aut suspectis, mirum cur omiserit Cassianum & Faustum. An fortè eum deterruit censura Gelasii in Synodo Romana in vtrumque reprobantis? Quâ igitur fronte auctoritatem vsurpat Gennadii, vtrumque approbantis? Cur toties citat Clementem Alexandrinum, Tertullianum, Lactantium: quorum opuscula ibidem pro apocryphis habenda decernuntur? Quorsum etiam non omisit, Ennodium Ticinensem, qui in Epistolâ ad Constantinum, toties ab eo allegatâ, Fausti dogma tantùm non verbatim expressit: prout videre est conferendo dictam Ennodii Epistolam cum scriptis Fausti, siquidem lib. 1. de Libero arbitrio cap. 8. 11. & 13. Neque verò authoris istius teme-

temeritas se cohibuit, quin in eadem Epistola effutiret: *Video quò se toxica Libycæ pestis extendant.* Quibus verbis doctrinam Augustini tanquam ex Lybia seu Africa venientem inuidiosè traducit, & *Libycæ pestis* vocabulo sugillat. Quapropter de Epistolæ istius authore, quiscunque ille fuerit, dicere non veremur: Ex Fausti imitatione; & Augustini reprehensione, non obscurè se prodit Semipelagianum. Vidit sanè Ripalda authoris istius cum Gennadio consonantiam: & idcircò postquam disp. 15. n. 75. allegasset ex Gennadij libro de Ecclesiasticis dogmatibus cap. 21. hæc verba: » Initium salutis nostræ Deo » miserante habemus: vt autem acquiescamus salutiferæ inspirationi, nostræ potestatis est »: mox n. 76. hæc authoris istius verba allegauit: » Debemus » gratiæ, quòd vocamur; debemus gratiæ, quòd occultis itineribus, nisi resi- » stamus, sapor nobis vitalis infunditur. Nostræ autem electionis est, quòd » beneficia demonstrata sectamur ». Quæ quidem sententiæ non minùs inter se, quàm cum illa Cassiani positione à Prospero explosa concordant: n » Ma- » net in homine liberum semper arbitrium, quo gratiam Dei possit vel negli- » gere, vel amare ». Quid porrò Massilienses per huiusmodi loquendi formulas intenderint, indicat Fulgentius, cùm de eis loquens: o » Non credunt, *in-* » *quit*, ipsius gratiæ opus esse in homine, vt gratia suscipiatur ab homine ». Nec est quòd pro astruenda istius Epistolæ auctoritate opponatur nobis decretum Romanæ Synodi sub Symmacho habitæ; vel aliorum Pontificum elogia, à Iacobo Sirmondo Ennodianis Epistolis præfixa. Nam nec in illo decreto, nec in omnibus istis elogiis vlla harum Epistolarum mentio fit; sed duntaxat libelli Apologetici pro Synodo conscripti, aduersùs eos qui contra Synodum scribere præsumpserunt. De Epistolis altum vbique silentium.

n Cassian. apud Prosp. lib. contra Collat. c. 30

o Fulg. l. 1. de veritate Prædest. c. 14.

§. 7. *Ripalda progreditur in allegandis auctoribus de fide suspectis, & ob id improbatis. Quod imprimis ostenditur in Arnobio Iuniore, Theodoreto Origenis transcriptore, & Marco Eremita seu Exercitore.*

Sed nunquid si Ripalda cecidit causâ in Origene, Eusebio, Ruffino, Gennadio, & Ennodio, cadet pariter in Arnobio Iuniore, quem ex Commentario in Psalmos citat disp. 20. n. 104.? Item in Theodoreto, quem adducit disp. 14 n. 74. & 93. & passim alias? Item in Marco Eremita, quem obtrudit disp. 12. n. 147. & 154. & disp. 14. n. 78. & 181. & disp. 15. n. 72. & disp. 18. n. 69. & disp. 23. n. 107. & disp. 24. n. 69.? Item in Macario Seniore, quem allegat disp. 12. n. 23. & 52. & disp. 14. n. 77. & n. 159. & disp. 15. n. 46. & disp. 18. n. 66. & disp. 19. n. 16. & disp. 23. n. 173. & disp. 24. n. 68. & 85. Item in Moyse Barcepha, quem citat disp. 14. n. 187. & disp. 15. n. 77.? Item in Nemesio, quem siue sub propria persona nominatim, siue sub larva & afficto nomine Gregorij Nysæni obtrudere nititur disp. 14. n. 43. 121. 137. 145. & 157. & disp. 15. n. 53. & 109. & disp 16. n. 71. & disp. 18. n. 65. & 121.? Cadet prorsus. Nam imprimis quod ad Arnobium Iuniorem attinet, eum Maiores nostri antè 60 annos in iustificatione suæ censuræ aduersùs Ripaldæ socios cap. 3. perhibuerunt. » Eadem cum Massiliensibus sensisse ». Et ne id gratis perhibere putarentur, allegarunt loca quibus in Comm. Psalmorũ, » Dei gratiã infideliter confitetur;

» eámque secundùm merita nostra dari, nullâ verborum ambiguitate tradit». Et mox infra ibidem adjunxerunt: » Vnde nec illum dubitamus esse Arno» bium, cuius Opuscula Gelasius Pontifex Apocrypha censuit». Et nonnullis de Origene similiter repudiando interpositis, Theodoretum in materia prędestinationis & gratiæ minimè audiendum iudicauerunt: vtpotè » Qui Orige» nem secutus, eiúsque verba transcribens, incautus non prædestinationem ad » gloriam modò, sed ad gratiam quoque, ex præuisis meritis statuit». Sequitur Marcus Eremita: de quo in libro de Scriptor. Eccles. cap. 231. loquens Aubertus Myræus, inter alia ait: » Eius nomine in Bibliotheca Patrum edita le» guntur varia Opuscula Theologica, quę erroribus contra fidem Catholicam » scatent». Si fortè Ripalda hanc Miræi censuram ignorauit aut spreuit, cur saltem non acquieuit suo Socio Posseuino? An nescit eum in suo Apparatu sacro, ita de hoc Marco scripsisse: » Non pauca in hoc Auctore, quisquis ille fue» rit, obseruauit & cautè esse legenda ostendit Magister Sacri Palatij»? Quæ Magistri Sacri Palatij obseruatio habetur præfixa operibus eiusdem Marci in ipsa Bibliotheca Sanctorum Patrum, editionis Coloniensis Tom. 4. pag. 933. & seq. Vbi præmissa duorum Marcorum Eremitarum mentione, hæc subijciuntur: » Vtri autem horum, opera quæ hîc subijciuntur, tribuenda sint, in » ambiguo est. Forsan neutri; nam si opus ab hæreticis non sit deprauatum » (quod facilè contingere potuit) indignum planè est, quod vel illi, vel huic » Marco ascribitur, cùm vterque vir fuerit Sanctissimus, & opus ipsum multas » contineat sententias à rectæ fidei regula exorbitantes». Et pauculis interpositis ad calcem adjungit Magister: » Vtcúnque sit, cautissimè semper, & » cum acri iudicio legendum est, propter sentes & vepres errorum, in quæ non» nunquam offendi possit». Sed quid mirum si Ripalda sentes & vepres ex Marco Eremita obtrudere voluerit, qui scorpiones & colubros ex libris Periarchon Origenis obtrudere non erubuit? An nescit illud Hieronymi ad Auitum Epist. 59. de libris Periarchon: » Scias detestanda tibi in eis esse quamplu» rima: & iuxta sermonem Domini, inter scorpiones & colubros incedendum»? Quod si nec Miræi, nec Posseuini, nec ipsius Magistri Sacri Palatij auctoritas Ripaldam deterruit, cur saltè non detulit Cardinali Bellarmino, qui lib. de Scriptor. Eccles. hunc Marcum Eremitam ita depingit: » Scripsit multa » Opuscula Theologica, quæ extât in Biblioth. SS. Patrum Tom. 5. edit. 2. Sed » ea opera ita scatent erroribus contra fidem, vt suspicari cogar, vel ab hæreti» cis nostri temporis conficta, aut valdè deprauata fuisse. Neque alia de causa » huius auctoris memini: nisi vt admonerem, cautissimè esse legendum. Non » enim desunt alii authores pii, qui sine tali periculo legi possunt».

§. 8. *Idem ostenditur in Macario Ægyptio. Ripalda suo patrono Gennadio ingratus arguitur. Eiusdem praxis partiendi vnum auctorem in plures perstringitur. Simili praxi voluminis Ripaldani editores vnicum hæreticum typographum in duos Catholicos, vnicam hæreticam vrbem in duas Catholicas multiplicarunt.*

SEd supplebit fortasse Macarius Ægyptius quicquid deest ponderis Marco Eremitæ? Quomodo verò id præstabit, in opere per Ripaldam obtruso, quod constat esse suppositititium, vel ab hæreticis deprauatum? Si Ripalda tam crebrò

crebrò inspexisset caput 10. Gennadii de Viris Illustribus, quàm caput 21. eiusdem de Dogmatibus Ecclesiasticis, perfacilè coniecisset, non nisi per abusum ascribi Macario opus illud Homiliaticum: » Macarius, *ait ibi Gennadius*, Mo-» nachus ille Ægyptius, signis & virtutibus clarus, vnam TANTVM ad Iuniores » professionis suæ scripsit Epistolam ». Si Ripalda ex hâc Epistolâ (quæ teste Miræo, extat Brugis Manuscripta in Coll. Soc. Iesu, inter reliquias Bibl. Pamelianæ) aliquid sub Macarii nomine allegasset, non saltem Gennadio patrono suo contradixisset. Cum verò non ex ea Epistola, sed ex Homiliatico opere testimonia sub Macarii nomine accumulet, non solum veritati se prodit infestú, sed suo etiam patrono Gennadio ingratum. Forsan si Posseuino suo aurem præbuisset, non ita fidenter Macarii Homilias allegasset: » Vt inoffenso pede, *ait il-» le in Apparatu sacro*, in legendis istis homiliis vnusquísque incedat, prælegat » quæ Magister Sacri Palatii in primo sui Indicis Tomo Romæ edito an. 1607. inseruit ». In Bibl. Patrum edit. Coloniensis an. 1618. præfixa est istis Homiliis admonitio ad Lectorem, quæ his verbis terminatur: » Illud opportunè obser-» uamus, quædam illis inesse obscura, ambigua, & à proprio exactóque more » loquendi Theologorum quadantenus aliena; proindéque cum iudicio & cir-» cumspectè legenda. Et subest suspicio, ne AB ALIQVO PELAGIANO SINT ALI-» CVBI INTERPOLATÆ ». Quamuis igitur Ripaldæ, reclamante suo Gennadio, annueremus, Homilias istas pro parte saltem esse Macarij; nihil tamen eī roboris inde accresceт, nisi priùs ostenderit, se non ex adulterina Pelagiani interpolatione, sed ex genuina Macarij lucubratione testimonia prompsisse. Illud verò quàm ridiculum: quod vnam eandémque Homiliam 15. iisdem prorsus verbis, nunc sub nomine Macarij, nunc sub nomine Marci Eremitæ obtrudat. Sub nomine quidem Macarij Disp. 12. n. 23. & 51. & alibi: sub nomine autem Marci Eremitæ Disp. 12. n. 147. & 154. Suspicaretur quis fortè errorem esse Typographi, propter affinitatem vocabulorū *Macarij* & *Marci*, nisi *Marco* vtrobigue subjungeretur *Heremita*. Laterem proinde vel Æthiopem lavant operis Ripaldani editores, dū in synopsi erratorum monent, pro *Marco* legendū *Macarium*; quasi præter auctoris mentē alter pro altero irrepsisset. Sicut & ibidem credi volunt, pro *Non immeritò*, contra eiusdem mentem irrepsisse, *immeritò*. De quo superiùs cap. 4. §. 5. Ripaldæ Socius Mart. Becanus non sine causa insultat Batauo cuidam Caluinistæ, quòd vnum eundemque auctorem semel sub nomine *Petri de Alliaco*, semel sub nomine *Cameracensis*, obtrusisset. Vnde cum ei Becanus regessisset: p » Quod maximè ridiculum est, miserum Petrum de » Alliaco in duos homines partitus es »: continuò subiunxit insultationem hanc, Ripaldæ peræquè ac Batauo illi congruentem: » I nunc, & persuade vul-» go, veritatis studiosum te esse: mihi certè nunquam persuadebis ». Persuadebitne igitur Ripalda vlli vnquam cordato, veritatis studiosum se esse; cui perpetuus penè ludus est, vnicum auctorem in plures partiri? Huius ludi specimen iam exhibuimus in auctore Homiliæ 15. præmemoratæ; quem ille in Macarium & Marcum Eremitam diuisit. Aliud specimen exhibemus in auctore librorum de Vocatione Gentium; quem ille in Prosperum diuisit & Ambrosium. Prospero quippe libros illos ascribit Disp. 8. n. 251. & 290. & Disp. 12. n. 129. & Disp. 20. n. 12. 17. 73. 81. & 114. & Disp. 21. n. 29. & alibi: Sub Ambrosii

Vide Miræum in Notis ad Gennadium de Viris Illust. cap. 10.

p Becanus 1 p. Tract. 1 c. 16. q. 4. in fine.

brosij autem nomine eosdem libros venditat Disp. 22.n.56. Tertium specimen exhibemus in authore librorum Hypognosticon, quem Disp. 8. nu. 260. pro Augustino venditat: disp. autem 14.n.132. & disp 15. n. 75. velut alium quempiam, *apud Augustinum*. Quartum specimen exhibemus in Ambrosiastro; quẽ passim obtrudit sub nomine Ambrosij, vt infrà videbimus: nonnunquam vero sub nomine *Authoris Commentariorum qui ascribuntur Ambrosio*. Videat eum Lector disp. 20. n 45 vbi intra paucas lineolas prædictum Ambrosiastrum bis citatum, tanquam duos distinctos scriptores, reperiet. Atque hanc Ripaldæ praxim consodales eius, qui operis editionem procurarunt, etiam ad Typographum & Typographiæ locum extenderunt. Quamuis enim constet librum fuisse Amsterlodami in Hollandia Typis Ioannis Blauvv Caluinistæ excusum, quædam tamen exemplaria in programmate excusum mentiuntur, *Coloniæ Agrippinæ apud Cornelium ab Egmondt* Et socios: alia, *Moguntiæ sumptibus Ausonij Alebini* ET SOCIORVM. Ita ingeniosi artifices ex vno hæretico Typographo duos Catholicos, & ex vna hæretica vrbe duas Catholicas effinxerunt: veriti fortasse ne quod de Iansenij libro mendaciter Ripalda disp.24.n.19. garrit, *Libri Iansenani editio posthuma fuit, & inter discipulos Baij, & Hollandos fidei periculosæ homines fabricata*: in librum Ripaldæ, mutatis paululùm nominibus, veraciter retorqueretur, hoc modo: *Libri Ripaldani editio posthuma fuit, & inter discipulos Lessij, & Hollandos fidei periculosæ homines fabricata*. Si Batauus ille Caluinista à Becano superiùs explosus adhuc viuat, verendum est ne Ripaldæ, vel cuipiam de Ripaldani operis editoribus reponat illud sibi ab eodem Becano improperatum: q » Pro vno coronato duos libenter accipis ». Nec deerunt fortè alij, qui illud Propheticum oggerant: *Multiplicasti gentem, non magnificasti lætitiam.*

q Ibidem superiùs n. 16.
Isa. 9. 3.

§. 9. *Idipsum ostenditur in Moyse Barcepha, & Nemesio: quem siue gratificandi studio, siue auctoritatis concilianda zelo, Ripalda de Philosopho Pelagianismum redolente, Episcopum creat.*

SVpersunt adhuc duo ex Auctoribus præmentionatis, Moyses Barcepha, & Nemesius. De quorum primo Cardinalis Bellarminus lib. de Scriptor. Eccles. loquens: » Scripsit, *inquit*, librum de Paradiso, in partes duas diuisum; qui » extat in primo Tomo Bibliothecæ SS. Patrum editionis 2. Est autem hic li» ber cautè legendus: quia non pauca affirmat contra veram Theologiam ». Similia de eodem habet Aubertus Miræus lib. de Scriptor. Eccles. cap. 287. Videri præterea de eodem potest Possevinus in Apparatu sacro, cum obseruationibus Magistri Sacri Palatij, ad quas ille remittit. Atque hic ipse liber est, quem Ripalda nobis obiectat & pro se vsurpat locis præcitatis. De Nemesio, altero Ripaldæ patrono, ita scribit Cardinalis Bellarminus lib de Scriptor. Eccles. in Gregorio Niceno, Obseruat. 3.: » Libri octo de Philosophia non vi» dentur esse sancti Gregorij Niceni: Nam in lib. .docet. Animam non crea» ri in corpore, sed ante corpus fuisse creatam; qui est error Origenis. Et præterea totum hoc opus Philosophicum est, ET SAPIT PELAGIANISMVM. Adde » quòd hoc idem opus inuenitur in Bibliotheca SS. Patrum Tom. 9. ex edi» tione 2. sub nomine cuiusdam Nemesij Philosophi Christiani: eo solùm

» excepto, quòd apud Nycænum diuiditur in octo libros; apud Nemesium » est vnus liber in capita 45. diuisus; & inscribitur, *de Homine*, siue *de Ani-* » *ma*». Quanta porrò sit huius Nemesiani operis, quod Bellarmino teste *totum Philosophicum est & sapit Pelagianismum*, cum Ripaldæ dogmate consonantia, dicat nobis ipse Ripalda disp. 15. n. 53. » Accedunt, *inquiens*, quæ ex » Nemesio, qui Nyssenus à plerisque putatur, protulimus n. 47. 121. 137. 155. » & 157. Quibus adeò expressa est pro libertate arbitrij indifferentia ad vtrum- » que, omnis necessitatis & determinationis antecedentis expers; vt nullus » fuerit, siue Philosophus, siue Pelagianus, siue recentior Catholicus, quibus » Baianistæ nostram doctrinam tribuunt, qui disertiùs eam indifferentiam as- » seruerit ad libertatem arbitrij necessariam». Mirum proinde non est, quod postquam Ripalda superiùs disput. 14. n. 137. testimonium huius Nemesij allegasset, mox n. 138. Ennodium Ticinensem ex Epistola ad Constantium, de qua suprà, subjunxerit: » Aurea, *inquiens*, sunt ad rem verba Ennodij Ticinensis » &c. Sed quænam illa res, ad quam *aurea sunt verba Ennodij*? Respondeat Ripalda superiùs disp. 8. n. 301. Ad astruendum nimirum hæresiarchæ Pelagij dogma in Libello fidei suæ ad Papam Innocentium: Quem Libellum Ripalda ibi obtrudit sub titulo *Explanationis fidei* Hieronymi *ad Damasum*. Itaque ex mente Ripaldæ consonant inter se Nemesius & Ennodius: consonat autem Ennodius Pelagio, ac per hoc Nemesius eidem Pelagio. Nunquid ergò scitè de Nemesiano opere agebat Bellarminus: » Totum hoc opus Philoso- » phicum est, & sapit Pelagianismum»? Sed Ripalda, siue ad gratificandum tanto suo patrono, siue ad maiorem auctoritatem Nemesiano operi conciliandum, ipsum Nemesium creauit *Episcopum Emissenum*, vt videre est disp. 8. n. 219. & disp. 18. n. 66. præferens vnum Nicasium Ellebodium non Bellarmino modò, sed reliquis etiam Scriptoribus, Nemesium statuentibus Philosophum non Episcopum. In Bibliotheca Patrum habentur Nemesiano operi præfixa hæc verba: » Nicasius Ellebodius Græcâ in Nemesium præfatione siue Episto- » lâ ait, Nemesium Emesæ vrbis Phœnices Episcopum extitisse: Apud alios » omnes altum est de illo silentium». Sed, vt diximus, Ripalda siue gratificandi, siue auctoritatis ei conciliandæ studio, maluit cum Ellebodio eum fingere Episcopum, quàm cum aliis omnibus de eius Episcopatu silere.

§. 10 *Ripalda scelestissimos Hæresiarchas sub Orthodoxorum Patrum nominibus obtrudit. Quod imprimis ostenditur in Pelagio, quem pro Hieronymo venditat, ex Commentariis in Paulinas Epistolas.*

Illam porrò Ripaldæ impudentiam quis dignè exaggeret, quòd scelestissimos hæresiarchas, eorúmque complices pro celeberrimis fidei Catholicæ propugnatoribus obtrudat? Quis scelestior Pelagio? Quis celebrior fide aduersùs eum vindex Augustino aut Hieronymo? Et tamen Ripalda vsque adeo ima summis miscuit, vt Pelagium pro Augustino & Hieronymo venditauerit. Scripsisse Pelagium in Paulinas Epistolas Commentaria testatur Augustinus lib. de Gestis Palæstinis cap. 16. & lib. tertio de Peccat. merit.

per varia capita. Extant illa inter notâ Hieronymi opera Tomo 8. Vnde Cardinalis Bellarminus libro de Scriptor. Eccles. in Obseruatione super illo Hieronymi Tomo: » Cōmentaria in omnes Epistolas, *inquit*, non solùm nō sunt » Hieronymi, sed, quod magis mirum est, Pelagij hæresiarchæ sunt. Nam S. » Augustinus lib. 3. de peccat. meritis & remissione c. 1. dicit, se legisse Com- » mentaria Pelagij breuia in omnes Epistolas Pauli: & infrà cap. 12. allegat » quædam ex Cōmentario in caput 7. prioris ad Corinthios, quæ in his Com- » mentariis inueniuntur. Vide Auctorem horum Commentariorum in caput » 5. 6. 7. 8. & 11. ad Romanos: item 1. Cor. 4. Philip. 1. & 3. & in caput 6. prioris » ad Timothæum: & inuenies sententias manifestè Pelagianas ». Ripalda nihilominus disp. 23. n. 198. Commentaria ista sub Hieronymi nomine obtrudit. Cùm enim superiùs n. 197. Ambrosiastrum sub Ambrosij nomine venditasset, subdidit ibi: » Item Hieronymus 1. ad Timoth. 2. *Qui vult omnes homi- » nes saluos fieri*, sic explicat: Si ipsi tamen vocanti Deo consentire voluerint ». Sed Hieronymus ille tuus, ô Ripalda, Pelagius hæresiarcha est: vt præter Bellarminum iam citatum perhibet Estius Commentario in illum ipsum Apostoli locum: » Sciendum est, *inquiens*, nonnullos Apostolicam sententiam hoc » modo interpretari: *Qui vult omnes homines saluos fieri*, modò & ipsi velint. » Huiusmodi enim conditionem in verbis Apostoli latere existimant Com- » mentatores AMBROSIASTER ET PELAGIVS ». Qui rursus in 1. dist. 46. §. 4. eandem interpretationem referens ac refellens: » Eadem interpretatio, *inquit* » reperitur in breui Commentario qui fertur inter opera Hieronymi: NON » DVBITATVR ESSE PELAGII: in quo verbis Apostoli subjungitur hæc condi- » tio: Si ipsi tamen vocanti Deo consentire voluerint. Et paulò post: ille se pro » omnibus dedit, si omnes redimi vellent. Verùm has interpretationes vt pa- » rum consentaneas doctrinæ quam Scriptura tradit de gratia Christi, quâ » nimirùm operante fit hoc ipsum, vt homines acceptent & velint, passim Au- » gustinus refellit ». Sed imitatus est Ripalda Iesuitas Louanienses, qui in Apologia Articulorum suorum à Sacra Facultate ante 60. annos censuratorum, eundem Pelagij Commentarium sub Hieronymi nomine venditarunt. Si ergo Ripaldam non puduit in venditando hæreticos pro Ecclesiæ Doctoribus imitari Majores suos, cur nos pigeret imitari nostros? Si Ripalda legisset Iustificationem Censuræ Louaniensis aduersùs Apologiam suorum Sociorum, non paucos hæreticos pro Sanctis Patribus obtrudentium; inuenisset hæc verba cap. 3. » Multos in hoc numero videmus, quos ad ferendum testimonium » non putamus idoneos: Imprimis auctorem illum Scholiorum apud Hiero- » nymum in Epistolas Pauli; quem esse Pelagium, plusquam probabile est ».

§. II. *Ripalda eundem Hæresiarcham Pelagium pro Hieronymo rursus, itemque pro Augustino obtrudit, ex libello Professionis Fidei ad Innocentium Papam. Vbi denuò de vnius Auctoris in plures partitione.*

SCripsit idem Hæresiarcha Pelagius libellum, seu professionem fidei suæ, quem ex Oriente Romam destinauit cum litteris ad Papam Innocentiū I. Sed eo interim defuncto traditus est Zozimo successori; prout aliquoties Au-

gustinus perhibet, signanter lib. de Gratia Christi cap. 30. & 32. Quo postremo loco integram inde recitat sententiam, quæ vsque hodie visitur in eodem Pelagij libello, inter nota Hieronymi Opera Tom. 10. sub titulo *Explanationis fidei* Hieronymi *ad Damasum*; atque etiam inter Augustini Opera Tom. 10. sub titulo *Sermonis 3. de Sancta Trinitate*, qui est 191. de Tempore. Transcripsit eundem Cardinalis Baronius Tom. 5. Annalium, ad annum Christi 417. n. 31. & seqq. ex vetusto Codice Bibliothecæ Vaticanæ, sub hoc vero titulo: *Libellus fidei Pelagii ad Innocentium cum Epistola transmissus*. De eodem Cardinalis Bellarminus lib. de Scriptor. Eccles. in Obseruationibus super Tomo 9. Hieronymi: » Symbolum, *inquit*, ad Damasum, quod incipit: Credimus in » Deum Patrem: & clauditur illis verbis: Se imperitum & maleuolum, vel » non Catholicum, non me hæreticum comprobabit: non est Hieronymi ad » Damasum, sed Pelagii ad Innocentium. Id ostendit S. Augustinus in lib. de » Gratia Christi cap. 30. 31. 32. & 33. vbi dicit Pelagium misisse ad Innocen» tium Papam Libellum fidei suæ: & ibidem refert verba eius libelli, quę sunt » illa ipsa quæ in hoc Symbolo continentur». In editione Louaniensi Opusculorum Augustini aduersùs Pelagianos à centum minùs sex annis iam peracta, ad caput 32. libri de Gratia Christi, vbi Augustinus mentionem præfati libelli ingerit, adscripta habetur hæc nota marginalis: » Hic liber fidei in operibus » Hieronymi inscribitur, Hieronymi ad Damasum». Quibus omnibus non obstantibus Ripalda disp. 8. n. 301. & disp. 23. n. 96. Libellum istum sub Hieronymi nomine venditat; eiúsque testimonio contendit, sententiam suam de bicorni arbitrii ad bonum & malum indifferentia, ad Catholicam fidem pertinere: quia nimirum postquam ibi Pseudo-Hieronymus, id est, hæresiarcha Pelagius dixisset: » Nos dicimus hominem semper & peccare & non peccare » posse, vt semper liberi confiteamur esse arbitrii»: continuò subiunxit hanc apostrophen ad Papam: » Hæc est fides, Beatissime Papa, quam in Ecclesia » Catholica didicimus». Circa quam apostrophen obseruatu dignum est, impostorem qui libellum istum Sermonibus Augustini de Tempore inseruit, mutasse illud, *Beatissime Papa*, in hoc plurale, *dilectissimi fratres*: quia nimirum Sermo seu Homilia ad multitudinem dirigitur. Sed quàm mala fide in hoc negotio processerit Ripalda, colligat inde Lector, quòd disp. 15. n. 52. cùm ordinarium suum testimonium ex libello isto allegasset, adiecerit: » Esto, hoc » testimonium Hieronymi non sit, ab omnibus tamen Catholicis Scriptoribus » tanquam dogmaticum recipitur». Ecce hìc agnoscit non esse Hieronymi; quod tamen non solùm superiùs disp. 8. sed etiam inferiùs disp. 23. confidentissimè ei ascribit. Quis hæc perpendens non cum Augustino exclamet: r » Nescio quid dicam, nisi vt doleam præsumptionem humanam, & mirer pa» tientiam diuinam»? Illud porrò à Ripalda subiunctum de Pelagii sententia, ab omnibus pro dogmatica recepta, tam falsum est, quàm quod superiùs hic §. 3. de Origene à nemine quod arbitrii indifferentiam reprehenso effutierat. Quis enim vel mediocriter in Augustino versatus ignoret, Pelagianos pertinacissimè aduersùs eum contendisse, arbitrii libertatem exigere peccandi & non peccandi possibilitatem; ipsum verò aduersùs eos contrarium euicisse argumentis desumptis ex libertate Dei, Christi hominis, & Beatorum omnium libertate

r August. Epist. 174. Vide Aug. lib. de Nat. & Grat. c. 46. & 49. & lib. 1. operis imperf. cōtra Iul. cap. 102. & seq. & Bernar. lib. de Gra. & lib. arbit. cap. 8.

libertate perfectâ pollentium, sed peccare nequientium? Quam Augustini doctrinam adeo patenter amplexus est Anselmus, vt suum de libero arbitrio Dialogum ab hoc titulo ordiri voluerit: *Quòd potestas peccandi non pertineat ad libertatem arbitrii.* Eat nunc Ripalda, & clamet cum Pelagio: » Nos dicimus, hominem semper & peccare & non peccare posse, vt semper liberi » confiteamur esse arbitrij». Nec hoc contentus, adjungat de proprio: » Esto » hoc testimonium Hieronymi non sit, ab omnibus tamen Catholicis Scri- » ptoribus tanquam dogmaticum recipitur». Illud verò quis non irrideat, quòd Ripalda ad consuetas suas artes conuersus, vnum eundemque hæresiarcham Pelagium in duos præclarissimos Ecclesiæ Doctores, Hieronymum & Augustinum, partitus sit? De Hieronymo quidem id modò ostendimus: de Augustino idipsum patet ex disp. 23. n. 116. vbi eundem Pelagij Libellum sub Augustini nomine venditat. Volens namque ex præceptorum implendorum possibilitate probare gratiæ sufficientis generalitatem: » Apertissima sunt, » *inquit*, & creberrima asserta Patrum. Augustinus Serm. 191. de Tempore: » Execramur, inquit, blasphemiam eorum qui dicunt, impossibile aliquid ho- » mini à Deo esse præceptum; & mandata Dei non à singulis, sed ab omnibus » in communi posse seruari». Verùm, vt iam suprà indicauimus, Sermo iste non est Augustini, sed ipsissimus hæresiarchæ Pelagij Libellus, nouo Prologo & finali apostrophe à Pelagiano aliquo impostore interpolatus, vt Homiliæ seu Sermonis speciem præferret. Qua de re qui dubitat, cum Symbolo fidei Pseudo-Hieronymi ad Damasum, de quo iam actum est. Vnde ab 80. circiter annis Louanienses Theologi nomen Augustini de titulo expunxerunt.

§. 12. *Hæresiarcham Pelagium rursus pro Hieronymo & Augustino obtrudit, ex Epistola ad Demetriadem: frustrà reclamantibus Pseudo-Orosio & Beda.*

SCripsit præterea idem Hæresiarcha Pelagius librum seu Epistolam satis prolixam ad virginem Demetriadem, quæ extat inter nota Hieronymi opera Tomo 9. circumferebaturque inter Augustini Epistolas Tomo 2. ordine 142. Sed in correctione operum Augustini reiecta est in Appendicem per Censores Louanienses ab annis iam circiter 80, impugnaturque ab Augustino & Alipio Epist. 143. ad Iulianam virginis Demetriadis matrē, & rursus ab Augustino lib. de Gratia Christi cap. 22. 27. 37. 38. & 40. Meminit eiusdem Epistolæ vt à Pelagio conscriptæ Auctor Apologetici de libero arbitrio, à Ripalda aliquoties sub Pauli Orosij nomine allegati. Meminit & Beda lib. 1. in Cantica, vbi eam velut Iuliani Pelagiani fætum impugnat; acriter eos carpens qui Hieronymum contendebant eius auctorem. Postquam enim capite quinto varias inde sententias Beda commemorasset, sequentis capitis initio subtexuit: » In his singulis quas ex vno eius excerpsi libello sententiis: » quanti sint errores, facilè cuiuis docto patet. Quas ideò tam multas coa- » ceruatim posui, vt pluribus errorum probamentis conuincerentur hi, » qui hunc librum à Catholico Beati Hieronymi calamo scriptum conten- » dunt: cautioresque erga eius lectionem redderentur, quem hæreticum esse di-

Vide Bellarm. lib. de Scriptor. Eccles. in Hieron. Tom. 9.

» se didicissent. Quibus etiam sententiis pariter omnibus strictim responde-
» re commodum duxi, vtpotè quæ cunctis (vt dixi) clariùs luce quam sint
» nefandæ, patescant». His tamen non obstantibus Ripalda disputatione 8.
num. 220. & disputatione 20 num. 40. hunc librum seu Epistolam sub Beati Hieronymi nomine obtrudit: affingens ei vtrobique hanc sententiam, quam Beda inter eas nnmerat; quas censet *nefandas*: » Multos Philosopho-
» rum audiuimus, & legimus, & vidimus, castos, patientes, benignos, mo-
» destos, liberales, abstinentes, iustitiæ amatores non minùs quam sapien-
» tiæ». De qua sententia post verba ex ipso proximè citata subdit continuò Beda: » Quod ergo dicit, multos Philosophorum, patientiam, castitatem,
» modestiam, aliasque de naturæ bono habere virtutes: constat, quia qui-
» cunque Philosophorum Christum Dei virtutem & Dei sapientiam ne-
» scierunt, hi nullam veram sapientiam habere potuerunt». Viderit autem Ripalda quomodo se ab eorum societate secernet, quibus Augustinus ait: f » Acerbissimi gratiæ huius inimici exempla nobis opponitis impio-
» rum, quos dicitis alienos à fide abundare virtutibus, in quibus sine ad-
» iutorio gratiæ solum est naturæ bonum, licet superstitionibus mancipatum;
» qui solis libertatis ingenitæ viribus, & misericordes crebrò, & modesti,
» & casti iuueniuntur, & sobrij». Viderit præterea quantâ temeritate Baianis pro grandi piaculo improperet disputatione 2. num. sexto quòd erroris damnandas censeant has sententias, in Pelagiano sensu vsurpatas:
» Adscribimus iniquitatem iusto, pio crudelitatem, dum Deum impossi-
» bile aliquid præcepisse conquerimur»: Item: » Nec impossibile aliquid
» voluit imperare, qui iustus est; nec damnaturus hominem fuit pro eo quod
» vitare non potuit, qui pius est». An nescit has sententias esse prædicamenta Pelagij in eadem Epistola ad Demetriadem capite decimo sexto. Quâ igitur fronte disputatione 23. num. 117. postremam earum obtrudit sub Augustini nomine Sermone 61. de Tempore, non contentus de Pelagio formasse Hieronymum, nisi formaret & Augustinum? An nescit Augustini nomen iam dudum de titulo Sermonis istius fuisse expunctum? An nescit, Bedam Augustini studiosissimum, prædictas duas sententias recensuisse inter eas quas superiùs citatus vocat *nefandas?* Audiat ergo vel inuitus eundem Bedam ad calcem capitis 5. præmemorati, de duabus istis sententiis signatè scribētem: » Si *modicum fermentum*, Apostolo teste, *totam massam corrumpit*, quantò
» magis venenum quàm maximum? Adscribimus, inquit, iniquitatem iusto,
» pio crudelitatem, dum eum primò impossibile aliquid præcepisse conqueri-
» mur: proinde pro his damnandum ab eo putamus hominem, quæ vitare
» non potuit. Et paulò pòst: » Nec impossibile aliquid potuit imperare, qui iu-
» stus est; nec damnaturus est hominem ob ea quæ non potuit vitare, qui pius
» est». Non equidem ignoramus prædictas sententias certo aliquo sensu posse esse veras; sed eas cum Beda erroris damnandas censemus in sensu Pelagiano:
» Quod dicit, *inquit Beda sequenti capite 6. & nos cum ipso*, Dominum non
» impossibile aliquid præcepisse, qui iustus est: verum profectò dicit, si ad eius
» respicit auxilium, cui catholica vox supplicat, *Deduc me in semita mandatorum tuorum.* » Si verò viribus animi sui fidit, refellit eum veridica eiusdē iusti

Sentent. Pelagij in Epist. ad Demetriad. cap. 3.

f Aug. lib. 4. contra Iul. c. 3.

1. Cor. 5. 6.

Psal. 18. 35.

 con-

Ioan. 15. 5. » conditoris sententia, qua dicit, *Sine me nihil potestis facere.* Quod dicit; Eum » qui pius est non damnaturum esse hominem pro eo quod vitare non potuit: » contradicit eiusdem pij Redemptoris & Iusti iudicis sententiæ, quæ etiam
Ioan. 3. 5. » de paruulis ait, *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto, non potest » videre regnum Dei* ». Quàm porrò non procul abeat, quoad mandatorum possibilitatem, Ripaldanus sensus à sensu Pelagiano per Bedam improbato, facilè perspicitur ex tota eius disput. 18. cuius Titulus in superiori margine foliatim descriptus sic habet: *Non est peccandi necessitas sine gratia.* Quod perinde valet, ac si dicatur: Possibilis est mandatorum obseruantia sine gratia.

§. 13. *Ripalda sub Augustini nomine obtrudit Auctores librorum de Prædestinatione & Gratia, de Spiritu & Anima, & Hypognosticon: qui singulatim discutiuntur.*

PErgit porrò in sua pessima praxi Ripalda, & librum *de Prædestinatione & Gratia* sub eiusdem Augustini nomine obtrudit disp. 7. n. 115. & disp. 10. n. 46. & disp. 23. n. 39. 233. & 268. & disput. 24. n. 29. Cui quidem libro in Appendicem Tomi 7. Augustini reiecto Louanienses Theologi antè 80. circiter annos hanc præfixere censuram: *Suspecti Auctoris liber.* Rursùs Facultas Theologica Louaniensis in *Iustificatione suæ Censuræ* cap. 3. Iesuitis Louaniensibus eundem librum in sua Apologia sub eiusdem Augustini nomine venditantibus respondit: » Adeò manifestum est, Augustini librum non esse, » vt contra ipsum scriptus sit potiùs. Vt mirum sit, seriò eum à nonnullis ci- » tari potuisse; qui & dicere ausi sunt; retractasse ibi Augustinum priorem » sententiam; sed ideò in Retractationum libris eius nullam fieri mentio- » nem, quia post illos sit scriptus ». Cui Facultatis iudicio subscribens Cardinalis Bellarminus lib. de Scriptor. Ecclesi. in Obseruationibus super Tomo 7. Augustini: » Liber de Prædestinatione & Gratia, *inquit*, non videtur esse » Augustini, Nam discrepat à phrasi & doctrina Augustini: siquidem cap. 16. » dicit hic auctor, hominem potuisse iustè à Deo damnari, etiamsi non pec- » casset. Contrarium docet S. Augustinus Epist. 105. & 106. & lib. 2. de Pec- » catorum meritis & remiss. cap. 16. & alibi ». Quam Bellarmini censuram latiùs & accuratiùs prosequens Possevinus in Apparatu sacro, super eodem Tomo 7. Augustini: » Liber, *inquit*, de Prædestinatione & Gratia, non vi- » detur Augustini: Nam nec à Possidio, nec à Beda citatur; & simul discre- » pat à doctrina Augustini: imò videtur SAPERE OPINIONEM CASSIANI: » nam cap. 9. tribuit libero arbitrio soli, eligere bonum præcedente vocatio- » ne. Item cap. 11. tribuit Deo velle, quia vocat & illuminat; at homini cona- » tum. Præterea dicit, quòd primò Deus vocat, secundò homo aperit & di- » latat os, tertiò Deus illud implet. Et cap. 12. obijcit argumentum Pela- » gij, & non soluit, nisi sicut Cassianus soluisset. Et cap. 15. ad difficillimam » quæstionem ita respondet, vt in Nabuchodonosor pœnitente ponat initium » bonæ voluntatis, & Deo tribuat perfectionem. Vt omittam quod cap. 16. » dicit, hominem etiamsi non peccasset, iustè à Deo damnari potuisse: con- » tra Augustinum in Epist. ad Paulinum, & lib. 2. de Peccatorum meritis & remiss.

» remiss. cap. 16. & contra Concilium Arausicanum». Non minori temeritate idem Ripalda disp. 22. n. 161. obtrudit Augustino librum *de Spiritu & Anima*: quem Louanienses Theologi ab 80. circiter annis in appendicem Tomi 3. Operum Augustini reiecerunt, hàc censurâ prænotatum: » Non est hic liber » Sancti Augustini, sed cuiusdam multò recentioris. Nam cap. 47. citat Boë-» tium, & cap. 48. habet ex Gennadio de Ecclesiasticis dogmatibus permulta cautè legenda». Consimili artificio Ripalda disp. 8. n. 260. obtrudit Augustino libros Hypognosticon: imitans in hoc priscos Semipelagianismi fautores, de quibus ab octo iam circiter sæculis Ecclesia Lugdunensis lib. *de Tenenda Scripturæ veritate & sectanda Patrum auctoritate*, ita scribit cap. 9. » Circumferunt quidam libellum velut ipsius (*Augustini*) nomine titulatum, » quem Græco vocabulo Hypognosticon appellant: quem neque ille Sanctus » Episcopus (*Possidius*) qui vtique vitam ipsius scripsit, & Indicem omnium » librorum, siue Epistolarum eius diligentissimè in fine eiusdem scripturæ sub-» junxit, qui vtique omnia eius scripta optimè nouerat, vtpote ab ipso nutri-» tus, & cum eo multis curriculis annorum conuersatus: inter cæteros libros » eius memorat: neque vllus ferè Ecclesiasticus Scriptor eius mentionem fa-» cere inuenitur, & ideò falsâ superscriptione titulatum minimè dubium est. » Hunc ergo isti, relictis eius authenticis & clarissimis libris quos vniuersa » Ecclesia sequitur, confingunt suo errore atque mendacio, velut post omnes » libros suos præfatum Pontificem, vltimum conscripsisse: & asserunt quòd » quicquid in præcedentibus libris suis de Gratia & Libero arbitrio, de Præ-» destinatione & Præscientia Dei perperam dixerat, in isto correxit. Quod » omninò absit à nobis, vt tam nefarium commentum suscipere patiamur; vt » propter istiusmodi librum, qui neque in catalogo librorum eius, neque in » libris Retractationum eius, neque in Scriptis alicuius viri Ecclesiastici fortè » memoratus reperitur; & manifestissimè prædicti Doctoris sensibus, imò Ca-» tholicæ sinceritati probatur aduersus, nec ipso stylo vllatenus cum eius » eloquio consonat; abijciamus clarissima veritatis dogmata, quæ in verissi-» mis & probatissimis libris eius, non solùm in cæteris mundi partibus, sed » etiam in ipsa Sede Apostolica, omnis Catholica suscipit & seruat Ecclesia. » Quæ omnia idcirco tam diligenter replicanda credidimus, vt tantum ma-» lum de contemptu & abiectione Sanctissimorum Patrum, tantum menda-» cium de libris fidelissimi & sincerissimi Doctoris, per quod clarissimam veri-» tatem respuendam, & fallaciarum vmbras ac nebulas sequendas isti persua-» dent, penitùs à nostris animis repellamus. Quia si istiusmodi fallaciam in-» cautè suscipimus, intrabit putredo de veneno serpentis, & nihil integrum » remanebit». Si Lugdunensis Ecclesia tam acri reprehensione dignam censuit fallaciam eorum, qui solos Hypognosticon libros, non vsquequaque reprobandos, Augustino supposuerunt; quantis putabimus execrationum fulminibus reprimendam censuisset temeritatem Ripaldæ, qui & illos ipsos Hypognosticon libros, & non paucos alios longè eis deteriores eidem Augustino supponere non erubuit?

§. 14. *Ripalda sicut pro Augustino Pelagium, ita pro Augustini præceptore Ambrosio obtrudit Pelagij præsultorem Ambrosiastrum, Luciferiani schismatis propagatorem, à Hieronymo dictum* Orbis Deucalionem.

NEque verò contentus fuit Ripalda, Augustinum cum Hieronymo in hanc scenam producere, nisi Augustini Magistrum Ambrosium, & fidissimos discipulos Prosperum & Fulgentium, in eandem vel inuitos protruderet. Nam disp. 8. n. 165. & 166. & disp. 12. n. 128. & disp. 14. n. 63. & disp. 15. n. 49. & disp. 20. n. 11. & 45. & disp. 21. n. 12. & disp. 23. n. 197. & 227. sub Ambrosij larua Auctorem Commentariorum in Paulinas Epistolas obtrudit: quem adeò exploratum est non esse Ambrosium, vt vix aliter in Scholis nuncupetur, quàm *Ambrosiaster*. Cardinalis Bellarminus lib. de Scriptor. Eccles. in Obseruationibus super Tomo 5. operum Ambrosij, multis argumentis ex professo ostendit Auctorem illorum Commentariorū non esse Ambrosium; ex quorum secundo patet, Ripaldam audaciorem fuisse Pelagio. Probat quippe ibi Bellarminus Auctorem illum non esse Ambrosium: » Quia Pelagius ipse, qui Ambrosii testimonia Augustino obijcere solet, ex his Commentariis nihil obiecit, cùm tamen in his Commentariis sint non pauca, quæ Pelagii errores continere videntur: vt perspicuum est ex Commentariis in Epistolam ad Romanos ». Ecce quomodo Ripaldæ audacia audaciam Pelagii transcenderit. Nam quod Pelagius non ausus est vel semel obiicere, Ripaldam non puduit etiam decies ingeminare. De iisdem Commentariis loquens Posseuinus in Apparatu sacro, super operibus Ambrosii: » Tantò minus, *inquit*, videntur Ambrosii, quod in Epistolam ad Romanos videantur alicubi sapere Pelagianismum ». Probat hoc ipsum quamplurimis argumentis Florentius Conrius Archiepiscopus Tuamensis Tract. *de Statu paruulorum sine baptismo decedentium*, cap. 8. 9. & 10. præfigens octauo capiti hunc titulum: » Ostenditur manifestè Commentarium in Epistolam ad Romanos, qui Beato Ambrosio tribuitur, non esse ipsius, sed alicuius Pelagiani: errorésque illius Commentarii de Possibilitate naturæ, & de Gratia Christi, notantur ». Nono autem hunc: » Declaratur quomodo prædictus Commentarius prædestinationem diuinam destruat, eam ad solam præscientiam reducendo; atque adeò scandalum crucis euacuando ». Decimo denique hunc: » Ostenditur illum Commentarium euacuare peccatum originale ». Quanto porrò auctoritatis robore polleat iste Conrii Tractat. inde licet cernere, quòd consonis suffragiis ab vtriusque Academiæ Belgicæ Theologis vnà cum Archiepiscopo Dubliniensi sit approbatus. Vixit porrò ac scripsit præimprobatus Ambrosiaster tempore Damasi Papæ, vt ipse testatur in caput tertium prioris ad Timothæum: » Ecclesia, *inquiens*: Domus Dei dicitur, cuius hodie Rector est Damasus ». Probabiliter verò colligit Bellarminus loco proximè citato, & Posseuinus in Apparatu sacro, super Tomo quarto Augustini, eundem Ambrosiastrum fuisse etiam auctorem *Quæstionum vtriusque testamenti* apud Augustinum: Qua de re videri potest Censura Quæstionibus istis præfixa per Louanienses in Appendice ad Tomum quartum Augustini. Censet præterea Bellarminus & Posseuinus post Ioannem

nem à Louanio, eum fuisse Hilarium Diaconum, Luciferiani schismatis propagatorem: quem Hieronymus in Dialogo aduersus Luciferianos cap. 9. *Deucalionem orbis* ironicè appellat. Ad quæ Hieronymi verba Marianus Victorius in Notis. » Appositè, *inquit*, Hilarium Diaconum, orbis Deucalionem appellat: quasi totus mundus in hæreticorum baptismate, veluti in altero orbis diluuio, petiturus fuisset, nisi ab vno Hilario per alterum restitueretur baptisma ».

§. 15. *Ripalda pro Prospero Semipelagianismi debellatore, Semipelagianos impudentissimè obtrudit. Obiter de Ripaldani Operis Approbatoribus: quorum professio Iesuitica studiosè supprimitur, sed Censoria dignitas signatè exprimitur.*

SEd qui Augustino eiusque magistro Ambrosio tam impudenter illusit, fortè Augustini discipulos Prosperum & Fulgentium est reueritus? Absit omninò: Scriptum est enim, *Non est discipulus super magistrum.* Sicut ergo Ripalda pro Augustino Pelagium, ita pro Prospero & Fulgentio Augustini discipulis, Massilienses Pelagij catulos obtrusit. Nam Disp. 23. n. 87. ad probandum dari omnibus gratiam sufficientem pro arbitrij nutu repudiabilem, Massiliensium dogma à Prospero relatum, ipsi Prospero affinxit: perinde ac si quis Psalmographo, aut Spiritui Sancto per os eius loquenti affingeret Atheismum Insipientis, eò quòd scriptum sit: *Dixit Insipiens in corde suo, Non est Deus:* aut si quis Ripaldæ ipsi articulos omnes Baianos in eius Opere memoratos adscriberet. Neque solùm Prospero, sed Catholicæ etiam Ecclesiæ hæresim Massiliensium Ripalda ibidem attribuit. Nam cùm superiùs in eâdem Sectione testimonia quædam sub Prosperi nomine imperitissimè coaceruasset, subdidit ibi: » Ex quibus indubitatum est, constantem fuisse Prosperi mentem in asserenda gratia auxiliante Dei purè sufficienti, quippe omnibus etiam non cooperantibus communi. Quod rursùs pulchrè cecinit Lib. de Ingrat. cap. 10. differens de Gratia, quam ECCLESIA CATHOLICA profitetur.

Matth. 10. 24.

Psal. 13. 1.

Vt cunctos vocet illa quidem, inuitétque nec vllum
Præteriens, studeat communem adferre salutem
Omnibus, & totum peccato absoluere mundum
Sed proprio quemque arbitrio parere vocanti:
Iudicioque suo motâ se extendere mente
Ad lucem oblatam, quæ se non subtrahat vlli.

Vide Cap. 4. §. 18.

Et Gennadio & Fausto, ô Ripalda, synagogam Massiliensium pro Ecclesia Dei Catholica venditare didicisti: quorum prior in libro de Viris Illustribus cap. 84. dicit se legisse Prosperi Librum » Aduersus opuscula sub persona Cassiani, quæ ECCLESIA DEI salutaria probat »: posterior Lib. 1 de Libero Arbitrio cap. 16. Augustinum eiusque discipulos carpens, cùm præmisisset: » Dominum nostrum Iesum Christum aiunt humanam carnem non pro omnium salute sumpsisse, nec pro omnibus mortuum esse »; continuò subdidit, de re quæ nunc agitur: » Hoc omnimodis CATHOLICA detestatur ECCLESIA ». Huius itaque Ecclesię Gennadianæ ac Faustinæ suffragio triumphans Ripalda,

insultat aduersario, subjungens ibidem: » Audis, gratiam cunctos vocare, » nullum præterire, nulli subtrahi, & in omnium arbitrio eius obedientiam » constitui, ideoque inobedientiam ad culpam deputari»? Audio sanè, respondet Baianus ille cui insultas: & regero tibi, quod præceptor meus Augustinus præfultori suo Iuliano olim insonuit: r » Prolixâ contradicendi disputatione multum sudasti, sed non sincerasti. Perstitisti quippe in sententia tua » praua, quamuis meam rectam ipso experimento probares non abs te potuisse conuelli. In qua tua contradictione prætereo gestus & iactationes tuas, » tanquam hominis anhelantis, & peruenire quò nititur non valentis; & in » nebulis tamen quas perturbatus offundit, se peruenisse fingentis». Audio sanè, ait tibi rursus idem Baianus: atque vt cunctis *te non sincerasse* appareat, præfigo tuis versibus, quod eisdem Prosper præfixerat: u *Gratia qua Christi populus sumus hoc cohibetur limite* VOBISCVM, *& formam hanc* ADSCRIBITIS *illi*. Sed quibusdam, inquies, hoc Prosper occinit? Vtique illis, quorum tu dogma ibidem consequenter descriptum, ipsi describenti obtrudere machinaris. Illis, inquam, quibus inferiùs cap 34. eiusdem libri occinit: *Vos igitur soli queruli. solique superbi: Vos soli Ingrati, quos vrit gratia: cuius omne opus arbitrio vultis subsistere vestro*. Illis denique, quibus post paucula ibidem ita insultat, vt eius insultatio non minùs in Ripaldam, quàm in ipsos quadret, cùm vtrorumque idem sit dogma, ipso Ripalda non solùm fatente, sed etiam operosè probare nitente. Insultatio illa sic habet: *I procul insana impietas, artesque malignas aufer, & Auctorem comitare exclusa Britannum*. Vbi siue quis dicat esse execrationem dogmatis, siue insultationem dogmatizantium, non admodum interest. Mirum profectò si Ripaldæ & eius Approbatoribus Consocij ignoscent, qui Molinistici dogmatis mysteria toti mundo tam exertè propalarunt. Inter nos & Socios hactenus disceptabatur, an ipsorum & Massiliensium dogmata coinciderent. Asserebant nostri, abnuebant Socii. Eligitur à Sociis nouus Goliath Ripalda, qui singulari certamine litem decideret. Ille vltrò profitetur, Sociorum doctrinam *pulchrè* à Prospero describi *lib. de Ingratis cap.* 10. Manifestùm est autem vnicuique caput illud inspicienti, describi ibi à Prospero dogma Massiliensium. Ac per hoc fatente Ripalda cum suis Approbatoribus, Sociorum dogma est dogma Massiliensium. Sed quinam illi Approbatores? *Lucas Guadingus, fidei Censor. Augustinus de Castro, fidei Censor. Gonsalus de Castilla, fidei Censor.* Primus ait; *Dignissimum prelo indico Opus insigne R. P. Ioannis de Ripalda* &c. Secundus ait; *Pro defendenda denuò Catholica fide venit in tempore Liber R. P. Ioannis de Ripalda* &c. Tertius ait: *Laudabile Opus R. P. Ioannis de Ripalda* &c. Sed fortè tres illi *fidei Censores* Operis Approbatores non sunt de Societate, præsertim cum id in signaturis non exprimatur? Imò verò sunt, & quidem ex præcipuis; prout fida relatione intelleximus. Sed expedire visum est in signaturis id subticere, ne Sociorum pro Socio testimonia vilescerent. Iudicet porrò æquissimum Hispanicæ Inquisitionis tribunal, quâ pœnâ plectendi sint, qui *Censorum fidei* titulo sic abutuntur.

r Aug. l. 4. contra Iul. cap. 9.

u Prosp. l. de Ingrat. cap. 10. in principio.

§. 16. *Cor-*

§. 16. *Consimili artificio Ripalda contradictores gratiæ, pro sincerissimo eiusdem propugnatore Fulgentio, obtrudit.*

PRo Fulgentio, altero Augustini discipulo, eosdem Massilienses vel certè Pelagianos Ripalda obtrudit disp. 8. n. 248. disp. 19. n. 26. & disput. 20. n. 70. Quibus locis ad probandum inesse hominibus sine ope gratiæ possibilitatem benè moraliter agendi, inducit Fulgentium libro de Incarnatione & Gratia cap. 25. docentem ac probantem. » Quòd etiam illi, qui fidei gratiam » non recipiunt, illa quæ ad honestatem morum & vitæ societatem perti- » nent, naturali quâdam lege seruant». Sed si Ripaldam non puduit, Fulgentium fingere Pelagiano idiomate blaterantem; nec nos pigebit, eundem inducere Augustinianâ linguâ loquentē; & Ripaldæ, quod Augustinus Iuliano Pelagiano oggesserat, regerentem: v » Non est multum, vt ipsa verba mea » ponam, vt videant qui hæc legunt, quemadmodum scriptis meis insidie- » ris; & quâ conscientiâ, vel tardis, vel ignaris cordibus abutaris: vt ideò te » existiment respondere, quia non vis tacere». Audiat ergo Ripalda vel inuitus integrum loci à se allegati Textum, & dediscat aliquando pro gratiæ defensoribus contradictores eiusdem obtrudere: » De his, *ait loco à Ripalda citato Fulgentius*, in quibus natura diuino sanatur munere, vt in » Deum naturaliter credant; quique gratis per fidem iustificati etiam ad » benè operandum auxilium gratiæ subsequentis accipiunt, vt Apostolus » dicit: *Cùm enim Gentes quæ legem non habent, naturaliter quæ legis sunt faciunt, eiusmodi legem non habentes ipsi sibi sunt lex, qui ostendunt opus legis scriptum in cordibus suis.* Quem quidem Apostoli locum, HI QVI » GRATIÆ CONTRADICVNT, Gentibus incredulis assignare conten- » dunt; ex hoc videlicet, quod etiam illi qui fidei gratiam non recipiunt, illa » quæ ad honestatem morum, & humanæ societatis vinculum pertinent, na- » turali quadam lege sic seruant, vt etiam eos qui illa violare contendunt, iu- » diciorum æquitate ac seueritate coërceant». Atque vt nouerint tardicordes, quibus Ripalda abuti tentauit, quemadmodum Fulgentio fuerit insidiatus; videat quid ibidem proximè sequatur: » Vbi minus attendunt, *subdit ibi Fulgentius*, Apostolico suam sententiam prorsus eneruari sermone». Sed quorum sententiam? Vtique eorum quos commemorauerat dicens, HI QVI GRATIÆ CONTRADICVNT: qui nimirum Apostoli locum Gentibus incredulis assignare contendunt, ex hoc videlicet. » Quod etiam illi, » qui fidei gratiam non recipiunt», & cætera, quæ à Ripalda allegantur & Fulgentio obtruduntur; cùm sint *Contradictorum gratiæ* argumenta, suam Apostolici loci interpretationem stabilire nitentium. Qua in re videtur Ripalda ipsis gratiæ contradictoribus esse deterior: nam quia aliquid ampliùs astruere voluit quàm illis *Contradictorum gratiæ* verbis importetur, ipsorum verba truncauit, vt commodiùs suo proposito sub Fulgentij nomine obtrusa seruirent. Non enim illi ibi dicebant de Gentibus infidelibus. » Illa » quæ ad honestatem morum, & humanæ societatis vinculum pertinent, naturali quadam lege seruant»; vt Ripalda imponit: sed, » Illa quæ ad honestatem » morum, & humanæ societatis vinculum pertinent, naturali quadam lege

v Aug. l. 5. contra Iul. cap. 8.

Rom. 2. 14.

 » Sic

» Sic seruant, VT ETIAM EOS QVI ILLA VIOLARE CONTENDVNT, » IVDICIORVM ÆQVITATE AC SEVERITATE COERCEANT ». Vbi cùm *Contradictores gratiæ*, non absolutè, sed cum quadam limitatione dixissent, illa quæ ad honestatem morum pertinent, ab incredulis naturali quadam lege seruari: Ripalda eos transcendens, dixit absolutè seruari: & vt verba Textus in suum sensum aptiùs torqueret, inprimis sustulit particulam SIC; deinde suppressit clausulam finalem. Quod verò Ripalda non tam obliuiosè, quàm insidiosè *Contradictores gratiæ* pro Fulgentio obtruserit, perspicuè constat ex his eius verbis Disp. 20. n. 22. » Nec obest, Fulgentium suprà » asserere, solos eos qui gratiæ contradicunt, nempe Pelagianos, exponere » Paulum de gentibus etiam infidelibus » &c. Non igitur obliuiosè, sed dolosè suppresserat illud, *Hi qui gratiæ contradicunt*: ne videlicet Lectori quantumcunque obtuso mox appareret, ea quæ ex subsequentibus allegauerat, non à Fulgentio ibi asseri, sed tanquam à *gratiæ Contradictoribus* asserta referri. Consimili dolo finalem clausulam pressit, ex qua datur intelligi, quòd de exterioribus duntaxat actibus ibi sermo sit: vtpote ad quos solos humanorum *iudiciorum æquitas ac seueritas* se porrigit, præsertim apud Ethnicos. Vnde etiamsi verba per Ripaldam Fulgentio afficta, ipsius verè essent; equidem non minùs impertinenter à Ripalda sunt repetita, quàm à *Contradictoribus gratiæ* primitùs prolata. Sed Ripalda Iulianum Pelagianistam imitari voluit, cui similiter desipienti, ac decipere volenti Augustinus reposuit: [x] » Noueris itaque, » non officiis, sed finibus à vitiis discernendas esse virtutes. Officium est autem, quod faciendum est: finis verò, propter quod faciendum est. Cùm itaque » facit homo aliquid vbi peccare non videtur, si non propter hoc facit, pro- » pter quod facere debet, peccare conuincitur. Quæ tu non attendens, fines » ab officiis separasti, & virtutes veras officia sine finibus appellandas esse » dixisti ».

x Aug. lib. 4. contra Iul. c. 3.

§. 17. *Pari ineptiâ pro Anselmo obtrudit non solùm Elucidarij Auctorem ineptiarum nundinatorem, sed etiam Anselmi discipulum in Dialogo collocutorem. Ripalda Socium suum Suarezium erigere satagit, sed vt in vulnera vulnere surgat.*

CONsimili artificio Ripalda Disp. 12. num. 31. & Disp. 16. n. 47. pro Anselmo Cantuariensi Auctorem obtrudit *Elucidarij*: cùm tamen non possit verisimiliter ignorare, Elucidarium contineri in quarta illa Parte Opusculorum Anselmi, cui Theophilus Raynaudus Ripaldæ Consocius à viginti circiter annis hanc præfixit epigraphen: » Quarta pars Opusculorum Sancti An- » selmi Archiepiscopi Cantuariensis, continens APERTE NOTHA ». Qui rursus in Syntaxi Operibus Anselmi appensâ: » Elucidarium, *inquit*, Trithe- » mius Honorio Augustodunensi adscribit. Anselmi certè esse non potest: » Nam neque iudicium & subtilitatem Anselmi redolet, neque stylum, & ra- » tionem scribendi. Accedit quòd, vt alia non pauca taceam, planè in cap. 45. » ineptit, aut etiã fœdè labitur, cùm ait, Omnes animas creari à Deo sanctas » &c. Sed nec minùs fœdè ineptit Ripalda, dum Disp. 5. n. 29. & Disp. 24. n. 76.

pro

pro eodem Anselmo obtrudit Anselmi Collocutorem in Dialogo de Casu diaboli, c. 2. dicentem: » Constat ergo quia ille Angelus qui stat in veritate, sicut » ideo perseuerauit, quia perseuerantiam habuit; ita ideo perseuerantiam ha- » buit, quia accepit; & ideo accepit, quia Deus dedit ». Illud verò quis dignè irrideat, quòd idem Ripalda Disp. 5. n. 56. hunc ipsum Pseudo-Anselmi locum sub ipsius Anselmi nomine vsurpauerit, vt Consodalem suum Franciscum Suarez, de obtrusis pro Augustino Adrumetinis Monachis accusatum expurgaret? Tali profectò causæ talis debebatur patronus, tali ægro talis medicus, tali morbo talis medicina: y » Superbia, *ait Prosper*, omni peccato nocentior, » omni genere est elationis insanior. A quibuslibet enim lapsibus delictorum » facilè surgitur, quando opem à Reparatore suo poscit elisus. Huic autem rui- » næ nihil subuenit; quia aut difficilè peccatum suum superbus agnoscit, aut » etiamsi intellexerit, non currit ad medicũ, sed de se sibi remedium pollicetur: » NEC VNQVAM IBI PROFICIT CVRA, VBI MORBVS EST » IPSA MEDICINA ». Prædictæ imposturæ non absimilis est alia, Ripaldæ in suo Opere vsitatissima: quâ Augustinum disputantem, & partis aduersæ argumenta referentem, pro Augustino asserente, ac sua sensa promente obtrudit; vt videre est capite præcedente. Quò etiam spectat, quod Disp. 23. n. 117. Pelagium obiicientem Augustino Augustinum lib. de Natura & Gratia cap. 67. pro Augustino ipso quasi asserente obtrudit. Nec tamen acquiescit Augustino ibidem post verba sua à Pelagio sibi obiecta subdenti: » Agnosco, ver- » ba mea sunt. sed etiam ipse dignetur agnoscere superiùs cuncta quæ dicta sunt ».

y Prosp. Epist. ad Demetriad. c. 20.

§. 18. *Ripalda pro Chrysostomo obtrudit Auctorem Operis Imperfecti in Matthaeum, multarum & horrendarum hæreseon reum.*

NOndum finis Imposturarum Ripaldæ in Patres. Nam Disp. 10. n. 30. pro Chrysostomo obtrudit Auctorem operis Imperfecti in Matthæũ: quamuis Disp. 20. n. 27. & 45. eum citet sub nomine *Auctoris Imperfect. in Matth.* De quo Opere Imperfecto Bellarm. lib. de Scriptor. Eccles. in Obseruatione super Tomo 2. Chrysostomi loquens: » Cuiuscunque sit opus, *inquit*, aut ab » hæretico aliquo compositũ fuit, aut ab hæretico aliquo corruptum ». Consonat Possevinus in Apparatu sacro, super eodem Chrysostomi Tomo disertè affirmans, Opus istud Imperfectum, » scatere hæresibus Arrianorum, Mani- » chæorum, Motanistarum, Armenorũ & Donatistarum ». Addunt alij apud Sixtum Senensem lib. 4 Bibliothecæ Sanctæ, *Pelagianorum.* Aiunt quippe: » Hæretica dogmata toto passim Operi inspersa, palam arguunt, Auctorem » fuisse hæreticum, non vni tantùm sectæ addictum, sed variis Montani, Ma- » nichæi, Arrij, Donati, ac Pelagij hæresibus implicitum; & propter eas hæ- » reses meritò ab Ecclesia damnatum, & à Paulo Papa IV. in catalogo Scri- » ptorum suspectæ fidei annumeratum ». Et quanquam Sixtus ibidem subsequenter, de Auctore an hæreticus fuerit dubitet; Opus tamen ipsum hæresibus respergi non ambigit, quarum nonnullas signatè ibidem commemorat: Lectorem vlteriùs remittens ad Censuras à se lib. 6. super Expositoribus Matthæi annotatas. Vbi videri potest Annot. 4. 6. 12. 15. 16. 17. 19. 21. 25. 39. 41. 44. 48. 49. 54. 63. 80. 84. 88. 90. 92. 94. 95. 100. 103. 104. 105. 108.

§. 19. *Ripalda pro Iustino Martyre obtrudit Auctorem Responsionum ad Quæstiones Gentilium : pro Athanasio Auctorem libri de Definitionibus : pro Clemente Romano Auctorem librorum Recognitionum & Constitutionum Apostolicarum : pro Cyrillo Alexandrino Iudocum Clichtoveum.*

SEd nec illud silentio prætereundum censemus, quòd idem Ripalda Disp. 14. n. 137. & 153. & Disp 15. n. 37. & Disp 16. n. 72. & Disp. 18. n. 55. & Disp. 23. n. 93. pro Iustino Martyre Auctorem Quæstionum, vel potiùs Responsionum ad Gentiles obtrudat : de quibus Bellarminus lib. de Scriptor. Eccles. in Iustino, sic scribit : » De libro Quæstionum 5. Gentibus à Christianis positarum, faci- » lè iudicari potest, eum librum non esse Iustini ; quòd in eo sæpè fiat mentio » Manichæorum, quos post mortem Iustini exortos esse constat. Idem iudi- » cium fieri potest de Quæstionibus 146. quas Gentes Christianis posuerunt: » nam quæst. 82. & 86. citatur Origenes; & quæst. 115. citatur Irenæus, & Martyr » appellatur ; cùm tamen Iustinus vtroque antiquior fuerit : nam ipse etiam » Irenæus lib. 5. Iustinum Martyrem adducit, tanquam se antiquiorem ». Non dissimili artificio idē Ripalda Disp. 8. n. 274. pro Athanasio obtrudit Auctorem libri de Definitionibus Theologicis: de quo videri potest idem Bellarm. lib. de Script. Eccles. in Obseruatione super Tomo 4. Athanasij. Rursus idem Ripalda Disp 8. n. 211. & Disp. 14. n. 67. & Disp. 19. n. 15. & Disp. 20. n. 115. librum Constitutionum Apostolicarum venditat sub nomine Clementis Romani. Sub cuius similiter nomine profert testimonia ex libris Recognitionum : vt videre est Disp. 14. n. 173. & Disp. 15. n. 33. & 34. & Disp. 18. n 53. & Disp. 20. n. 113. & Disp. 23. n. 91. De quibus Recognitionum ac Constitutionum libris Bellarm. lib. de Scriptor. Eccles. in Clemente, sic scribit : » De Recognitionibus Clementis » non habeo aliquid certi. Quamuis non pauca vtilia documenta contineant, » & à viris doctis aliquando citentur ; tamen probabile existimo, vel non esse » Clementis, vel esse idem Opus cum eo, quod Itinerarium, vel Circuitus Pe- » tri, aliqui vocant. Nam teste Epiphanio Hæresi 30. Clemens ipse testatur, » Circuitus Petri à se conscriptos, ab hæreticis deprauatos fuisse. Verè enim in » Recognitionibus describuntur itinera Sancti Petri & Sancti Clementis: & » admiscentur disputationes ex media Platonis Philosophia depromptæ, quas » nullo modo credibile est Sancti Petri esse. Quòd si Recognitionum & Iti- » nerarij idem sit Opus, satis constabit, esse apocryphum. Itinerarium enim » inter apocrypha retulerunt S. Athanasius in Synopsi, S. Gelasius in Concilio » Romano, vnde extat caput, Sancta Romana, Dist. 16. & Leo IX. in Epistolis » aduersùs Nicetam. Verum quidem est, Recognitionum numerari lib. 10. & » Itinerarij lib. 8. Sed facilè fuit corruptoribus, addere, vel minuere, vel muta- » re. De libris Constitutionū Apostolicarum, quæ Clementi Auctori tribuun- » tur, idem ferè iudicium fieri debet, ac de libris Recognitionum. Multa enim » in illis vtilia sunt, & à Græcis veteribus magni fiunt: SED IN ECCLESIA LA- » TINA NVLLVM FERE NOMEN HABENT : & ipsi etiam posteriores Græci » in Concilio Trullano can. 2. improbant has Constitutiones, vt ab hæreticis » deprauatas ». Sed nec illud ad extremum rati sumus dissimulandum, quòd Ripalda Disp. 23. n. 274. pro Cyrillo Alexandrino obtrudat Iudocum Clichtoveum lib. 5. in Ioannem cap. 22. & rursus ibidem n. 280. pro eodem Cyrillo

eundem